



Biblioteka
Ojców Kamedulów
w Bieniszewie

Ex me. Marti
onali adscriptus.
P. Bonaventura
cur

OPUSCULUM ALTERUM

Venerabilis Patris

LAURENTII
SCUPULI,

Cler. Reg. Theatini;

Ex Italico Idiomate

à

CAROLO ANTONIO
MEAZZA

Latine redditum;

In quo continentur quatuor sequentes

Tractatus, cujusvis conditionis ho-
minibus pernecessarii:

- I. Addita Certamini Spirituali.
- II. Via Paradisi, seu de pace Cordis.
- III. De mentalibus JESU Christi dolo-
ribus.
- IV. Modus juvandi, & consolandi cujus-
cunque generis infirmos.

Versio reliquarum omnium accuratissima.

*& cum ejusdem Auctoris Manuscriptis dili-
gentissime collata.*

EDITIO SEPTIMA,

A plurimis typi mendis expurgata.

PARS SECUNDA.

COLONIAE AGRIPPINÆ,
EX OFFICINA NOETHENIANA.

Superiorum Permissu, M. D. CCL.

B. 2. en. B. VIII. 10 (8)



Ad p

A^{ce}

primo, (et
pie Lecto
typis pri
promissu
ditionat
aque ad
mum C
& quid
imò nov
bliopolan
meltant
tur: Ce
pusculum
drina Je
omnia a
etiam ob
tatemque
rum bon
nes omni
mihi gr
anim op
tigiſſe in
probari
de me f
Quin e



Ad pium Lectorem Interpres.

Accipe alterum Ven. P. Laurentii Scupuli.
Clerici Regularis, Opusculum, non minus
primo, seu Spirituali Certamine, pretiosum, mi-
pie Lector; Hoc me asserturum Latinitati, cum
typis primum impressum edidi, promiseram: à
promissionibus haud recedo: siquidem, etsi con-
ditionata ille fuerint, citissime adimpletas esse
aque admiror, ac gaudeo; quippe quod, vix pri-
mum Opusculum lucem aspexit, desideratum,
& quidem instantissime, Secundum intelligo;
imò novam Primi impressionem moliri audio Bi-
bliopolam, cujus rei causam ubi à multis, nec se-
mel tantum, expetii: mihi unà voce renuncia-
tur: Certamen Spirituale, seu primum O-
pusculum summopere placuisse, non solum ob do-
ctrina soliditatem, pretium, atque ordinem,
omnia ad miram utilitatem composita; verum
etiam ob styli mei candorem, claritatem, exigui-
tatemque, quibus nihil ultra spirituale anima-
rum bonum, me intendisse satis, superque pe-
nes omnes manifestum inclaruit. Tecum lator.
mihi gratulor, pie Lector, cum ita res sit. Non
enim optatam praefixamque metam tantum te-
rigisse in primo Tomulo, abundè ex hisce mihi
probari videtur; sed illam iterum in hoc secun-
do me feliciter affecuturum esse non reformido.
Quin eò vel magis, quod Materialium in co-

AD LECTOREM

contentarum varietas, ex parte peregrina, ex
toto utilissima, cuicumque statui moralium pa-
teat convenire; bene enim vivendi, & rectius
moriendi regula, clare, breviter, & methodo
concinna admodum, ac amena, velut aurea
in cratere, omnibus propinquantur. In versione
fidelitatem, mi Lector, tibi servatam fuisse, secu-
rus esto: quin potius alicubi in sermone barbarus
apparere non curavi, aliam non perspicuus, quam
non ad captum, atque intelligentiam quorum-
libet verè accommodatus: Quamobrem à pru-
dentia tue censura benignam meæ mentis inter-
pretationem magne cum animi solatio obtentu-
rum me omnino spero. Non cuncta, quæ in
Secundâ hac Parte perspicies, ad limam irâ de-
ducta comperies, ut aliquantisper inculta in
ornamentis non agnoscantur; sed parce tum
Auctori, qui morte præoccupatus ultimam admo-
vere manum operi haud potuit, tum mihi pariter
qui stanneam: Vilemque meam compositionem
in membris aureis uniendis adhibere indecorum
putavi: illo vel maxime etiam latus, quod non
ad rerum accidentia, sed ad substantiam puri vir-
tute præfulgentium hominum oculi attendant.
Impolitos non uno in loco transitus cernes; Verum
credas, eorundem terminos ad magnam spiritua-
lium divitiarum copiam iter securissimam ape-
rire. Nonnulla, quæ in Certamine Spiritualis
leguntur repetita, imò nonnumquam ipsos Ca-
pitulorum titulos parum, vel nihilum immuta-
tos invenies; sed scias, oportet, prædicta omnia
sem-

AD LECTOREM.

semper eo prorsus modo in variis antea editis impressionibus, ac praesertim in Panormitana, Neapolitana, Bonontensi, & Veronensi relictis, absque ulla mutatione vel minima, fuisse a prudentissimis, atque sapientissimis Viris, ac postremo in Romana ubi P. D. Carolus Palma, Religiosus ex Clero Reg. a doctrina, & prudentia laudibus peregregius praefuit, cogitavitque, ad meliorem unionem indicendam, alterare non pauca; in eam tandem venit sententiam: salius fore, ut nihil affatim de hoc Libello nova fronte terrarum Orbe exponeretur, ne alterius dein filius, quam veri Auctoris, praclarissimi Asceta Ven. P. Laurentii Scupuli videretur. Quod quidem bene, & consiluisse factum est: atqui idcirco eundem P. Palmam omnium plausus, & laudes sibi ipsi promeruisse, non mihi tantum, sed plurimis notum est. Laudes meas addere primo Opusculo abstinui, ne, magis quam virtutis, afficerer nota temeritatis. Secundo forsan adjiciam? Minime gentium, Per se satis ubique loquitur suis optimis documentis, & monitis Scupulus, ac solo sua virtutis spiramine, absque aliorum aura, fortunatissime ad immortalitatis, dignumque laboribus suis portum, sine adverso malignantium Censorum statu, aut retardatione enavigat. Quatuor hoc in Libello Tractatus Auctor proponit, quibus haud praeputo quid utilius, quid magis necessarium hominibus ad salutem aeternam tendentibus. P. siquam enim Certamen Spirituali constanter suscipere, intrepide regere, & cum triumpho consicere.

AD LECTOREM

*arduit: desiderandam omnibus cordis pacem edo-
 cet obtinere, conservare, & stabilire. Dolores
 mentales Christi JESU, quos piè, & probabilissi-
 mè ab innumeris creditur, in se prius aliè, & ad
 vivum pertulisse, enarrat tertio Scupulus, ne-
 quibus ipse dives per gratiam esse meruit, paupe-
 rem aliis se faciat, avarumque ceteris se prabeat,
 qui suarum omnium rerum, in animarum auxi-
 lium, verè prodigus fuit Heros. Tandem quarto
 loco de cujusvis generis Infirmorum differit cura,
 per omnia nervoso, faciliq; simul suo excurrrens
 stylo; quare an aliquid ab alio fructuosius, & ordi-
 natius comparatum antehac fuerit, iudicium ti-
 bi efformandum relinquitur Lector mi. In quo
 tamen supersedeo, rogans, ut immemor non vi-
 ras mei, qui in mercedem ob adhibitum Libello in-
 terpretando laborem, tuarum precum auxilium
 exposcere, quod plus quam ceteri, illo
 indigeam, non erubesco.*

Vale.

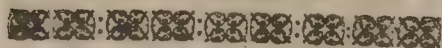


Cen-

Censu-
 tili-
 pretio-
 Laurent-
 per Mo-
 Italico-
 transla-
 apud G-
 iusdem-
 jam me-
 alter ill-
 volus-
 ascetic-
 gulari-
 solida-
 ces per-
 zstu ad-
 inferior-
 anima-
 tinsecu-
 & Mun-
 pro DE-
 cursum-
 bertima-
 ad novi-
 ponens-
 cii, pub-
 Monac-
 M, DO-

Censuram, quam pro jure suo optimam
tulit à me revivum aureum illud, imò
pretiosius auro, *Certamen spirituale V. P.*
Laurentii Scupuli, Clerici Regularis, nu-
per Monachii typis impressum, recens ex
Italico originali in latinum sermonem
translatum, atque hactenus in tanto pretio
apud Germanos habitum, ut secundam e-
jusdem *Certaminis* editionem Bibliopola
jam meditetur, omnino eandem meretur
alter iste præfati V. P. Scupuli partus, ner-
vulus, clarus, methodicus, plenus perfectio
ascetico spiritu, atque prudentiâ planè sin-
gulari præditus; Divinum Umbraculum
solidæ in DEUM fiduciæ contra multipli-
ces pœnalitates huius vitæ, Temperies in
æstu adversus inquietos motus refractariæ
inferioris voluntatis; Refrigerium sitientis
animæ ad fontem sacrorum vulnerum, in-
trinsecus animam Christi perforantium;
& Munimentum, animam Christianam
pro DEO luctantem, contra quemvis in-
cursum dubiæ mortis sustinendum; salu-
berrimâ panopliâ spiritualium armorum
ad novissimam victoriam dexterrimè dis-
ponens. Quod proratione commissi offi-
cii, publicè meâ manu, & sigillo attestor.
Monachii, pridie Nonas Augusti. Anno
M. DC. LXII.

Casparus Kairmair, S. T. & J. C.
D. Dec. S. Petri. Ser. Elect. Baro.
à consiliis Eccl. Libr. Censor.



A D D I T A

CERTAMINI SPIRITUALI.

CAPUT I,

Quid sit Christiana Perfectio?

Dilecte Fili, ne frustra in Exercitiis Spiritualibus labores, ut multis contigit: & ne pergas, quò nescis, prius scire debes: Quid sit Christianæ vitæ perfectio.

Christianæ vitæ perfectio nihil aliud est, quàm observantia præceptorum DEI, & ejus Legis: ut soli DEO placeamus, absque eo, quòd ad dextram, vel sinistram declinemus, seu retrorsum nos convertamus. *Et in hoc consistit totus homo.* Igitur meta totius vitæ Christiani hominis, qui perfectus fieri cupit, debet esse perpetuum studium, quo talem in se efficiat habitum, ut quotidie obliviscatur propriæ voluntatis, ipsamque ità negligat, ut omnia operetur, tanquam à sola DEI voluntate motus, & propter hunc solum finem, ei placendi, honoremque ipsi imper-
tiendi.

CAP.

CAPUT II.

Quòd pugnare oporteat, ut Christianam perfectionem consequamur.

PAUCIS verbis illud multum, quod hinc intendimus, dictum est: verum id ipsum facere. ac exequi. *Hoc opus, hic labor est:* Quia cum regnet in nobis propter primorum Parentum culpam, nec non ob nostros malos habitus lex quædam opposita Divinæ legi, opus est contra nos ipsos pugnare; quin etiam contra mundum, & demonem, qui bella nobis excitant, ac prosequuntur.

CAPUT III.

De tribus rebus, quibus indiget novus Christi miles.

INSINUATO jam Certamine, tria tibi, Christi miles, necessaria sunt: Animus ad pugnandum resolutus, & unâ generosus: Armis: & Peritia in iisdem armis tractandis.

Resolutionem ad pugnandum acquires ex sequenti consideratione, quòd, *Militia est vita hominis super terram*, quòdque Certamen nostrum Spirituale pro lege habet, ut moriatur certissime, qui in eo non pugnat.

Generositatem verò animi consequeris,

Primò per Diffidentiam tuū ipsius.

Secundò per Confidentiam in DEUM adeo firmam, ut pro certo credas, ipsum DEUM intra te esse. ut à periculo te eripat.

Debes igitur pro indubitato habere, quòd quotiescunque tu diffusus de tuis viribus, atque sapientia, confiderenter ad omnipotentiam, sapientiam, ac bonitatem Divinam confugeris, pugnando, victoriam reportabis.

Arma sunt, Resistentia, & Violentia, de quibus, sicut & de arte tractandi ipsa arma in sequenti Capitulo agemus.

C A P U T IV.

De Resistentia, & Violentia, nec non de arte adhibendi arma in Certamine Spirituali.

Resistentia, & Violentia, etsi arma sint, quæ nos affligunt, sunt nihilominus necessaria, nobisque victorias pariunt.

Tractantur autem hæc arma sequenti modo:

Cùm à corrupta, & malè propensa voluntate tua, aut à malis habitibus (ne ea velis, & facias, quæ DEUS vult) impugnaris, debes resistere, dicendo: *Verè, verè hoc vòlo facere.*

Cùm eadem resistentia te oportet malo-

FINIS

rum habituum stimulis, corruptaque voluntatis tuæ incitamentis, ubi ab ipsis vocaris, & traheris, dicendo nimirum: *Non, non hæc faciam: semper obtemperare voluntati DEI cum ejus auxilio volo.* Heu! mi DEUS, citò mihi succurre, ne hæc voluntas, quæ propter gratiam tuam reperitur in me ad voluntatem tuam faciendam, in occasionibus postea occurrentibus, a veteri, ac malè disposita voluntate mea suffocetur.

Quòd si afflictionem interiùs senseris, atque voluntatis debilitatem: quodlibet violentiæ genus tibi inferre debes, in mente sua semper habens, quòd *Regnum Cælorum vim patiatur, quòdque violenter agentes contra se, & suos animi motus rapiant illud.*

Si verò violentia tam gravis ad ferendum tibi foret, ut cor tuum affligeretur, perges cogitatione ad Christum in horto: associansque angustias tuas doloribus ejus, ipsum roga, ut virtute suorum dolorum, victoriam tui ipsius tibi concedat, ut ex vero corde dicere possis cælesti Patri: *Non sicut ego volo, sed sicut Tu; fiat voluntas Tua.*

Hinc postmodum inclinabis magis voluntatem tuam ad illam Dei, ita, ut ea velis, quæ ipse Deus te velle cupiebat.

Omne studium tuum impendes, ut quemlibet actum cum tanta voluntatis plenitudine, ac puritate, efficias, ac si in eo tantum tota perfectio, & DEI beneplacitum,

tum, ac honor confisteret; atque hoc modo cæteras omnes actiones tuas efficies.

Insuper recordatus, te quandoque aliquod DEI præceptum transgressum esse, doleas de transgressione, maioremque vim resume, ad obediendum DEO in eo præcepto, quod eo tempore præ manibus tibi est, imò in quocunque alio, quod tibi imposterum proponetur.

Hic vero advertas, ne ullam unquam prætermittas occasionem, licet minimam, obediendi DEO; si enim obediens DEO fueris in minoribus, ipse etiam novam gratiam præstabit tibi, ut cum facilitate in maioribus ei valeas obedire.

Assuescas itidem, ubi in mentem tibi venerit aliquod ex Divinis præceptis, prius DEUM adorare: dein ipsum exorare, ut tibi pro opportunitate succurrat, ad præstandam illi obedientiam.

C A P U T V.

Quòd vigilare perpetuò debeamus supra voluntatem nostram, ut agnoscamus, cuinam ex passionibus eadem voluntas addicta sit.

REcollectus in te maneas fili, quò plus potes, ut scias, cuieam ex passionibus voluntas tua magis propensa sit; ab illa si quidem

quidem quàm à cæteris voluntas decipi solet, & mancipari.

Quare cùm, ut plurimum, non inveniat-
tur hominis voluntas absque aliquarum
nostrarum passionum societate: opus est,
ut ipsa, aut amet, aut odio habeat: aut de-
sideret, aut fugiat: aut lætetur, aut mœreat: 173
aut speret, aut desperet: aut timida sit, aut
audax: aut mansueta, aut iracunda.

Ubi verò eam inveneris inclinatham non
ad voluntatem Divinam, sed ad proprium
amorem; stude, ut ab illo in amorem DEI
propendeat, necnon in observantiam præ-
ceptorum ejusdem DEI, atque Legis
ipsius.

Quod quidem agendum tibi est, non
solum contra motus magni momenti, qui
ad peccata mortalia instigant, verùm et-
iam contra illos, qui faciunt, ut in venialia
prolabamur: hujusmodi enim motus; licet
leves, & exigui sint, ac paulatim operen-
tur, infirmos nihilominus nos detinent, &
absque virtute, quando voluntarii sunt;
quiniimò magnum secum ferunt peri-
culum, ut in peccata morta-
lia ruamus.

CAPUT VI.

Quòd, ubi sublatus est amor noster erga creaturas, & nos ipsos, ac DEO donatus, quidquid aliud benè se habeat.

Dilecte fili, ut breviter, ac ordinatè voluntatem tuam liberes ab inordinatis passionibus, necesse est, ut, quantus es, totum te tradas ad vincendum, & moderandum primam & principaliorē passionem tuam, quæ est amor tui ipsius: hac quippe moderatâ, cæteræ omnes eam sequuntur iisdem passionibus, cum ex illa oriuntur, & suas in ea habeant radices, ac vitam: sicuti discurrenti clarè innotescet; illud enim solum concupiscitur, quod amatur, atque isto tantum omnis homo delectatur. Tum illud etiam solum odio habetur, aut cavetur, & nos contristat, quod impedit, offenditque rem à nobis dilectam. Neque aliud unquam speratur, quàm res amata.

Quare de re aliqua desperamus, ubi difficultates nobis insuperabiles, ac invincibiles videntur ad eam consequendam: neque quisquam timet, aut audet, aut indignatur, nisi cum eo, quod impedit, aut offensionem allaturum est rei dilectæ.

Modus vincendi, & moderandi supradictam

dictam primam passionem nostram, est, considerare rem. quam ipsa amat, & in quam ipsa inclinatur: tum ejus qualitates: quidve in ea inclinatione, ac amore ab eadem passione intendatur.

Inveniens verò esse cupiditatem, exempli causa, pulchritudinis, bonitatis, delectationis, aut utilitatis, tibi ipsi dicere poteris: *Quanam major pulchritudo, & bonitas inveniri potest, quam illa DEI, qua est unicus fons totius boni, ac perfectionis?*

Quam cupiditatem utilitatis, ac delectationis imaginari nobis possumus majorem, quam DEUM amare. si, ipsum amando, homo transformatur in illum, eoque toto delectatur, ac fruitur? Insuper, cor hominis ad DEUM spectat, quia DEUS illud creavit, redemit, & quotidie per nova beneficia ipsum poscit, dicens: *Fili, praebe mihi cor tuum.* Itaque, cum totum cor humanum ad DEUM pertineat ob tot rationes, quæ inferius adducentur, cumque valde exiguum, & impotens sit cor nostrum ad satisfaciendum obligationibus, quas DEO habemus, debet quilibet vigilantissimus, & diligens esse, ne aliud amet, quam DEUM. & res illas, quæ ipsimet DEO placent, & quidem cum illo moderamine, & modo, quem Deus cupit.

Eadem diligentia etiam adhiberi debet cum hæc duo sint fundamentum ædificiū
per

perfectionis) contra passionem odii, nè à corde nostro aliud odio habeatur, quam peccatum, & id. quod ad peccatum inducit.

C A P U T VII.

Quòd oporteat voluntati humana succurrere.

QUIA verò voluntas nostra, utpote passionibus subj. cta, valde debilis est ad resistendum, atque ad superandum eadem passionem suas, ut illas subdat DEO, ejusque obedientiæ; (sicut benè ostendit experientia; nam licet voluntas nostra desideret, & proponat, se mortificare, nihilominus, in occasionibus occurrentibus, à propriis passionibus suffocata; quocunque bono desiderio, & proposito neglecto, iisdem se dedit) ideo opus est, nedum voluntati nostræ subvenire, atque auxiliari, cum occasio sese objicit; verum etiam maturè hoc ipsum peragere, ut vires contra se ipsam assumens vincat, & liberet se à suorum passionum servitute, præstando se totam DEO, ejusdemque DEI beneplacito,

* *

•

CA

CAPUT VIII.

Quòd per victoriam mundi voluntati hominis magnopere subveniatur.

QUandoquidem excitantur, viresque suas accipiunt passionēs nostræ à mundo atque à rebus ejus, dum ipse nobis ostendit divitias, honores, atque voluptates suas, manifestè consequitur, quòd, despecto mundo unà cum rebus ejus, hominum voluntas valeat respirare, & aliò se vertere; ipsa enim esse nequit absque amore, & delectatione.

Modus despiciendi mundum, est, intimè considerare: quid verè sint in se ejus res, & promissiones; in quo, ne erremus: obocæcati forsan ab aliqua passione nostra. sumemus, ob totius considerationem, atque conclusionem, id, quod refert sapientissimys Salomon, qui rerum omnium experientiâ pollebat: *Vanitas, ait ipse, vanitatum, & omnia vanitas, & afflictio spiritus.* Veritatem hanc quoditæ experimur, quoniam, cum hominis cor saturari desideret, quamvis aliquando habeat, quidquid ante à cupiebat; non modò non saturatur, sed majori fame indies torquetur: hocque nulla alia de causa accidit, nisi, quia, cum rebus terrenis pascatur, umbris, somniis, vanitati-

nitatibus, atque mendaciis pascitur: quæ omnia nullum afferunt nutrimentum.

Mundi promissiones falsæ omnes, atque deceptionibus plenæ sunt. Unum pro alio promittit; felicitatem enim promittit, datque inquietudines: sæpe promittit, & sæpius nihil dat. Dat, & citò aufert; ubi autem cito non aufert, magis affligit sibi addictos, qui cupiditates suas in luto repositas habent. Ad istos verò homines optime dici potest: *Filii hominum, usquequo gravi corde? Ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium?* Sed concedamus etiam deceptis hujusmodi rerum terrenarum sectatoribus, quòd bona apparentia istius mundi sint vera bona: quid dicent de celeritate, quâ vita hominis præterit? Ubi sunt felicitates? Ubi honores? Ubi superbiam Principum, Regum, atque Imperatorum? Nonne transferunt?

Modus ergo, quo vincas mundum usque adeo, ut ipse à te abhorreat, & tu ab ipso: seu ut ipse tibi crucifixus sit, tuque illi, hic est; ut antequam voluntas tua ei adhæreat, primò te ipsi opponas per profundam considerationem vanitatum; atque mendaciorum ejus; ac deinde per voluntatem. Ita enim, cum neque voluntati, neque intellectui passiones dominarentur, facile ipsum mundum contemnes. Tum cuicunque creaturæ, quæ tibi sese offerat, dicere

cere poteris: *Es ne tu creatura? Tolle, tolle inherentiam tuam, nam ego in creaturis Creatorem, & spirituale, quod in iisdem est, non corporale requiro.*

Illud inquam inquiri, quod tibi donat operationem, & virtutem; non autem te volo, imò neque amare te cupio.

CAPUT IX.

De secunda voluntatis subventione.

SECUNDA humanæ voluntatis subventio in eo consistit, ut principem tenebrarum diabolum ejiciamus foras, tanquam auctorem cujusvis inordinati irritamenti passionum nostrarum.

Ejicitur verò foràs hic hostis, ac vincitur, quotiescunque nos concupiscentias, atque inordinatas cupiditates nostras vincimus. & triumphamus.

Itaque si cupis, quòd diabolus fugiat à te, resiste passionibus tuis; hæc enim est resistentia, quam Divus Jacobus innuit, ut diabolo faciamus.

Hic autem advertendum est, quòd diabolus aliquoties ita nos aggreditur, carnis concupiscentiam, atque passiones excitando, & accendendo, ut miseri nos videamur ad cedendum compelli: sed hoc timendum non est. Resiste magnanimiter, & pro certo habeas, quòd Deus tecum est, ne tibi
fiat

fiat injuria: resiste, inquam, perseveranter: quia per perseverantiam infallibiliter hostem vinces, & consternabis.

Dixi, perseveranter, quia non sufficit, ut semel, bis, vel ter ei resistas: sed quotiescunque ille tentaverit te; consuetudo enim demonis est, immittere die subsequenti tentationes illas, quæ effugium suum antecedenti die non habuerunt: imò hebdomade aliâ id procurare, quod in transacta non obtinuit. Atque ita magna cum patientia perseverat de tempore in tempus, & quidem modò per suorem, modò per dexteritatem aggrediens, donec victoriam consequatur.

Quapropter constantes nos esse, cum armis semper præ manibus necesse est: neque fidere unquam debemus, quòd multoties vicerimus, maxime quia hominis vita est continuum Certamen, cuius victoria non consistit in hac, vel illa die, sed in omnium nostrorum dierum fine.

Quòd si propter hoc affligeris, scito fili, quòd majorem, quàm tu, patitur afflictionem diabolus, cum nos ei resistimus. Quare pro tua animi consolatione dici illi potest: Perge demon ad penam: sed, quia tu illa affligeris propter impietatem tuam, ego autem, ne Dominum Deum meum offendam, penam tuam erit aeterna; mea verò propter DEI gratiam, in aeternam pacem immutabitur.

CA-

CAPUT X.

De tentationibus Superbia spiritualis.

IN præcedenti Capitulo locutus sum de tentationibus, quas diabolus solet nobis causare mundi honoribus, divitiis, atque delectationibus: sed modò tecum loquor de tentationibus superbiæ spiritualis: propriæ nostræ complacentiæ: atque inanis gloriæ: quæ eò periculosior est, quò minus agnoscitur, magisque DEO adversatur.

O quot generosi milites, magnique DEI servi post multorum annorum victorias decipit, atque servos Luciferi fecit Superbia! Effugium terribilis hujus ictûs, occultique laquei est, semper uepidare; atque operari bona opera cum timore, ac tremore, ne per occultum aliquem nostri amores, & superbiæ vermem corrodantur, atque odibilia DEO reddantur. Quamobrem debemus nos in iis semper humiliare, atque studere, ut magis, ac magis meliora ea faciamus, tanquam si nihil antea operati fuerimus. Quando autem nobis videretur (quod nunquam credendum est) nos benè omnia fecisse, oportet, ut toto ex corde intra cor ipsum dicamus: *Servi inutiles sumus.*

Super omnia verò recurremus sæpe ad Christum, ut, liberando nos à quacunque
su-

superbia, doceat, juvetque nos, ut humiles ex corde esse possimus. Tum sæpè itidem recurremus ad humillimam DEI Matrem, ut veram nobis impetret humilitatem, quæ est fundamentum virtutum, istasque anteit, & concomitatur, efficitque, ne amittantur, sed augmententur magis, magisque obfirmentur in nobis.

De hac materia, cum multum in Spirituali Certamine locutus fuerim, nihil aliud subdo.

C A P U T XI.

De tertia voluntatis humana subventione.

Tertia subventio, quâ sæpissimè humanæ voluntati succurrere oportet, est Oratio, per quam assuescere adeo debes in eo, in quo invaderis, ut statim ad DEUM confugas dicens: *DEUS in adiutorium meum intende. Domine ad adjuvandum me festina.* Certamen tuum igitur erit per orationem, ac resistantiam, ita tamen, ut semper in DEI præsentia consistas, nixus tu ipsius diffidentia, nec non confidentia in ipsum DEUM. Si enim hoc modo pugnaveris, certam tibi victoriam promittas.

Quid namque non superat, ac vincit oratio! quid non repellitur à resistantia u-

nica

nita cum diffidentia tuâ ipsius, & confidentia in DEUM?

A quoniam enim subjugari potest, qui semper cum DEO incedit, animo ipsi soli placendi?

CAPUT XII.

*Quid agere debeat homo, ut habeat,
quoties vult, præsentem
DEUM?*

UT consuetudinem obtineas præsentia DEI, quotiescunque volueris, semper cogita, quod ante te celatus adest DEUS, qui te aspiciat, & quamcunque cogitationem, atque opus tuum scrutetur.

Seu etiam puta, creaturas omnes, quas vides, esse velut cancellos, per quos absconditus Deus te intueatur, ac aliquando dicat: *Petite, & accipietis; omnis enim, qui petit, accipit; & pulsanti aperiatur.* Poteris quoque præsentem tibi credere DEUM, cernendo creaturas, in quibus, quidquid corporale est, præteriens, perges cogitatione ad DEUM, qui eis esse, motum, atque virtutem omnem ad operandum concedit.

Cum ergo orare volueris, pugnando, vel aliquid aliud agendo, te DEO præsentia, aliquo modo ex supradictis: Tum ipsum ora, atque auxilium & iuvamen instantè ab eo flagita. Scito autem, devote fili, quod,

quòd, si familiarem DEI præsentiam habueris, victorias, atque thesauros innumeros reportabis. Inter cætera verò omnia præcavebis morus, cogitationes, verba, & opera, quæ in præsentia Dei fieri dedecet & vitæ Filii ejus conformia non sunt.

Tum ipsamet DEI præsentia virtutem tibi donabit, ut possis semper in ejusdem DEI præsentia incedere.

Quòd si à præsentia, atque vicinitate agentium naturalium, quæ sunt virtutis finitæ, ac limitatæ, ipsorum qualitas, atque virtus à nobis contrahitur; quid dicendum erit de infinita DEI præsentia, quæ est infinitæ virtutis, atque inenarrabiliter communicabilis?

Præter supradictum modum orandi, Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adjuvandum me festina, quo uti possumus in quacunque nostra necessitate, orare etiam non abs te erit aliis peculiaribus modis: exempli gratiâ, si desideraveris cognoscere, & facere voluntatem Divinam, oratio tua erit una ex sequentibus: *Benedictus es Domine: doce me facere justificationes tuas. Deduc me Domine in semitam mandatorum tuorum. Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! &c.*

Ut verò postules à DEO, quidquid ab eo postulari potest, ei que placet, ut nos petamus, Oratione Dominicali uteris, quam

toto cur
animi tu

De

PRIm

loq
bus in
quider
freque
cia act
nisi eâ
men su
junior

Secu

saltem
clausul

tuam,

tuum,

sicis e

Maoris

Ter

orati

Conce

dilecti

illud, q

Que

que p

vel er

qui es

toto cum cordis tui affectu, omnique cum animi tui attentione recitare opus est.

CAPUT XIII.

De aliquibus monitis circa orationem.

Primò. Advertere debes, orationes (non loquor hîc de meditationibus, de quibus intra dicemus) breves esse debere; & quidem modo supradicto factas, verùm frequentes, ac plenas desiderio, atque fiducia actuali, quòd Deus tibi sit subventurus, nisi eâ, quâ cuperes, ac velles, meliori tamen subventionem, nec non tempore oportiori.

Secundò. Fac, ut semper actualiter, vel saltem virtualiter cum una ex sequentibus clausulis jungantur: *Propter bonitatem tuam. Secundum promissiones tuas. Ad honorem tuum. In nomine dilecti Filii tui. In virtute passionis ejus. In nomine Maria Virginis, Sponse, ac Matris tuæ.*

Tertiò. Quandoque addantur etiam orationes jaculatoriæ: exempli gratiâ: *Concede mihi Domine amorem tuum, in nomine dilecti Filii tui. Quando erit, Domine mi, tempus illud, quo prædictum amorem tuum obrinebo?*

Quod quidem fieri potest post quamcunque petitionem Orationis Dominicalis, vel etiam post omnes alias, uti, *Pater noster, qui es in Cœlis: sanctificetur nomen tuum: sed*

B

quar-

quando; cœlestis Pater, nomen tuum in omni terrarum Orbe agnoscetur, honorabitur, & glorificabitur? Atque ita post cæteras omnes.

Quartò Fac ut flagitans virtutes, & gratias, consideres sæpe virtutum pretium, tuamque indigentiam: magnitudinem DEI, ejusque bonitatem: ac tandem merita illius, qui poscit; hoc enim modo, majori cum affectu, ac desiderio petes; quin etiam cum reverentia, consilientia, atque humilitate meliori. Denique considerandus est finis petitionis nostræ, ut DEO placere possimus, & honori ejus famulari.

C A P U T XIV.

De alio modo orandi.

POtes perfectissimè quoque orare in DEI præsentia cum sola cogitatione, absque eo, quodd aliud dicas, nempe ejaculando in DEUM, præsignatis temporibus, suspiria: tum convertendo in ipsum oculos tuos, atque cor cupidum ei placendi, nec non breve, ac ardentissimum desiderium, ut tibi succurrat: & hoc totum semper operans, ut ipsum DEUM purè ames, & honores, atque ut illi soli interservias.

Vel etiam cum hoc alio desiderio, ut scilicet gratiam à te in præcedentibus orationibus postulatam concedat tibi.

CA-

CAPUT XV.

*De quarta voluntatis humana sub-
ventionē.*

QUarta voluntatis nostræ subventio est, amor divinus, qui succurrit, ac for-tem, & constantem ad eum reddit volun-tem nostram, ut nihil inveniatur, quod ip-sa per illum non possit: nullaque passio, aut cogitatio assignari queat, quam eadem non vincat.

Modus consequendi amorem istum, est, oratio, per quam illum sæpè à Domino postulabimus; tum etiam meditatio; me-ditando scilicet puncta illa, quæ apta sunt, unà cum DEI gratia, ad eundem succen-dendum in cordibus humanis, licet valde terrenis. Talia sunt, si mediteris:

Quis sit DEUS Quæ, & qualis est po-tentia, sapientia, bonitas, & pulchritudo ipsius. Quid fecit pro homine DEUS: & quid pro eodem faceret, si opus est. Quo animo fecit, quidquid fecit. Quid quoti-die pro ipso met homine DEUS faciat. Dein quid factius est DEUS pro eo in vi-ta æterna, si vivens in terris obediat præce-ptis ipsius DEI, tum ut ipsi placeat, tum cum omni mentis puritate.

CAPUT XVI.

De meditatione Essentia divina.

Quid sit DEUS, ipse idem, qui perfectè se agnoscit, dixit, cum respondit:
Ego sum, qui sum.

Tale, ac tantum est hoc DEI predicatum, ut nulli creaturæ applicari possit: non Principibus, non Regibus, non Imperatoribus, non Angelis, non toti universo; quodcumque enim creatum debet à DEO dependere, cum ex se sit merum Nihil.

Ex hoc autem patet, quàm inanis sit homo ille, qui amat creaturas, eisque adhæret, Creatorem in ipsis non diligendo, vel ipsas creaturas non amando, eo modo, quo vult DEUS.

Vanus inquam est talis homo, quia amat vanitatem: vanus est, quia putat, se posse satiari rebus illis, quæ ex se Nihil sunt: demum vanus est, quia laborat, ut ea habeat, quæ, cum dant, accipiunt, atque occidunt.

Si ergo vis amare, ut amare oportet, ametur DEUS, qui implet, & omninò saturat corda nostra.

CAPUT XVII.

De meditatione Potentia DEI.

IAM scimus, quòd non solum hæc, vel illa mundi potentia, sed omnes etiam potentia

tentiæ unitæ simul (ubi voluerint ædificare, non Regna, aut Civitates, sed palatium unicum) variis indigent materiis, atque instrumentis, nec non multo temporis spatium: quæ omnia licet habeat, nullum adhuc ædificium conficiunt juxta voluntatem, atque beneplacitum suum.

Verum DEUS per suam potentiam illi-
cò ex nihilo totum Universum creavit, &
eadem cum facilitate alia infinita creare
poterat; tum ea rursus destruere, & ad ni-
hilum pro voluntate sua redigere.

Hoc punctum, quanto profundius me-
ditabimur, tantò magis ex eo novas admi-
rationes, atque stimulos eruemus, ut
diligamus nostrum DEUM, ac Dominum
tam potentem.

CAPUT XVIII.

De meditatione Sapientia DEI.

QUàm alta, atque impenetrabilis sit
sapientia DEI, non datur qui com-
prehendere possit.

Ut nihilominus aliquam de hac habeas
cognitionem, converte mentis oculos un-
cum illis corporis ad Cælorum ornamen-
tum, vel ad terræ pulchritudinem, totius-
que Universi; & nihil aliud reperi-
es, quàm incomprehensibilem divini Archi-
tectæ sapientiam.

Verte mentem ad vitam hominum, atque ad varioseventus, qui contingunt; & invenies, quòd nihil ad eò inordinatum est, ut in conspectu DEI non sit imperferutabilis sapientia.

Meditare mysteria Redemptionis: atque ea esse altissima plena sapientia comperiens, dicas: *O altitudo divitiarum sapientia, & scientia DEI, quàm incomprehensibilia sunt iudicia ejus, & investigabiles via ejus!*

C A P U T XIX.

De meditatione bonitatis DEI.

DEI bonitas est (sicut & ceteræ omnes infinitæ ejus perfectiones) incomprehensibilis in se ipsa; verùm, si respicimus id, ad quod se perfundit, est talis, ac tanta, ut nulla res sit in mundo, in qua non eluceat.

Creatio est à bonitate divina: Conservatio, & gubernatio est ab ipsa una, eademque bonitate divina.

Redemptio tandem ostendit nobis, quòd ineffabilis, atque infinita sit bonitas DEI, cum in ea donetur nobis à Deo Filius ejus, in salutem, nec non in cibum nostrum quotidianum intra Sacramentum Altaris.

CA-

CAPUT XX.

De meditatione pulchritudinis DEI.

DE divina pulchritudine hoc scire omnibus satis est, quod ipsa talis, ac tanta est, ut in ipsa se Deus ab æterno contemplan-
 (adque eo quod aliò se vertat) in capacitate sua infinita incomprehensibiliter
 satiatus, atque beatus sit.

O mifer homo, agnosce jam dignitatem, ad quam vocaris à bonitate divina: neque amplius dari adeò sis cordis, ut (hac contempta) amorem tuum vanitati, mendaciis, atque inanibus umbris dones.

Te vocat Deus ad amorem potentia, sapientia, & bonitatis suæ: ad delectationem pulchritudinis suæ: nec non ad ingressum gaudii sui: & ad hæc surdum tinguis? Cogita, cogita, quæstus, Fili mi, ne superveniat tibi postea tempus, in quo tibi pœnitentia tua nihil profit.

CAPUT XXI.

Quid fecit Deus pro homine, & quo animo, ac quid insuper faceret, si opus esset.

QUID fecit Deus homini, & propter hominem, per meditationem Creationis, & Redemptionis agnosci potest. Animus deinde, quo illud fecit, & quo salutem ejusdem hominis operatus est, in deum exuperavit.

Infinitum (verum est) fuit pretium Redemptionis: sed major adhuc animus fuit, quia magis, magisque pati voluisset, nec non sapius mori, si oportuisset.

Sicigitur, Fili mi, pro Redemptione totum te ipsum debes DEO vicibus infinitis, & quid debes eidem DEO propter altissimum erga te animum, qui longè excedit, & superat Redemptionem ipsam?

C A P U T XXII.

Quid facit DEUS quotidie propter hominem.

NULLA dies, imò nullum momentum datur, in quo nova beneficia non recipiat homo à DEO:

Quotidie enim, & in quocunque momento DEUS hominem creat, cum ipsum in suo esse conservat.

Omni momento DEUS homini deservit per creaturas suas, nempe per Cælum, aërem, terram, mare, & per quamcunque aliam rem, quæ in iisdem est.

Quotidie DEUS donat homini gratiam suam, cum vocans à malo ad bonum per internas inspirationes: ipsumque custodiens, ne peccet; peccantem verò adjuvans, ne peccata rursus committat, tum illum exspectat, & ad pœnitentiam allicit: venienti autem citius ignoscit, quàm ipse-

met:

ne to-
finitis,
addi-
gè ex-
am?

ntum
on re-
mo-
sum

Jerusalem,
inque

atiam
n per
usto-
adju-
m il-
licit:
iple-
mec:

mes:

mes:

mes:

mes:

vertatur. Quòd si per istud non convertitur, paveat valde peccator imperscrutabilia judicia Dei, à quibus proveniri solent ietus vindictæ citissimi, terribiles; & sine ullo remedio.

C A P U T XXIV.

Quid factururus sit in vita aeterna DEUS, non solum illi, qui semper divina Majestati suæ est famulatus, verum etiam peccatori converso.

SUNT tot, & tales favores, atque felicitates, quæ in cœlesti Patria à DEO nobis donantur, ut hîc in terris eas excogitare nequeamus: Imò neque clare, & perfectè concupiscere valeamus. Quis forsitan percipere bene poterit, quid sit, sedere hominem ad mensam DEI, sibi que à DEO ministrari, ac cibum divinæ beatitudinis participari? Quis sibi unquam imaginabatur, quid sit, beatas animas in gaudium ingredi Domini sui? Quis amorem comprehendet, atque æstimationem, quam DEUS civibus suis ostendet? De qua divus Thomas loquens ait in Opusc. 63.

DEUS omnipotens singulis Angelis, sanctisque animabus in tantum se subjicit, quasi sit servus emptitius singulorum, quilibet verò ipsorum sit DEUS suus.

O Domine! o Domine! qui sæpè profundo meditatur

CERTAMINI SPIRITUALI. 37

ditatur opera tua erga creaturas. Verū adeo inebriatum ab amore te reperit, ut tota beatitudo tua videatur consistere in amando, iuvando, cibando, quæ illas te ipso.

O Domine, da, quaeso, nobis considerationem prædictam adeo familiarem, ut dein amemus Te, & amando, idem fiamus, ac Tu, per unionem amoris tui.

Eja humanum cor, quò volas? ad umbram? ad ventum? ad nihilum? DEUM relinquens, qui est omnia? an non DEUS Omnipotentia? an non DEUS Sapientia? an non Bonitas ineffabilis? an non pulchritudo increata? An non summum bonum? an non Pelagus infinitum uniuscuiusque perfectionis? DEUS erga te insequitur, & altissimè clamans vocat te non solum communibus, & antiquis beneficiis, sed etiam peculiaribus semper, & novis.

Scis ne unde nascatur tantum tuum malum? Quia non oras; quia non meditaris.

Cùm enim absque luce, & calore permanèas, mirum non est, quòd te à tenebrarum operibus non removeas.

Ingredere, ingredere jam, ô Fili. ô tepide religiose in palestram prædictæ meditationis, & orationis, & in ipsa exercitatus redditus, disces, quòd verum Christiani, & religiosi hominis studium, sit, negare voluntatem propriam, ut faciat illam DEI; odisse se ipsum, ut DEUM diligat; quòd-

que cætera omnia studia absque hoc (etiam si forent studia omnium scientiarum) nihil aliud sint, quàm spiritus præsumptio, atque superbia; quantò enim magis intellectum illuminant, tantò amplius voluntatem obcæcant: in ruinam illarum animarum, quæ refulgent ab illis.

C A P U T XXV.

De quinta humana voluntatis subventione.

Odium nostrum ipsorum est necessaria subventio voluntatis nostræ; absque isto enim nunquam nobis ministrabitur subventio divini amoris, qui auctor est totius boni.

Modus obtinendi hoc odium, est: Postulare ipsum prius à DEO; tum considerare damna, quæ intulit, semperque infert homini amor proprius.

Nullum siquidem fuit unquam damnum, neque in cælo, neque in terra, quod ab amore proprio ortum non fuerit.

Hic proprius, & nostri ipsorum amor tantæ est malignitatis, ut, si ei possibilis foret ingressus ad cælum, illico cœlestis Jerusalem a vernalis Babylon efficeretur. Consideremus ex hoc ergo, quid hæc infernalis pestis intra pectus humanum faciat in præsentī vitā.

Tolla-

Tollatur namque proprius amor à mundo, & protinus inferorum janua obferantur. Quis igitur invenietur ita impius contra se ipsum, ut meditans essentiam, qualitates, atque effectus amoris proprii, adversus hunc indignatione, & odio non excitetur?

CAPUT XXVI.

Quomodo agnosci potest amor proprius.

Dilecte Fili, ut cognoscas, quam magnum sit, & quam late se extendat Regnum amoris proprii, inquire saepe, ac investiga, cum qua ex passionibus animae, magis, & frequentius occupetur voluntas tua; ipsam enim nunquam solam reperiēs.

Ubi verò inveneris, quod amet, vel cupiat: sic læta vel moesta: meditare tunc bene, utrum res dilecta, vel desiderata sit una ex virtutibus, aut saltem secundum præcepta DEI. Quod itidem facies de lætitia, & tristitia, quærens scilicet, an sit ex rebus illis, de quibus DEUS vult, ut nos lætemur, aut tristemur: an verò totum à mundo proveniat, atque ab affectu, quem habet voluntas nostra erga creaturas, eò quòd cum illis versatur, non necessitatis ergo, vel quia itidem indigeat, aut sic DEUS velit. Quòd si ita est, manifestè quoque apparet, quòd amor proprius regnet in voluntate tua; to-

tumque regat, & modoreretur. Si verò negotia, atque occupationes voluntatis sunt circa virtutes, & de rebus, quas DEUS vult, considerandum insuper est, utrum ad peragenda illa negotia voluntas tua à DEI voluntate moveatur, vel ab aliqua complacentia, & desiderio tuo: saepe enim accidit, ut aliquis à quodam desiderio, & complacentia motus diversis operibus bonis vacet: qualia sunt, orationes, jejunia, Communiones, & sanctæ aliæ operationes.

Experimentum istius rei fit duobus modis: Primò, sit voluntas tua in occasionibus, quæ contingunt, indifferenter quæcunque opera non præstat, quæ bona sunt. Secundò, si impedimentis supervenientibus, lamentatur, inquietatur, atque turbatur, vel rebus juxta voluntatem suam succedentibus, sibi complacet, & delectatur. Quòd si à DEO mora invenitur, considerandum quoque est, quò, & ad quem scopum magis dirigat operationes suas.

Si enim ipsius scopus est purum beneplacitum DEI, res benè se habent, licet non adeo benè, ut homo securus vivere possit; nimis siquidem subtilis, atque absconditus residet in operibus bonis, nec non in virtutum actibus nostri ipsorum amor.

Cum manifestè apparet crudelissima hæc bestia amoris propii, persequi eam debemus usque ad mortem quovis majori possit

passibili odio: neque tantum in rebus magnis, sed & in parvis.

De occultis semper suspectus esse debes; quare humilia te, atque semper te recollige intra te ipsum post quamcunque operationem bonam, orans DEUM, ut tibi ignoscat, teque à tui ipsius amore custodiat.

Bonum igitur erit, ut maturo mane te convertas ad Dominum, atque confitearis coram ipso, quòd mens tua est, non solum nunquam offendendi ipsum, & præcipuè illa die; verùm etiam faciendi in rebus omnibus voluntatem ejus: Hocque, ut illi soli placeas; de qua re sæpe DEUM roga- bis, ut tibi semper subveniat, semperque te protegat, ad hoc, ut agnoscas, & exequaris, quidquid ei placet, & eo modo, quo illi placet.

CAPUT XXVII.

De sexta subventionē.

AUDIRE Missam est sexta subventio voluntatis humanæ; item communio & Confessio.

Et ratio est, quia, cum gratia DEI sit subventio necessaria, imò principalior voluntatis nostræ, ut caveat à malo, bonumque operetur, consequitur, quòd omne id, in quo acquiritur augmentum gratiæ, sit voluntatis subventio.

In

In prima Missæ parte (in duas namque partes Missa dividitur) quæ incipit ab introitu usque ad offertorium, studebis magnum desiderium in te excitare: ut, sicuti DEI Filius venit è Cœlo, atque in mundo ortus est, eò, quòd cupiebat in illo ignem sui amoris accendere, ita dignetur venire, & nasci per virtutem tuam in intimo cordis tui: ut istud semper ardeat, quousque nihil aliud cogites, quàm placere DEO in quacunque occasione, non solùm dum vivis, sed & in sempiternum.

Cùm deinde orationes à Sacerdote dicuntur, accenso cum desiderio postulatu quoque, ô Fili, easdem gratias.

Ubi legi incipitur Epistola, & Evangelium, pete, mente ad DEUM conversa, intellectum, virtutemque, ut ipsorum sensus intelligas, & omnia observare valeas, quæ in eis sunt.

In secunda parte, quæ est ab offertorio usque ad Communionem, ab omni creaturarum, imò & tu ipsius cogitatione eripsum te totum offeras DEO, & cuilibet ejus beneplacito.

Cùm verò elevatur Hostia, vel Calix consecratus, verum Corpus, & Sanguinem Christi Domini, unà cum tota divinitate in iisdem, humiliatus usquequaque interiorius, adora.

Contemplans autem ipsum DEUM,
sub

sub ill
scon
quòd
nos
boris
prop
trans
tulic
que

D
com
com
que
DEU

In
Sacer
sces
Com

D
cessa
quæ
les el
cto

Cor
tando
hui tu

sub illis panis, & vini accidentibus absconditum, gratias ei amantissimas redde, quod scilicet dignetur quotidie venire ad nos simul cum pretiosissimis fructibus arboris Crucis suæ. Cum ipsa verò oblatione propter eosdem fines, propter quos ipse transfixus manens in Cruce se cœlesti obtulit Patri, offeras Christum ipsum tu quoque eidem Patri.

Deinde, cum Sacerdos Sacramentaliter communicatur, spiritualiter quoque te communica, aperiens Domino, claudensque creaturis omnibus cor tuum, ut ipse DEUS in eo accendat ignem amoris sui.

In tertia, ac postrema parte, innâ cum Sacerdote, ipse lingua, & tu mente exposces à DEO id, quod in orationibus post Communionem postulatur ab illo.

C A P U T XXVIII.

De Communionis Sacramentali.

Dilecte Fili, ut per sacram Communionem augmentum gratiæ recipias, necessariæ tibi sunt optimæ dispositiones, quæ, cum haberi à nobis non possint, quales esse deberent, maximo cum animi affectu subsequentem Orationem dicemus:

Conscientias nostras, qua, unus Domine, visitando purifica, ut veniens JESUS Christus Filius tuus Dominus noster cum omnibus Sanctis suis
parat

paratam sibi in nobis inveniat mansionem. *Qui tecum vivit & regnat in secula seculorum. Amen.*

Verum, ut prætermittamus facere id, quod ex parte nostra, auxiliante divinâ grâtiâ, possumus; præparatio tua erit, considerare.

Primo, ad quem finem Christus Dominus instituit sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. Ubi verò agnoveris, quod fuit, ut recordemur amoris, quem nobis in Civis Mysteriis ostendit; considera insuper, qua de causa voluit, ut memoria hæc in nobis perseveraret.

Ubi autem repereris, quod fuit, ut ipsum diligeremus, ei que obediremus, optina ei sit nobis præparatio, desiderium, atque accensa voluntas eundem amandi, eisdemque obediendi, cum dolore, quod præterito tempore illum nedum non amaverimus: sed offenderimus.

Per hoc verò desiderium, atque accensam voluntatem, scilicet ipsum amandi, præparabimus nos usque ad tempus Communionis.

Cum deinde communicaturus es, excitans in te fidem, quod nempe sub illis speciebus panis consecrati adsit verus Agnus DEI, qui tollit peccata, ipsumque profundissime adorans, atque exorans, ut à corde tuo omne peccatum occultum unâ cum reliquis auferat, illum suscipe cum spe firmâ,

C
ma, q
Pote
tuum
amore
est, ad
Dei
Sacrifi
sam ei
in hoc
Redem
um de
defun
agesta

C
re
Prim
ca DE
tis verò
fleat, co
nem, n
ejulden
Qua
re ea v
inipiens
posse
Tum
ostende

ma, quòd amorem tibi suum daturus sit.

Postquam illum accepisti, atque in cor tuum introduxisti, saepe ab eo postula amorem ejus, & quidquid aliud tibi opus est, ad placendum illi.

Deinde eundem offeres cælesti Patri in Sacrificium laudis, tum propter immensam ejus charitatem, quam nobis ostendit in hoc beneficio, & in reliquis omnibus Redemptionis: tum etiam, ut amorem suum donet, ac tandem propter vivorum, & defunctorum in Purgatorio existentium ogestatem.

C A P U T XXIX.

De Confessione Sacramentali.

Confessio, ut fiat sicut oportet, plura requirit.

Primo, bonum examen conscientiae circa DEI praecepta, tumque statum. Agnitis verò peccatis tuis, licet parvis, amare ea fleas, considerans Majestatis DEI offensio- nem, nec non ingritudinem tuam contra ejusdem DEI charitatem, & bonitatem.

Quare te ipsum vituperans, dices contra te ea verba: Haccine reddis Domino, stulte, & insipiens? Nunquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te, & fecit, & creavit te?

Tum suscitans in te saepius voluntatem, ostende cupiditatem, quam habes, quòd
DEUS

DEUS nunquam à te offensus esset, & dicitur

O minam non offensus à me fuisset Creator meus! Pater meus celestis! atque meus Redemptor! sed potius ego quodcunque malum perpessus essem!

Dein ad DEUM conversus cum erubescencia & fiducia, quòd tibi ignovarit, illum ex toto corde alloquere, tali modo:

Pater peccavi in Caelum, & cor meum Te: jam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum ex mercenariis tuis.

Tum resumens denuò in te dolorem de offensione divina, cum proposito sufferendi potius imposterum quamcunque poenam, quam voluntariè DEUM offendere, confitere peccata tua Confessario tuo cum erubescencia, & dolore, purè, & candidè, sicut patrata sunt; non solùm absque ulla excusatione tui ipsius: sed etiam sine aliorum accusatione.

Post Confessionem gratias DEO reddes, eò quòd, licet toties à te offensus fuerit, nihilominus semper promptus ille magis sit ad veniam tibi donandam, quam tu peccator ad eandem petendam, vel ad ipsam suscipiendam.

Ex quo sumens tu occasionem majoris doloris, quòd tam benignum Patrem offenderis, pleniori cum voluntate propone, auxilio ejusdem DEI, Mariæ Virginis, Angelì tui Custodis, nec non alterius Sancti.

pe.

CERT.

pecialiaria
ccaturu

Quomo

Uolc
iplos
naudo (c
bque opu
ocando, c
Verùm
rchandi
belle opo
ossunt V
atur inho
unque pu
rope cum

Quare
unior em
li: synch
menta: vi
es: objecl
folius tu
non mina
quavis
videatur
mi, prop
Fuge e
ll. guerri
Quòd si

peculiaris tui protectoris. te non ampliùs
peccaturum contra illum.

CAPUT XXX.

Quomodo vinci debeant inhonesti motus.

Quoscumque alios motus vincimus, vel
iptos aggrediendo, vel cum ipsis pu-
gnando (quavis vulnera pati nobis quan-
doque opus sit) vel eisdem ad Certamen
vocando, quousque eos omninò superemus.

Verùm inhonesti motus nedum à nobis
excitandi sunt: sed ab omnibus rebus non
abesse oportet, quæ illos suscitare in nobis
possunt Vincitur siquidem, atque mortifi-
catur inhonestus motus per fugam à qua-
cunque pugna: sed præcipuè ab illa, in qua
prope cum ipso motu decertandum est.

Quare qui citiùs fugit, ac distantiùs, se-
cunotem habet triumphum. Habitus bo-
ni: sincera voluntas: præterita experi-
menta: victoriæ obtentæ: consanguinita-
tes: objecta, vel exigui momenti, seu etiam
foliastu: pis apparentiæ. quæ periculum
non minantur: imò quodcumque aliud,
quavis firma tibi securitatis promissio
videatur, argumenta bona non sunt, Fili-
mi, propter quæ fugere prætermittas.

Fuge ergo, dilectæ Fili, nisi velis capi. &
illaqueari.

Quòd si homines aliqui inveniuntur, qui
in

in tota vita sua cum periculosissimis personis (absque eo, quod lapsi fuerint) conversari sint non spectat ad te hoc iudicare, vel inquirere: sed ad secreta DEI iudicia. Præterquam quod, ubi multoties non apparent lapsus, ibi magis inveniuntur. Fuge fili, & obediās monitis, ac exemplis, quæ DEUS tibi proponit in Sacra Scriptura, nec non in vita tot Sanctorum; imò quorundie in hoc, & illo homine. Fuge inquam, neque retrorsum te converras, ut videas, à quonam objecto fugeris; in hoc enim etiam periculum adest, scilicet retrogrediendi ad objecta illa, quæ reliquisti.

Quod si necesse fuerit cum aliquibus conversari; sit brevis, & velox conversatio tua, ita ut magis rusticitatem ostendat, quàm urbanitatem; In hoc namque viscus, flamma, & ignis impurus reperiri, ut plurimum, solet. Quapropter.

Hic optimè recenletur dictum illud: *Antelanguiorem adhibe medicinam: ne expectes infirmitatem*: sed maturè fugias ab ea; nam hæc est vera nostræ salutis medicina.

Si verò propter aliquod infortunium, vel fragilitatem in talem infirmitatem incideris, tota salustua in hoc sita est, ut in eo momento, in quo huiusmodi in te sentis infirmitatem, *Tu teneas, & illudas parvulos tuos ad petram istam accurrendo ad Confessarium, cui, neque minimum crimen veniale*

niale zelum
vitiū;
illis; qu
minat.

A quot

Fuga

rebus el

Primo

à person

tur peri

Secund

sumus.

Terti

donis, a

enim l

huius

Quo

nele, à

dēco

tum d

Qui

adver

univer

sunt ve

ob del

tum à

diale zelabis circa istud inhonestum animi vitium; quia quodlibet vel minimum ex illis, quod magis regitur, eò magis germinat, & excrefcit.

C A P U T .XXXI.

A quot rebus fugiendum est, ne in terpe carnis vitium prolabamur.

Fuga (ne aia nostræ visco motuum inhonesti amoris implicentur) à multis rebus esse debet.

Primò & principaliùs fugere debemus à personis illis, quæ evidens nobis minantur periculum.

Secundò etiam ab aliis, quò meliùs possumus.

Tertiò, à visitationibus, salutationibus, donis, atque amicitiiis, licet valde latis: res enim late, faciliùs restringi possunt, quàm striatè dilatarì.

Quartò à sermonibus hujus vitii inhonesti, à musica, cantilenis, & libris, qui vel de eo tractant, vel aliquid secum immixtum de ipso habent.

Quintò (quod à paucis agnoscitur, & advenitur, atque ita minus cavetur) ab universali delectatione creaturarum: ut sunt vestimenta, & alia varia, quæ tantum ob delectationem habere domi solemus: tum à cibis, diversisque aliis rebus, quon-

vis

vis exiguis: hæ enim delectationes, licet, ut plurimum, licitæ sint, nihilominus cor hominis ad maiorem semper delectationem assuescunt, ipsumque avidum omni tempore conservant ejusdem delectationis. Ex quo deinde provenit, ut sese illis offerente inhonesta delectatione (quæ ex natura sua citò fatit, & ossium medullas statim pervadit) difficulter postea cor viciam inveniat, quæ ad mortificationem in iisdem delectationibus tendat: cum per illam nunquam antea excurrerit.

Quapropter è contrario corda ad fugiendum à delectationibus etiam licitis assuescunt, ubi sese illis obiectant res illicitæ, ac inhonestæ, statim à se quoque ipsarum nomine fugiunt, & quidem cum magna facilitate.

C A P U T XXXII.

Quid fieri debeat, cùm in hos inhonestum vitium incidimus.

Dilecte Fili, ubi contigit, vel ob infortunium, vel aliquando etiam ob malitiam, relapsum fuisse in carnis vitium, opportunum remedium est. (ne peccatum addas peccato) ut statim, & cum omni possibili velocitate curas, etiam non premissis conscientie exminis, ad Confessionem, in qua, relictis omnibus humanis pru-

prudentis, pleno ore fateberis, ac manifestabis totam infirmitatem tuam; acceptans quamcunque medicinam, vel consilium, quod tibi Confessarius dederit, etsi amarum foret, imò durissimum ad ferendum.

Neque moreris, etiamsi centum, vel mille rationes in contrarium starent, acti-
bi moram suaderent; si enim moraris, iterum laboris; ex quo dein relapsu aliæ moræ oriuntur; quoniam ex moris relapsus, ex relapsibus novæ moræ procedentes, efficiunt, ut integri excurrant anni, antequam confitearis peccatum tuum, & libereris ab eo.

Ad conclusionem igitur totius, in materia istius inhonesti vitii, te rursus moneo, ut statim fugias, nisi labi velis.

Quod itidem observa in cogitationibus etiam minimis, quæ te aggrediuntur; illas enim magni semper facies; imò non minus eas fugias, quàm magnas; & licet tibi patenter constaret, (ubi ab iisdem fugisti) levia illas esse peccata, hæc nihilominus confitere, hostem tuum confessario manifestans.

Cum verò lapsus es, curre protinus ad Confessionem, neque unquam per-
mittas te vinci à pudore, vel
crubescencia.

C A P U T XXXIII.

*De aliquibus motivis, propter quæ peccator
cito ad DEUM converti debet.*

PRimum motivum, ratione cujus peccator debet ad DEUM se convertere, est, consideratio ipsius DEI, qui, cum sit summum Bonum, summa potentia, sapientia, ac bonitas, ab homine offendendus non est: Tum ob prudentiam: cum pessima sit electio, pugnare cum DEI omnipotentia, & cum supremo Iudice, à quo homo ipse iudicandus est:

Tum etiam ob convenientiam, ac ob iustitiam: cum non sit res tolerabilis, quod nihil, luum, & creatura vilissima Creatorem suum offendat, servus Dominum, beneficiatus factorem, filius Patrem.

Secundum motivum est, magna peccatoris obligatio cito redeundi ad domum Patris sui: cum filii conversio, ejusque regressus ad patriam domum cedat in honorem patris, & pro hoc tota domus lætetur, nec non vicinia: imò Cœlorum Angeli & Beati.

Sicut enim, antea filius peccando ostendit patrem, ipsumque exacerbavit, ità rediens, amarisque lachrymis offensam defflens, cum plena voluntate obediendi eidem Patri in quibusvis præceptis ejus, & in omnia alia re, honorem, lætitiâque ei

CE
defer
cordia
expect
ipsum
perven
ipsum
eti. of
que de
T
bonu
quod
simè
conver
descen
esser,
passio
sum, a
sola ce
minire
prius
antea
à tali p
Nec
posse
verten
quos
litum
sima m
Imp
propon
difficu
lior re

desert; imò illius cor ita ferit, & ad misericordiam excitat, ut non possit pater filium expectare: sed præ cupiditate currere ad ipsum excipiendum cogatur; quò ubi pervenit, super ejus collum decedens, ipsum debet, imò non potest non amplecti, osculari, & veste gratiæ suæ, aliorumque donorum ornamentis induere.

Tertium motivum est ipsius peccatoris bonum; considerare enim debet peccator, quòd, si in tempore non convertitur certissime adveniente hyeme, vel sabbatho converti non poterit, sed ad inferni pœnas descendet: ubi, quamvis alia pœna non adesset, quàm augmentum infinitum illarum passionum, quæ ipsum in peccato illum, ac deceptum detinebant, vel etiam sola certitudo nunquam fruendi (vel in minima quantitate) voluptatibus, quibus prius delectabatur, qualque ardentissime antea cupiebat, maximopere nihilominus à tali pœna deterreri deberet.

Neque putet peccator, bonum esse propositum illud, quod habet, scilicet se convertendi in extremo vitæ suæ, vel post aliquos annos, aut menses; hoc enim propositum nedum stultum apparet: sed impiissima malitia plenum est.

Imprudens est mentis effectus, sibi proponere magnam aliquam superandam difficultatem eo tempore, quo homo debiliior reperitur.

Peccator in peccato perseverans fit quotidie magis debilis ad conversionem, non solum propter malum habitum: qui multum excrescens in naturam convertitur, verum etiam ob indispositionem maiorem ad gratiam conversionis in se recipiendam. Tum etiam quia, cum dignatus nunquam fuerit Creatorem, sed ab eo semper abhorrerit propter malitiam iniquissimam, semperque delectatus fuerit creaturis, quod plus potuit, nixus hac præsumptione ad DEUM imposterum se convertendi, DEUS postea fit itidem renuens, nec converti ipsum permittit.

Est pariter stultissimum supradictum consilium, & propositum, quia (etiamsi ei conversionis potentia, atque auxilium efficax concedatur) securitatem, quod interim inopinatè non moriatur, & absque verbi unius prolatione (sicuti tot aliis evenit, & quotidie evenire conspiciamus) quis ei præstitit, vel præstabit?

Clama, clama ergo peccator, qui hæc legis, ad Dominum DEUM tuum, sic dicens: *Converte me, & convertar, quia tu Dominus DEUS meus*; neque cessas unquam, quousque convertaris ad Dominum, ac Patrem tuum, illachrymans semper amarissimè propter offensam illi factam, cum resignatione ad illud omne, quod ei placere, atque satisfacere posse cognoscas.

CA-

CAPUT XXXIV.

De modo procurandi lacrymas de offensa Domini, nec non etiam conversionem.

Dilecte Fili, melior modus, quo lacrymas procuremus de offensa Dei, non invenitur, quam meditatio maximæ bonitatis ipsiusmet DEI, ejusque summæ charitatis, quam erga hominem patefecit;

Et ratio est, nam qui considerat, quòd, peccando, supremum bonum offenderit, bonitatemque ineffabilem: quæ non nisi bona cælestia omnibus depluit, neque aliud unquam fecit, ac facit, quam demittere tanquam pluviam, gratias suas: quamque lumen suum dispergere super amicos teque, atque inimicos suos; quòdque tantum bonum offenderit pro nihilo, & pro voluptate exigua, minimaque, imò falsa delectatione, non potest non amarissime flere.

Te sistes ergo coram Domino Cruci fixo, ac ante illum audire tibi videberis: verba ista: *Aspice in me, atque singillatim plagas meas considera, à tuis enim peccatis vulneratus sum, & tam malè habitus, sicut me vides.*

Et tamen Dominus DEUS tuus ego sum, Creator tuus, benignus Redemptor tuus, atque piissimus Pater tuus!

Quare, *Revertere, revertere, ad me cum*

lacr.

lacrymis puris, & cum voluntate accensa, per quam desideres, me offensum non fuisse, optesque tolerare quamcunque poenam, potius quam ampliùs me offendere: *Revertere ad me, quoniam ego redemi te.*

Postea, considerato Christo Domino cum corona spinea super caput, nec non cum arundine præ manibus, unde quaque vulnerato, tibi imaginaberis; quòd ad te dicat: *Ecce Homo!* *Ecce Homo*, qui, te ineffabili amore diligens, te redemit his probris, his plagis, & hoc Sanguine! *Ecce Homo!* *Ecce!* iste homo ille est, qui offensus fuit à te post tantam amoris ostensionem, nec non post tot, & tam magna beneficia, sicut tu scis.

Ecce Homo! *Ecce!* hic homo est DEI misericordia, ejusque copiosa Redemptio, hic homo pro te unà cum omnibus suis meritis sese offert, omni hora, ac momento, æterno Patri. Hic homo ad dexteram Patris sedens pro te interpellat, & rogat peracriter. Quare igitur me offendis? *Revertere ad me; quia deleui ut nubem iniquitate, & quasi nebulam peccata tua,*



CAPUT XXXV.

*De aliquibus rationibus, propter quas non flemus
offensam DEI, & absque virtute, ad
Christiana perfectione vivimus.*

Rationes, propter quas homo in tepidi-
tate dormit, se non erigens à peccato,
virtutique donans, sicut oportet, multæ
sunt: sed inter cæteras adnumerantur se-
quentes:

Quia homo non habitat in se ipso, ne-
que videt, quid fiat in domo sua, & quis
eum possideat, sed vagus, atque curiosus
ducit in voluptatibus, atque vanitatibus
dies suos; quamvis enim in rebus licitis, &
bonis in se ipsis occupetur, de illis nihilo-
minus, quæ ad virtutem, & Christianam
perfectionem pertinent, nihil curat.

Si verò aliquando curat de iis, suamque
videt indigentiam, & à Deo vocatur, ac ad
mutandam vitam extrinsecus, respondet,
Cras, Cras: Postea, Postea: nec unquam ad-
venit, *Hodie, Hodie: Modo, Modo:* quia, cum
regnet in eo vitium istius *Cras*, & hujus *Pos-
tea*, in quocunque *Hodie*, & in quolibet
Modo, & Nunc, semper *Cras*, & *postea* inve-
nitur.

Neque desunt alii, qui putantes veram
vitæ mutationem, nec non virtutum exer-
citia in quibusdam suis devotionibus con-
sistere, totam quasi diem insumunt in reci-

tando, *Pater noster*, & *Ave*, absque eo quòd ad suorum inordinatorum motuum mortificationem incumbant: qui motus efficiunt, ut creaturis hujusmodi homines adhæreant.

Alii virtutum exercitiis se dedunt, se absque illarum fundamentis ædificant; habet enim quælibet ex virtutibus proprium suum fundamentum: Sic humilitas, exempli gratiâ, pro fundamento habet desiderium magnum contemptus; ita ut humilis ardentem cupiat vilipendi, pro nihilo haberi, confundi ab illis, atque vilescere in oculis suis: qui namque prius fundat, atque ædificat hoc fundamentum, cum lætitia deinde lapides accipit ædificii humilitatis: qui lapides sunt viles æstimationes, in quibus nos apud ceteros sumus, nec non etiam occasiones omnes eliciendi actus humilitatis; quare excrefcere in nobis desiderio, quo haberi pro nihilo optamus, ac sustinentes libenter exiguam æstimationem, in qua vivimus apud alios, humilitatem consequimur: sicut itidem si sæpè istam à DEO poscimus in virtute humilitati Filii sui.

Licet autem totum hoc ab aliquibus fiat, non fit tamen propter virtutis amorem, & ad placendum DEO; ex quo oritur, quòd virtutis actus non respondeant cum omnibus, atque in omni loco: cum ille, qui
hæc

hæc agit, cum aliis humilis sit, cum aliis superbus: humilis in præsentia illorum, quibuseger, & superbus cum illis, quorum æstimationem nihil pendit; nam sibi eam prodesse non arbitratur.

Ad sunt alii quoque, qui Christianam perfectionem desiderantes eam per proprias vires procurant, (quæ maximè debiles sunt) nec non à studiis, atque exercitiis suis, non autem à Deo, diffidendo omnino de se ipsis; quare potius retrogrediuntur, quàm antecédant; neque deest, qui, vix in virtutis viam ingressus, statim sibi suadeat ad perfectionem se pervenisse: atque ita inanis in se ipso, in virtutibus quoque inanis est. Ut virtutem ergo, atque Christianam perfectionem adipiscaris, Fili, prius diffidas de te ipso, ac postea in DEO confisus, studeas accendere in te hujus rei desiderium, quò magis erit tibi possibile, quotidie illud augmentando. Adverte insuper, ne aliqua occasio virtutum à manibus tuis effugiat, sive magna, sive parva ei sit; quòd si effugerit, in re aliqua te mortifices, & punias; neque unquam mortificationem, ac punitionem istam omittas.

Quamvis autem multum in perfectione proficias, quotidie putes te incipere; atque ideo stude, ut quemcunque actum tanta efficias cum diligentia, ac si in eo solo tota perfectio consisteret; cum ea verò pror-

sus solertia à minimis erroribuste custodias, qua diligentiores homines à culpis maximis se tuentur.

Amplectere virtutem propter virtutem istam, nec non, ut placeas Deo; hoc enim modo cum omnibus idem eris, siue solus fueris, siue cum aliis Tum hoc modo scies deferere virtutem propter virtutem, & DEUM pro DEO. Ne declines, aut ad dexteram, aut ad sinistram, neque veritas te retid. Sis discretus, solitudinis amans, ac orationis: sæpè DEUM orans, ut virtutem, & perfectionem (quam inquiris, & cupis) largiatur tibi: DEUS enim fons est omnis virtutis & perfectionis, ad quam, singulis horis, nos vocat.

C A P U T XXXVI.

De amore erga inimicos.

ET si Christiana perfectio sit perfecta præceptorum DEI obedientia, nihilominus à præcepto diligendi inimicos præcipuè procedit: adeò simile est DEI consuetudini præceptum istud:

Quapropter, si brevi tempore prædictam perfectionem cupis acquirere, cura, ut ea omnia ad amissum observes, quæ DEUS in hoc præcepto diligendi inimicos iubet: amando nimirum illos, eis benefaciendo, & pro iisdem orando, non, ut sic, & tepidè,

pidè, sed cum tanto interno affectu, ut penè tui ipsius oblitus, ex toto corde tuo, ipsum amoris studeas, orefque pro illis.

Circa bonum, quod eis facere debes, hæc scito: Primò, quo ad animæ bonum, advertere oportet, ne à te, tuoque malo exemplo occasionem habeant offendendi animam suam. Quare semper notum iisdem facies corporis gestibus, verbis, atque operibus, quòd eos ames, atque aestimes: quòdque in te semper adsit promptitudo, & paratus animus deservendi ipsis.

Circa reliqua bona temporalia, quid ibi agendum sit, prudentia, & maturum iudicium tuum ex inimicorum qualitate, ex ipsorum statu, nec non ex occasionibus occurrentibus colligere optimè poterit. Si ad hoc incubueris, certò virtus, & verapax in cor tuum ingreditur.

Neque hoc præceptum eam habet difficultatem, quam multi credunt. Præter dubium, hoc naturæ durum est: sed volenti, & cupienti mortificare illico naturæ, atque odii motus, facile suave fiet, cum absconditam in se dulcissimam pacem, atque facilitatem deferre semper soleat. Ut tamen debilitati nostræ succurramus, quatuor potentissimis auxiliis in re ista poteris uti.

Primum est, Oratio, qua à Christo Domino sæpè petes amorem istum, in virtute illius amoris, quo in Cruce recordatus est

prius inimicorum suorum, postea Matris, postremò sui ipsius.

Secundum auxilium est, si tecum dicas: Præceptum Domini est, *inimicos diligere*, ergo hoc exequi debeo.

Tertium est, vivam DEI imaginem in hostibus tuis respicere, quam iisdem in creatione indidit idem DEUS; arque ex hoc te excitare ad eam magni faciendam, & diligendam.

Quartum verò est, considerare in super ineffabilem Redemptionem, per quam inimici tui à Christo redempti sunt: quæ non fuit per aurum, vel argentum: sed per pretiosissimum, & divinum ejus Sanguinem; tum ex hoc efficies, ut frustra idem Sanguis effusus non sit, & conculcatus.

C A P U T - XXXVII.

De conscientia examine.

Conscientiæ examen ter in die à solertibus viris fieri solet.

Ante prandium,

Ante vespervas, &

Antequam cubirum eant.

Quòd si ita fieri ab aliquibus non potest, vespertinum nunquam omittendum est. Si enim bis opera DEUS inspexit, quæ fecit pro homine, quare homo semel (altem in die non respiciet ad illa, quæ facit pro DEO?

DEO? De quibus sapius, quam semel, strictissimam illi reddere rationem debet. Examen autem fiet hoc modo:

Primò, postulabis à DEO lumen, ut omnia, quæ interiùs latent, simul cum omnibus operibus tuis rectè agnoscas.

Secundò. Incipies cogitare, quomodo clausus fuisti, & relictus intra cor tuum, nec non quomodo illud custodivisti?

Tertiò. Quomodo illa die DEO obtemperasti in omnibus occasionibus, quas dedit tibi, ut inservires ipsi?

Hicque aliud non dico, nisi, quòd tertia ista consideratio statum, atque obligationem cujuscunque claudat in se. Ubi verò de correspondentia gratiæ DEI, nec non de bonis operibus tuis gratias egeris Majestati Divinæ, citò omnium obliviscaris, semper cupidus incipiendi denuò iter tuum, tanquam si omninò nihil adhuc fecisses. Ab erroribus autem, defectibus, ac peccatis conversus ad DEUM, doleas, quòd illum offenderis, & dicat ei:

Domine, operatus fui ex illo, qui sum. Neque hic sterissem, nisi mihi dextera tua auxiliata fuisset; quare gratias permagnas pro ista tua gratia reddo tibi. Age modò, in nomine dilecti Filii tui, fac ex illo tu etiam, qui es, & parce mihi, mihi-que largire gratiam, qua auxiliante nunquam in posterum Te offendam.

Pro pœnitentia deinde errorum tuorum,

nec non ob emendationis stimulum, propone mortificare voluntatem tuam in re aliqua licita: istud quippe DEO valde placeat. Idem dico de corpore, nunquam pro omnibus viribus tuis has, aut similes pœnitentias omittens, nisi velis, quòd conscientia tua examina propter consuetudinem aliquam tantum fiant, & absque fructu.

C A P U T XXXVIII.

De duabus regulis, ut in pace vivamus.

QUamvis ille, qui vivit juxta ea, quæ hucusque diximus, semper in pace maneat, volo nihilominus in hoc ultimo Capitulo tradere tibi duas regulas (quas etiam in supradicto inclusimus) quibus solis à te observatis, certò quietus, & tranquillus in mundo hoc iniquissimo vives.

Prima est, ut studeas, cum omni diligentia, cor tuum elaudere cupiditatibus: cum cupiditas sit lorugum lignum Crucis, & inquietudinis omnis: quod quidem secundum cupiditatis tuæ magnitudinem grave erit tibi. Unde si tua cupiditas circa plura erit: majora etiam, graviora, & majori in numero sunt ligna ad plures cruces parata, quæ accedentibus dein difficultatibus, atque in pœnitentis, eò, quòd cupiditatem tuam non exequaris, aliud lignum est, non se secundum crucis, supra quam homo cupidus crucifigitur.

Qui

CERTAMINI SPIRITUALI. 63

Qui ergo cruces non amat, non cupiat;
& si in cruce fuerit; ut crucem non habeat,
cupiditatem relinquat; in eo namque mo-
mento, in quo cupiditatem abjiciet, è cru-
ce quoque descendet; neque aliud, præter
hoc, remedium invenitur.

Secunda regula est, ut, ubi offensus ab
aliis fueris, eos non consideres, neque va-
ria circa ipsos putes, exempli gratiâ, quò
talìa tecum agere non debeant: quiviam
sint: vel quònam se credant, & similia;
hæc enim omnia sunt ligna, quæ magis
iræ, indignationis, atque odii ignem suc-
cendunt.

Sed recurre statim in talibus occasioni-
bus ad virtutem, & DEI præcepta, ut scias,
quid agendum sit, ne in peiores errores la-
baris, quàm illi fecerunt. Hoc autem mo-
do virtutis, & pacis viam invenies.

Quòd si postea tecum non perages, quæ
debes, quid mirum, quòd alii tecum idem
non faciant?

Si verò placet tibi vindicta de iis, qui te
offendunt, priùs debes vindictam dirigere
in te ipsum, què nullum majorem ho-
stem, & offensorem certissimè
habes.

VIA



VIA PARADISI,

Seu

DE PACE INTERIORI.

CAPUT I.

Quenam sit cordis nostri natura; & quomodo gubernanda.

COR tuum, dilecte Fili, ad hunc solum finem creatum est, ut ametur, & possideatur à DEO Creatore suo. Cum hoc autem amore agere poteris, quidquid volueris; & quæcunque res, licet difficilis fuerit, valde facilis hoc modo tibi fiet. Quate in primis fundare, atque stabilire tibi opus est intentionem cordis tui, ita, ut ab interiori exterior facies procedat. Et ratio est, quia, etsi corporales pœnitentiæ, & exercitia omnia, quibus caro castigatur, & affligitur, laudabilia sint, quotiescunque cum discretionem habentur, & juxta id, quod convenit personæ illa facienti. nihilominus tu nunquam adipisceris per ipsa, vel unam solam virtutem: sed potius vanitatem, atque inanis gloriæ ventum, quo labores tuos amittes, nisi cum interiori homine exercitia exteriora nutrita, & conformata fuerint.

Vita

Vita hominis nihil aliud est, quàm perpetuum bellum, & continua tentatio; propter hoc verò bellum vigilare semper debes, & custodire cor tuum, ut pacificum, & quietum semper conservetur. Ubi verò assurrexerit in anima tua motus aliquis inquietudinis sensualis, (quæcunque ista sit) advertere debes diligentissimè, ut statim illum supprimas, pacificum reddens cor tuum, non permittendo, ullo modo, ut deflectat ad aliquam ex rebus, quæ ipsum cor inquietum efficiunt. Hoc autem toties perages, quousque inquietudo se te obijciat, vel in oratione, vel quocunque alio tempore; & scito, quòd tunc orare optimè noveris, cum ita operari non ignoraveris. Sed attende Fili in hoc, quoniam omne cum suavitate, & absque vi ulla faciendum est. Igitur totum, principalius, & continuum exercitium vitæ tuæ in hoc situm sit oportet, scilicet in pacificando cor tuum, ipsumque ita custodiendo, ut nunquam ad inquietudinem inflectatur.

CAPUT II.

De cura, quam habere debet anima, ut se paci restituat.

Dilecte Fili, ante quamcunque aliam rem, prædictæ pacis vigiliam supra tuos sensus ut constituas, opus est: hocque
ad

ad magna te deducet absque ulla animi perturbatione; imò potius tranquille admodum, & securè cum hac vigilia tibi à DEO immissa adeo supra te ipsum vigila- bis, ut assuescas orare, obedire, te humilia- re, nec non injurias absque inquietudine, vel exigua, tolerare.

Verum quidem est, quòd, antequam pacem istam acquiras, multam afflictionem animi patieris, eò, quòd non fueris solitus in hisce rebus versari: sed consolationem dein etiam anima tua non parvam acqui- ret, propter quamcunque contradic- tionem, quæ illi succedat; præterquam quòd de die in diem melius semper addisces hoc exercitium, pacificandi scilicet spiritum tuum. Quòd si quandoque adeò afflictum, atque turbatum te videris, ut impossibile existimes, pacem interiorem denuò conse- qui, illico ad orationem confugas; perse- veres verò in ipsa ad Christi Domini ex- emplum, qui ter oravit in horto, ut nobis ostenderet, quòd omnis recursus, atque re- fugium nostrum debeat esse Oratio: quòd- que (licet valde contristatum, atque pusil- lanimem te senseris) non debeas ab ea dis- cedere, donec voluntatem tuam confor- mem omninò cum illa DEI esse inveneris: & per consequens devotam, pacificam, ac generosam simul, & audacem effectam vi- deris ad amplectendum, & libenter sub-
eun-

eundum, quidquid antea timebat, vel odio habebat. sicuti fecit Redemptor, qui ait: *Surgite, eamus: ecce appropinquat, qui me tradet.*

CAPUT III.

*Quomodo paulatim pacifica cordis habitatio
adificanda sit.*

STude, dilecte Fili, (ut supra dictum est) ne turbetur unquam cor tuum, aut se immisceat in te, quæ ipsum perturbet; atque ideo semper labora, ut quietum ipsum conserves; hoc namque modo Dominus in anima tua domum pacis ædificabit; sicque cor tuum verè erit domus deliciarum, & delectationum. Solum hoc à te cupit Dominus ipse, ut quotiescunque in iram excitatus fueris, seu alius in te motus surrexerit, te, illumque statim modereris, ita, ut in omnibus operationibus, & cogitationibus tuis pacificus sis. Sicut autem nulla domus die una ædificatur, ita neque credas, te una die istam pacem interiorem consequi posse: cum hoc quoque nihil aliud sit, quàm ædificare domum Domino, & tabernaculum Altissimo, te ejusdem Altissimi templum efficiendo; præterquam quod ipse Dominus ille est, qui templum istud ædificare debet, alioquin vanus esset omnis tuis labor, ut docuit Spiritus sanctus
per

peros David, dicens: *Nisi Dominus edificaverit domum, in vanum laboraverunt, qui aedificant eam, Ps. 126.*

Confidera verò, principale, imò, totum istius exercitii fundamentum esse humilitatem.

CAPUT IV.

Quod anima refutare debeat quodcumque solatium, quia hoc est vera humilitas, ac spiritus paupertas, qua pacem animae adipiscimur.

Dilecte Fili, si cupis per hanc humilitatis januam ingredi. (alia enim non datur) debes semper laborare, & vires omnes adhibere, sed præcipuè ab initio, ut amplectaris tribulationes, & res adversas, tanquam charas sorores tuas. desiderans ab omnibus contemni, nullumque inveniri, qui tibi faveat, vel te confortet, nisi Dominus DEUS tuus. Figas igitur, atque stabilias in corde tuo, solum DEUM esse Bonum tuum, tuumque unicum refugium, reliqua verò pro te esse spinas, quas, si ad cor tuum strinxeris, sine dubio malè tibi erit. Si verò aliquid indecorum tibi ab aliquo obveniret, valde contentus esse deberes, sufferens cum gaudio: & pro certo habens, DEUM tunc esse tecum; neque alium honorem unquam cupias, aut aliquid aliud quæras, quàm pro DEI amore pacis:

nec

nec n
verè a
matur
aliqui
det, a
sauru
bente
iam a
bital
ut ali
met:
cruci
lo te
tuo,
in pe
sunt
fo. A
tua a
clina
nuda
mini
in ea
quea
ulla a
semp
tes. C
adfe
zeli.
Proph
oruen
gno:ce

nec non omne id libenter suscipere, quod verè ad ejus majorem gloriam esse existimatur. Ad hoc incumbere, ut læteris, ubi aliquis injurias tibi faciet, vel te reprehendet, aut aspernabitur; magnus enim thesaurus sub hoc pulvere latet; quem si libenter acceperis, citò dives invenieris, etiam absque eo, quòd ille advertat, qui tibi tale munus donavit. Ne cures unquam, ut aliquis in vita illa te amet, aut te aestimet: & hoc, ut derelictus ab omnibus cum crucifixo Domino patiaris, nullusque ab illo te impediatur. Voluntati tuæ, intellectu tuo, & judicio tuo obedias nunquam, nisi in perniciem ire velis. Quare necessaria sunt tibi arma ad te defendendum à te ipso. Atque ideo, quotiescunque voluntas tua ad rem aliquam, quamvis sanctam, inclinare voluerit, prius rem illam, solam, ac nudam cum profunda humilitate ante Dominum sistes: suppliciter ipsum orando, ut in ea fiat non tua, sed DEI voluntas: hocque accensis cum desideriis efficies absque ulla amoris proprii immixtione: agnoscens semper, quòd à te nihil habes, & nihil potes. Cave autem à tuis judiciis, quæ secum adferunt speciem sanctitatis, & indiscreti zeli, de quo ait Dominus: *Cavete à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos sub vestimentis ovium, & sunt lupi rapaces; à fructibus eorum cognoscetis eos*, ipsorum fructus sunt, animam

in anxietate, & inquietudine detinere.

Res omnes, quæ te ab humilitate, & ab hac pace, ac interiori quiete separant, sint sub cuiusvis rei prætextu, ac specie, falsi Prophetæ sunt, qui in figura ovium, id est, sub prætextu zeli, & iuvandi proximum, indiscrerè, ut lupi rapaces, prædantur humilitatem tuam, nec non pacem illam, atque quietem tam necessariam illi, qui verè, & securè optat, proficere. Quò autem res maiorem apparentiam, ac speciem sanctitatis habebit, eò magis examinanda est, & quidem multa cum pace, & interiori quiete, ut dictum est. Quòd si quandoque in aliqua istarum rerum deficiēs, ne turberis: sed humilias te ipsum coram Domino tuo, & fragilitatem tuam agnoscas, ac discas imposterum, quid tibi agendum sit: ideo enim illum defectum permisit Dominus, ut humiliares superbiam, quæ certissimè intra te later, & non agnoscis. Si aliquando animam tuam ab acuta, & venenata aliqua spina transfigi senseris, ne idcirco inquietus fias; sed majori statim cum solertia vigila, ne magis illa feriat, ac magis intus penetret. Tum cor tuum, & voluntatem tuam retrahens ad verum locum pacis, atque quietis, suaviter illud separa, & detine, ut sic animam tuam puram DEO conserves, qui semper intra viscera tua, & in profundo cordis tui invenietur ob reſtitu-
dinem

dine
quòd
ut po
& co
cordi

Quòd

D
nus
culo
pret
alian
tua,
tu D
am
pute
nus.
locu
nanc
anir
tionis
à de
pria
ipso
occa
amo
omn

dinem intentionis tuæ, certum te reddens,
quòd totum accidat ob exercitium tuum :
utpote hoc modo capax efficiaris boni tui,
& coronam iustitiæ tibi à Domini miseri-
cordia præparatam merearis.

CAPUT V.

*Quòd anima in mentali solitudine conservari
debeat, ut Deus operetur in ipsa.*

Dilecte Fili, magni facias animam tu-
am, quoniam Pater patrum, & Domi-
nus dominorum ipsam creavit pro habita-
culo, & templo suo. Eam in tanto habeas
pretio, ut non permittas, eandem ad rem
aliam se inflectere, & inclinare. Desideria
tua, nec non spes tuæ semper sint de adven-
tu Domini, qui, nisi invenerit animam tu-
am solam, recutabit ipsam invisere. Ne
pures, quòd in alterius præsentia Domi-
nus, vel minimum verbum, cum anima tua
locuturus sit, nisi forsitan eidem animæ mi-
nando, vel ab ipsa fugiendo. Solum cupit
animam DEUS, tum separatam à cogita-
tionibus, quo plus fieri potest, tum omninò
à desideriis, tum multò magis à sua pro-
pria voluntate. Quare non debes tu à te
ipso indiscretè pœnitentias assumere, vel
occasiones inquirere tolerandi aliquid pro
amore DEI, duce sola voluntate tua : sed
omnia facere debes consilio Patris sui spi-
ritualis.

ritualis, & superiorum tuorum, qui te loco
 DEI regunt: ut, mediantibus ipsis, dispo-
 nat DEUS, ac faciat de voluntate tua id,
 quod ipsemet DEUS vult, & eo modo, quo
 vult. Nunquam id opereris, quod cupe-
 res: sed quidquid DEUS in te voluerit, fa-
 ciat semper; fac tamen tu, ut voluntas tua
 semper à te ipso disjuncta sit, ita ut tu ex te
 ipso nihil velis. Quando autem aliquid
 habere volueris, semper ita illud velis, ut,
 si contigerit fieri aliquid, quod nolles, imò
 contrarium, non doleas: sed perseveret
 semper spiritus tuus ita quietus, quasi rem
 nullam voluisset. Hæc est vera animi liber-
 tas, nulli rei nos alligare. Si DEO animam
 tuam sic solutam, totam, ac liberam dede-
 ris, statim videbis admirabilia, quæ in ea
 DEUS operabitur. O amabilis solitudo,
 & secretum Altissimi habitaculum! in quo
 tantum aures præbet DEUS, & non alibi,
 nec non ubi solum loquitur ad cor animæ.
 O desertum, quod Paradisus effectum est,
 quia in eo solo permittit DEUS, se videri,
 sibi que loqui. *Vadam, & videbo visionem
 hanc magnam;* sed, si cupis ad hoc perveni-
 re, ingredi discalceatus, ô Fili, in terram
 istam, quia sancta est; despolia prius pe-
 des: id est, affectus animæ tuæ nudi, ac li-
 beri sint; neque tecum saccum, aut peram
 deferas in hac via: quia nihil desiderare
 debes in terris, quamvis aliqua à multis
 aliis

aliis in
 est, u
 tuum
 DEO
 sepli
 tuum
 quam

De pri

EX
 h
 & p
 ut per
 Domi
 terram
 ut igr
 nullu
 nihilo
 illu
 post
 tidu
 susru
 mu
 non p
 aliis
 aliqu
 quia,

aliis inquirantur; imò nec ullus salvandus est, ut totam cogitationem, & affectum tuum, relictis omnibus creaturis, in solo DEO occupare possis. Relinque mortuos sepelire mortuos, & solus ad terram viventium perge: neque mors in te habeat quidquam.

CAPUT VI.

De prudentia, quam in amando proximo habere debemus, ne turbetur pax cordis nostri.

EXperientia ipsa tibi ostendat, fili, viam hanc charitatis, & amoris erga Deum, & proximum valde latam, & apertam esse, ut per eam ad æternam vitam eamus. Dixit Dominus, quòd venerat ignem mittere in terram, quòdque nihil aliud cupiebat, nisi ut ignis ille arderet; & quamvis amor Dei nullum habeat terminum, amor proximi nihilominus debet illum habere; quia, nisi illum cum debita moderatione habeas, possit tibi grave damnum adferre, & te delictis ad alios lucrandi, ad extremam tui ipsius ruinam deducere. Debes amare proximum tuum taliter, ut damnum anima tua non patiarur. Quamvis tenearis præstare aliis bonum exemplum, nunquam tamen aliquando renas facies tantum propter istud: quia, hoc modo, non posses nisi aliquid de

te ipso amittere. Res omnes cum simplicitate, ac sanctitate efficias, absque respectu in aliud; quàm in purum Dei beneplacitum. Humilia te in omnibus operibus tuis: & agnosces, quàm parum juvare alios vales. Considera, quòd non debes habere fervorem, ac zelum animarum adeò, ut quietem, & interiorem tuam pacem perdas. Sitim semper ardentem habeas, atque cupiditatem, ut omnes agnoscant veritatem, quam tu agnoscis: nec non, ut inebrientur hoc vino, quod cuilibet DEUS promittit, ac donat absque ullo pretio vel minimo.

Sitim hanc de proximi tui salute semper habere debes: sed ab amore procedat, oportet, quo amas Deum, non verò ab indiscreto zelo tuo. Deus ille est, qui eam debet inferre in solitudine animæ tuæ, & ex ea fructum colligere, quando ipsi placuerit. Tu ex te solo feras nihil: sed Deo semper offeras terram animæ tuæ puram, ac mundam ab omni re; quoniam tunc ipse seminabit in ea semen suum juxta beneplacitum suum proprium: & sic fructum abundantissimum tibi reddet. Recordare semper, DEUM velle hanc animam tuam, solam, atque omnino solutam; ut eam uniat sibi. Relinquet tantum, ut ipse me, te eligat: neque illum impedias per liberum tuum arbitrium; sed eas absque ul-

la

latui ipsius cogitatione, præterquam pla-
 cendi Deo: expectans, ut à Deo ducaris ad
 operandum, cum jam Paterfamilias egres-
 sus sit ad operarios inveniendos. Omnem
 curam, atque cogitationem negliges, om-
 nemque tui ipsius sollicitudinem exue, &
 quemcunque terrenarum rerum affectum:
 ut Deus induat te se ipso, ubique donet il-
 lud, de quo tu nunquam cogitasti. Obliv-
 viscere, quo plus potes, tui ipsius, & solum
 vivat Dei amor in anima tua. Ex illis, quæ
 dicta sunt, hoc diligentissimè custodiat
 in te, (vel, ut melius dicam, absque dili-
 gentia ulla, quæ inquietum te efficiat) ut
 scilicet pacifices zelum, & fervorem tuum
 cum multa temperantia: ut Deum conser-
 ves in te cum omni pace, ac tranquillitate,
 ne anima tua de proprio amittat capitali,
 quod necessarium est, ubi ad lucrum pro-
 pter alios indiscretè exponitur. Hoc tace-
 re eo modo, quod dictum fuit, est, altè cla-
 mare in auribus Dei. Hæc otiositas illa est,
 quæ totum negotiatur, quare ipsa sola de-
 bes negotiari, ut dives efficiaris apud De-
 um; cum aliud non sit totum istud, quàm
 resignare animam in manus Dei à nulla re
 occupatam; hocque faciendum tibi est,
 absque eo quòd aliquid tibi arx huius, pu-
 tesque rem aliquam te efficiat isthæc ope-
 rando; Deus enim ille est, qui omnia fa-
 cit, & ex parte tua nihil aliud Deus vult:

nisi ut coram ipso humilieris, & animam tuam solutam offeras, ac liberam affatim ab omnibus terrenis rebus, cum interiori tamen desiderio, ut semper perfectissime in te voluntas DEI adimpleatur.

CAPUT VII.

*Quomodo anima propria voluntate despoliata
presentare se debet coram Deo.*

Dilecte Fili, debes paulatim incipere hoc modo, nec non cum iuavitate confidens in Domino, qui te vocat, & dicit: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos: Omnes, qui sitistis, venite ad fontem, & bibite. Hunc motum, atque divinam vocationem te sequi oportet, expectando simul cum ipsa in perpetuum Spiritus sancti, ut resolute, clausisque oculis te projicere possis in mare providentiæ divinæ, æternique beneplaciti; orans, ut in te istud efficiatur; hoc quippe modo à potentissimiis divinæ complacitiæ undis, (abique eo quod iisdem resistere possis,) traheris, & ad portum peculiaris tuæ perfectionis, atque salutis cum tranquillitate veheris. Facio hoc actu, quem reperere debes centies, & milli sin di, labora, & stude cum omni possibili securitate tam interiori, quam exteriori, ut cedas cum omnibus potentiis animæ tuæ ad res, quæ
ce

te excitant, Deumque laudabilem, amabilem, ac desiderabilem tibi reddunt. Isti verò actus sint semper absque resistantia, ac vi cordis tui, ne, mediis istis exercitiis indiscrētis, atque importuniis, debilem te efficiant, & forsā etiam ita induratum, ut incapax aliorum exercitiorum fias. Ne reicias consiliū illorum, qui in hoc sunt docti: sed quare, ut assuetas semper desiderio, & quo plus etiam poteris, opere incumbas contemplationi horatilis divinitus, quique perpetuorum, & charissimorum beneficiorum, recipiens cum humilitate, quicquid ab inestimabili Domini bonitate in anima tua exprimitur. Cave, ne per vim procures lachrymas, vel aliam sensibilem devotionem: sed in solitudine interiori requiesce semper tranquillus, expectans, quod adimpleatur in te voluntas DEI. Cum enim lachrymas, & prædictam sensibilem devotionem tibi DEUS concedet, illa dulciscuntur, nec non absque tuo labore, aut vi. Atque ideo ipsam eo tempore acceptabis cum omni suavitate, ac serenitate, & super omnia cum profundissima humilitate. Clavis, qua thesauri spirituales secretiores referantur, est, ut scias negare te ipsum omni tempore, & in quacunque re; per hanc verò eandem clavem porta insipiditati, atque ariditati mentis clauditur, ubi talis ariditas provenit ob-

culpam nostram; quando enim à Domino procedit, cum aliis animæ thesauris allociatur. Delectare semper commorari cum Maria Virgine ad pedes Christi Domini, auscultans quicquid Dominus dicet tibi. Cura, ne inimici tui (quorum major tu ipse es) te impendant ab hoc silentio; & scito, quod, quando intellectu tuo Deum inquis, ut in eo requiescas, terminum, atque comparationem efformare non debes de bilis, atque exigua imaginativa. Absque ulla enim comparatione est Deus infinitus, & ubique reperitur: nec non omnia in eo inveniuntur. Ipsam intra animam tuam reperies, quotiescunque in veritate illum inquires, id est, ut ipsum reparias; non verò, si inquires, ut te ipsum invenias, ipsius enim deliciae sunt, manere cum filiis hominum: ut dignos eos se ipso efficiat, licet in idem omnino non indigeat. In meditationibus, ne ita aliquibus punctis addictus sis, ut præter illa, nolis alia meditari: sed ubi quietem invenies, ibi consistas, & fruaris Domino, ubicunque voluerit se tibi communicare, quamvis autem illud intermitteres, quod præmeditatus fueras, & proposueras tibi, ne sis scrupulosus: quia totus finis istorum exercitiorum est, frui Domino, non tamen cum intentione eligendi nobis pro principali fine talem fruitionem: sed, ut melius amantes efficiamus.

efficiamur operum ejus cum proposito ipsum imitandi in eo, in quo possumus; invento verò fine, non amplius solliciti esse debemus in mediis, quæ ad eundem finem acquirendum ordinantur. Unum ex impedimentis veræ pacis, ac quietis est, anxietas, & fixa nimis cogitatio, quam in similibus meditationibus habemus; fundamus enim, & ponimus totum spiritum nostrum circa hanc, vel illam rem, cogentes Deum, ut eundem nostrum spiritum per viam deducat, quam spiritus ipse vult, compellentes hoc modo, ipsum ire, quo nobis præfiximus; magis voluntatem nostram in hoc curantes, absque ulla advertentia, quam illam Domini nostri: quod aliud non est, quam Deum quærere per fugam ab ipso, nec non, velle DEO placere, voluntati ejus non obtemperando. Si tu verè cupis progredi in hac via, & pervenire ad desideratam metam, nullam aliam tibi proponas intentionem, seu scopum, quam invenire Deum, ubicunque se tibi palam faciet. Omnia desere, neque ulterius progrediaris, donec facultatem obtineas; quare obliviscaris semper cujuscunque rei, ut requiescas cum Domino Deo tuo; quando namque Majestati divinæ placebit se abscondere, nec amplius eo modo se manifestare, tunc denuò ipsam inquirere poteris, perseverando in exercitiis tuis, & qui-

dem semper cum desiderio inveniendi, medianibus ipsi, amorem tuum, ipsoque invento, faciendo quidquid supra diximus, omnia alia deselinquens: agnoscentque, tunc desiderium Domini completum esse. Hoc autem valde considerandum est; multi enim homines spirituales, non parum fructus, atque quietis amittunt, quia adeo in exercitiis suis defatigantur; illi enim sibi falso offingunt, se nihil facere, nisi exercitia omnia conficiant, ponentes in illis perfectionem, & valentes omnino mentem propriam adimplere; pro qua se valde affligunt, sicut ille, qui laborat, ut aliquid compleat, absque eo quod ad veram quietem, & interiorum pacem perveniat: in qua verè manet, & requiescit Dominus Deus.

CAPUT VIII.

De fiducia, quam habere debemus in sanctissimo Altaris Sacramento; & quomodo offerre nos Domino debeamus.

Dilecte Fili, omnem operam nava, ut augeatur, & crescat magis quotidie in anima tua fiducia sanctissimi Eucharistie Sacramenti; neque cesses unquam admirari tam incomprehensibile mysterium, & gaudere, considerans, quomodo se Dominus sub humilibus illis, ac puris speciebus

bus ostendat, ut digniorem te reddat: *Beatus enim, qui non viderunt, & crediderunt.* Ne cupias, ut tibi Deus se ostendat in hac vita sub diversa forma à prædicta. Quare item, ut voluntas tua inflammetur erga ipsum: sisque quotidie promptior ad ejus voluntatem faciendam, semper, & in quibuslibet rebus. Cum Deo existenti in hoc Sacramento te offeres, sis paratus, oportet, atque dispositus ad tolerandum pro ejus amore omnia tormenta; pœnas, atque injurias, quæ tibi advenient, nec non quamcunque infirmitatem, insipiditatem, atque ariditatem, tum in oratione, tum extra illam: cogitans ubique, quòd hoc multoties pati debeas; quare acceptandum illud pro optimo tibi est, ac laborandum: ut et justum tu ipse causa non sis; unde quòdcunque gaudium tuum debet esse, pati unà cum amabili, ac charo JESU tuo pro amore ejus. Ne sis inconstans in eo, quod incipis; neque velis hodiernam unam, & cras aliam; sed persevera, & firmus esto, usque certus, quòd, si hæc media adhibueris, laborando simul semper cum supradicta suavitate, impossibile erit, quòd tu quicquam in finem non perleveres; vivere enim absque ista quiete non poteris, vel unicam horam; & minimum temporis spatium sine ulla pro intolerabili exito-
mento.

CAPUT IX.

*Quod delicia quarenda non sunt ; sicut nec
aliquid aliud , quod consolationem adse-
rat , sed solus Deus.*

ELige semper , fili mi , afflictiones , tibi-
que gratum semper sit carere consola-
tionibus particularium amicitiarum , at-
que favorum , qui nullam animæ patiunt
utilitatem. Tum quare semper te subjec-
re alterius voluntati , & ab ea dependere.
Quæcunque res tibi pro occasione inter-
viet , ut adeas Deum ; nihil autem te in via
detinere debet. Opus est , ut hæc sit consola-
tio tua , scilicet , ut quælibet res pro te re-
deat amantitudinem , & solus Deus , sit re-
quies tua. Omnes afflictiones tuas dirige
ad Dominum Deum tuum ; ipsum ama ,
eique cor tuum totum comunica absque
ullo timore ; ipse enim viam inveniet , ut
omnia tua dubia solvat , & certè , si cecide-
ris , supponet manum suam , teque eriget.
Denique unico verbo omnia concludo , si
DEUM dilexeris , omne bonum habebis.
Te DEO offeras in sacrificium , in pacem ,
atque tranquillitatem spiritus ; & ut me-
lius pergas in hoc itinere , teque recreas ,
absque lassitudine , & perturbatione , ut
tu ad quemcumque passum animam suam
disponas oportet , extendendo nempe vo-
luntatem tuam ad illam DEI , quo magis
enim

enim tuam ad illam DEI extenderis, eo plus boni ab ea recipies. Voluntas tua ita debet esse disposita, ut velit, & nolit id solum, quod vult, & non vult Deus. Semper, & in quacunque hora renova propositum tuum, scilicet, quod Deo placere velis: neque decernas unquam aliud præter id, quod in eo instanti, in quo es, fieri debet. Sed esto semper liber; non perhibeo tamen, ut aliquis cum prudenti sollicitudine, ac diligentia attendat ad id, quod sibi, suoque statui necessarium est; sic namque operari, est operari juxta illud, quod Deus vult: neque pacem impedit, aut verum profectum spiritualem. In omnibus rebus propone id facere, quod potes, & debes; tum esto indifferens, ac resignatus in omni eo, quod accidit. Quod semper circa hoc facere potes, est, offerre DEO voluntatem tuam, & nihil ampliùs concupiscere; nam quotiescunque hanc libertatem habueris: & ex omni parte liber fueris (quod obtinere potes omni tempore, ac in omni loco, sive occupatus sis; sive non) tranquillitate, ac interiori pace verè frueris. In hac spiritus libertate magnum bonum consistit, quod tu intendis; talis autem libertas nihil aliud est, quàm, hominem interiori per se severare in se ipso, absque eo quod deleatur, velit, cupiat, vel inquirat aliquid extra se; toto enim eo tempore, quo

ita liber viues, fruëris hac seruitute diuina,
quæ magnum illud regnum est, quod in-
tra nos inuenitur.

CAPUT X.

*Quòd animo excidere non debet DEI seruus,
quamvis sentiat in se repugnantiam, &
perturbationem propter hanc
pacem interiorem.*

Dilecte Fili, scito, quòd multoties tur-
baberis, & hac sancta, dulcique soli-
tudine, & chara libertate interiori priva-
beris; pulvis enim terrenus ita quandoque
attollitur ab internis motibus cordis tui,
ut permagnam molestiam in via ista, quam
excurrere debes, tibi sit allaturus. Hoc
permittit Deus ob majus bonum tuum.
Memento, istud esse Certamen illud, ex
quo Sancti meritorum suorum coronas
traxerunt. In omnibus ergo rebus, quæ te
turbabunt, dices:

*Domine, ecce adest hic seruus tuus, fiat in me
voluntas tua: Ego scio, ac confiteor, quòd veri-
tas verbi tui semper constans permanebit in æter-
num: quòdque promissiones tue insallibiles sint;
& in eis confido. Inspice Domine, hic adstas crea-
tura tua: fac de ea, quidquid tibi placet, Deus
meus, nullum rem habeo, à qua impediatur. Pro te
solo ego vivo. Felix anima illa, quæ ita Do-
mino suo se offert, quotiescunque turba-
tur,*

tur, & patitur inquietem. Quodd si Certamen illud diu duraverit, ita, ut non possis tam citò, sicut cuperes, voluntatem tuam divinæ voluntati conformem reddere, ne idcirco excidat animus tuus, aut pertimescat: sed semper prosequere in oratione, atque oblatione tui ipsius; ita namque victoriam consequeris.

Despice in horto Certamen, quod habuit Christus Dominus DEUS tuus, & quomodo ejus humanitas recusabit, dicens: *Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: sed illico redibat anima ejus ad solitudinem, & voluntate soluta, ac libera dicebat cum profundissima humilitate: Verumtamen non mea, sed tua fiat voluntas.* Inspice & fac secundum exemplar, mi fili, neque, vel unum gradum moveas, cum in aliqua difficultate involutus reperitis, nisi prius oculos ad Christum in cruce posuim attollas; in eo quippe scriptum, impressumque conspicias characterebus valde magnis, quomodo te gerere debeas. Disce fideliter ab hoc exemplari. Ne paveas, sic aliquando à tuo proprio amore perturbaris: neque à cruce te liberahas: sed ad orationem redeas, & in humilitate persevera, quousque voluntatem tuam omninò amitteris: ac volueris, ut sola divina voluntas fiat in te. Si verò ab oratione discesseris, cum hoc solo fructu contentus esto: sed,

si hucusque non advenietis, anima tua ve-
rè jejuna erit, & absque cibo. Labora, ut
nulla res in anima tua, neque ad brevissi-
mum tempus moretur, nisi sit ipse DEUS.
De nulla te fel, aut amaritudine in te
conserve: neque oculos tuos ponas in ma-
litiis, malisque aliorum exemplis: sed
esto, velut puer parvulus, qui nullam ex
rebus illis fastidit: sed per omnia absque
ulla offensione pertransit.

CAPUT XL.

*De diligentia, qua diabolus utitur, ut hanc
pacem perturbet: & quomodo cavere de-
bemus ab ejus fraudibus, ac
fallaciis.*

CUM sit mos Adversarii nostri, omni
studio quærat, ut animas devoret;
incumbit, quò plus potest, ut ab humili-
tate, atque à simplicitate recedant: sibi que,
& industria ac tolerantia suæ rem aliquam
attribuant, atque ad gratiæ donum non re-
spiciant, sine quo nullus, vel tantum hoc
verbum, JESU, proferre potest; licet
enim eidem gratiæ ex nobis ipsis per libe-
rum arbitrium resistere possimus, nihilo-
minus eam in nos recipere non valeamus
absque ejusdemmet gratiæ auxilio. Ita-
que, si aliquis gratiam non admittit, hoc
culpæ ipsius est imputandum: sed si eam

admittit, hoc culpæ ipsius est imputandum: sed si eam admittit, hoc neque facit, neque facere potest, nisi per gratiam, quæ cuilibet sufficienter donatur. Procurat ergo adversarius noster diabolus, ut aliquis se putet, ac judicet alio diligentior, eò, quòd se melius ad DEI dona in se recipienda disponat: tum quærit, ut prædictum actum cum superbia aliquis efficiat, nihil considerando sui ipsius insufficientiam (nisi adjuvaretur à gratia) atque ideo ad alios contemnendos descendat per cogitationem suam, quòd ii opera illa non faciant, quæ ipse facit. Quare, nisi diligenter advertetis, & citissimè ad confusionem, miseriam, & nullitatem tuam reversus fueris, efficiet dæmon: ut in superbiam præcepseas, non minùs ac Phariseus ille, de quo Evangelium loquitur; gloriabatur enim bonis suis, atque alios malos iudicabat. Quòd si diabolus per hoc medium voluntate tua potiretur, liber illius dominus illico fieret, atque in eam quodcunque vitiiorum genus introduceret. Quare maximum esset damnum, & periculum tuum. Idcirco nos monuit Dominus, ut vigilemus, & oremus. Necessarium igitur est, ut diligentissimè advertas, ne inimicus tuus te privet tam magno thesauro, sicuti est pax, & tranquillitas animæ; omni namque suo conatu quærit, ut à te tranquillitatem

ratem istam surripiat, efficiatque, ut ani-
 ma tua in anxietate, atque perturbatione
 vivat; in quo ipse optimè agnoscit confi-
 sstere totam perditionem, ac damnum tu-
 um; quia, si anima quieta sit, & omnia
 cum facilitate operetur, multa efficit, ac
 omnia benè facit; quo circa libenter in
 bono perseverat, & abique difficultate cui-
 cunque rei oppositæ resistit; è contrario
 verò, si turbata, & ite quieta sit anima, pa-
 rum operatur, & hoc etiam imperfectè:
 statim defatigatur: ac tandem in infru-
 ctuoso martyrio torquetur semper. Tu au-
 tem, si vis obtinere victoriam, cupisque,
 ut ab inimico infernali negotium tuum
 non turbetur, in nulla re magis cautus esse
 debes, quàm in agendo, ut turbatio non
 ingrediatui in animam tuam, atque in ef-
 ficiendo, ut, neque pro uno momento, in-
 quietus existas. Ut verò melius scias effu-
 gere hostis fallacias, tume tibi pro certa
 regula in hoc casu, quòd quæcunque cogi-
 tatio, quæ distrahit, & remouet ab amore,
 & confidentia in DEUM, sit interiorum
 nuncius; quæ, velut taleni, ipsam debes
 repellere, & non admittere, aut audire:
 Spiritûs sancti enim, efficiunt aliud non est,
 quàm uiuendi magis, magisque, semper,
 & in qualibet occasione animas Deo: ipsos
 nempe accendendo, ac inflammando in
 dulci ejus amore, in istque novam confi-
 dentiam ponendo; efficiunt verò damo-

nis præ-
 tur nam
 pro hoc
 incuter
 vando
 non dis
 testum
 ac orat
 ad dis
 bation
 tiam
 luer
 exerci
 titulu
 vana
 anima
 quietu
 ut cog
 quide
 dicit
 deinde
 veritat
 sunt
 devoti
 tiescu
 us ma
 tiens
 operat
 hoc c
 prete

nis prædicto omninò contrarium est; uti-
 tur namque mediis omnibus possibilibus
 pro hoc fine: ut sunt, multum timorem
 incutere, debilitatem ordinariam aggra-
 vando, nec non offendendo, quòd anima
 non disponatur, ut deberet, tam pro Con-
 fessione, quam pro sacra Communione,
 ac oratione; atque ideo eandem animam
 ad diffidentiam, timorem, atque pertur-
 bationem compellit; facit enim, ut caren-
 tiam sensibilis devotionis, nec aon confu-
 sionum, tum in oratione, tum in ceteris
 exercitiis cum impatiencia et dolore tolrat,
 ei scilicet suadendo, quòd totum eo modo
 vnum est, atque inutile; quòdque eadem
 anima melius faceret, si tot prætermitteret
 exercitia; tum demum illam ad tantam in-
 quietudinem, atque diffidentiam deduxit,
 ut cogitet, esse inutile, & infructuosum,
 quicquid agit; quare ita crescit in ea affli-
 ctio, & timor, ut putet deinde, sui Deum
 deinde amplius non recordari: sed pro rei
 veritate ita non est: quia innumerabilia
 sunt bona quæ ab ariditate, & sensibilis
 devotionis subtractione causarentur, quo-
 tiescunque anima id intenderet, quòd De-
 us mediis illi intendit; si ipsa tantum pe-
 tiens foret, atque perseveraret in bene
 operando, quò melius potest. Et ut clarius
 hoc capias, utque utilitas, quæ à Deo
 præstenditur, non sit (eò quòd rem bene

NON

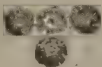
non percipias) in damnum tuum, breviter exponam hęc bona, quę ab humili perseverantia in hīs aridis exercitiis procedunt: ut, cum ea sciveris, pacem non amittas, ubi contigerit, te reperiri in simili mentis ariditate, cordisque oppressione circa devotionis sensum, seu in quacunque alia tentatione, etiam valde horribili.

CAPUT XII.

*Quid inquietem pati non debeat anima ob
tentationes interiores.*

Dilecte Fili, multa sunt bona, quę amaritudo, atque spiritalis ariditas producit in anima, si cum humilitate, & patientia sufferatur. Quod, si bene homo perciperet, absque dubio tantam inquietudinem, & afflictionem non sentiret, ubi ei contingeret talis ariditas: illam enim susceperet, non tanquam signum odii, quod ipsi DEUS ostendit; sed ut signum magni, ac peculiaris amoris, imò eam acceptaret, velut præcipuam gratiam à DEO sibi factam. Hoc manifestè cognoscitur, si advertimus, quod similia non accidunt, nisi illis, qui magis quàm ceteri se dedere cupiunt servitio Dei, magisque abesse à rebus illis, quę ipsum offendere possunt; neque hoc evenit, ut plurimum, in initio conversionis ipsorum: sed postquam

quam Domino pro aliquo tempore deser-
vuerunt, nec non cum discernunt ei cum
majori perfectione famulari : pro qua re
jam operi manum admoventur ; nunquam
enim videmus, quòd i peccatores, aurilli,
qui terrenis rebus inhiant, pro similibus
tentationibus lamententur ; quare appetis-
sime apparet, quòd hic sic pretiosus cibus
quo DEUS conviviales excipit, quos
amat ; & quavis palato nostro talis cibus
insipidus videatur, jurat nihilominus ma-
ximopere, etiam si pro illo tempore bene-
ficio istud non cognoscamus, ubi enim
in hujusmodi auiditate anima nostra repe-
ritur, nobisque videtur, quòd sole cogita-
tio de similibus tentationibus nos scanda-
lizet, acquirit hoc modo anima nostra ti-
morem, atque ab omni inactione sui ipsius,
humilitatemque illam, quòd Deus desi-
derat : quamvis, ut diximus, ipsa anima,
quæ pro tempore illo hoc secretum igno-
rat, ab eo abhorreat, & renuat ire per ta-
lem viam ; nunquam enim esse vellet abs-
que solatio, & delectatione interna ; putat
namque, sine istis, quocunque alio exerci-
tio esse tempus amissum, laboremque
absque ullo profectu insumi-
prum.



CAPUT XIII.

*Quod tentationes nobis à DEO mittantur
ob progressum nostrum.*

Dilecte Fili, ut magis, & particulatius agnoscas, tentationes nobis à DEO dari ob bonum nostrum, considera quoniam tibi est, homini in propter malam propensionem corruptæ naturæ esse superbum, ambiciosum, ac proprii iudicii, præsumptum, si non ipsorum æstimatione ad id periculosa est in spirituali progressu, ut solus ejusdem odori sufficiat, ne sit ad retrahendum nos à vera perfectionis consecutione. Idcirco DEUS, utpote benignissimus, per suam amantissimam providentiam, quam de quocunque homine habet, sed præterit de illis, qui verè ejus servitio se dediderunt, procurat, ut nos in tali statu conservet, in quo à tanto periculo exire possimus; imò in quo, quasi coacti, veram de nobis cognitionem habeamus: sicut fecit cum Apostolo Petro, permittebat, ut ipsum negaret, ad hoc, ut se cognosceret, & ampliùs de propriis viribus non consideret: & cum Apostolo Paulo, cui (postquam ad tertium usque Cælum eum rapuit, eique divina secreta communicavit) molestissimam tentationem immisit; ut, propria naturali fragilitate, ac mi-

miseria
in nro
la nro
à DEO
tolleret
tur com
nostre
tentatio
horribi
ut agno
humili
videam
na divi
quod n
US nos
mur ma
plus qu
nost a
ut DE
teniti
spira
dere pr
que inv
animat
repidi
& cred
ho nin
quo se
est pra
Cælo
ris se ei

miseria cognita, humilistoret, ac solum
 in infirmitatibus suis gloriaretur; cum et-
 iam non à magnitudine revelationum, quas
 à DEO habuerat, ad præumptionem ex-
 tolleretur: sicut ipse Paulus ait. DEUS igitur
 compatiens miseriæ, & propensionem
 nostram perversæ, permittit, ut huiusmodi
 tentationes nos invadant, sintque valde
 horribiles aliquando nec non variis modis:
 ut agnoscamus per illas non ipsos, nosque
 humilemus: quamvis nobis illæ iniurales
 videantur. Hic verò bonitas, ac sapien-
 tia divina ostenditur; quoniam per illud,
 quod nobis nocivum videtur, magis DE-
 US nos juvat; quia propter hoc humilia-
 mur magis: quod quidem illud est, quo
 plus quam cæteris rebus, indiget anima
 nostra. Contingit siquidem ut plurimum,
 ut DEI servus, qui si tales cogitationes
 sentit in se, tantamque inde vorionem, ac
 spiritus ariditatem, putet, illud sibi acci-
 dere propter imperfectiones suas, nullum-
 que inveniri posse, qui d. factuosam adeò
 animam habeat, & qui DEO cum tanta
 tepiditate inserviat, sicut ipse facit; unde
 & credit, similes cogitationes, non nisi
 hominibus à Deo derelictis evenire. Ex
 quo sequitur, ut ille, qui prius se aliquid
 esse præsumebat, hac amara medicina è
 Cælo demissa, omnium p. ssumum in ter-
 ris se esse putet; uno indignum etiam no-
 mine

mine Christiani. Nunquam autem ad
 tam humilem sui æstimationem, profun-
 damque ad dō humilitatem descendisset,
 nisi magnæ tribulationes, & extrao. dina-
 riæ tentationes ipsum cōgessent, ac im-
 pulissent ad illam; quod quidem est una
 ex grātis, quæ DEUS in hac vita illi ani-
 mæ imp. titur, quæ in ipsammet Deum se
 resignavit, ac se in manus ejus reposuit: ut
 Deus nihilominus ipsi medietur eo modo,
 quo idem Deo placet, ac mediis illis me-
 dicamentibus, quæ DEUS solus agnoscit
 nec. saria esse ad ipsiusmet animæ utilita-
 tem & sanitatem. Pastor hunc fructum,
 quem tales tentationes, ac devotionis de-
 fectus causant in animabus nostris, multi
 alii adiūnt: quoniam in tribulationibus
 impetitur, quod cogitur recurrere ad De-
 um, & ad bonè operandum: sicut etiā
 propter remedium neque ferendi mali, &
 ut pervenire valeat ad totalem liberatio-
 nem à tali martyrio, ceter tuum homo exa-
 minat, & ab omni peccato, nec non à qua-
 cunque r. fugit, quæ imperfecta est, &
 quæ à DEO, aliquo modo, nos removere
 videtur. Atque ita tribulatio illa, quam
 anima tibi adeo contrariam putabat, atque
 nocivam, deseruit eidem animæ pro stimu-
 lo, ut majori cum fervore Deum querat,
 & ut ab omni se tollat, quod non con-
 forme esse cogitet voluntati divinæ. Tan-
 dem

dem omnes istæ tribulationes, labores, atque angustia, illæ, quas anima sustinet in talibus tentationibus, & privationibus spiritalis delectationis, nihil aliud sunt, quàm amoris Purgatorium, si cum humilitate, & patientia (ut d. d. est) tolerantur; præterquam quòd interserviunt, ut in Cœlo illam habeamus coronam, quæ solidum, medianibus ipsis, acquiritur, & quidem rō gloriofior, quò majores fuerunt labores, & quæ angustia perpessæ.

Ex hoc optimè patet, quàm exiguum causam turbationis habeamus. & inquietudinis, uti solent habere personæ illæ non multum in hoc expertæ, quæ id, quod à DEI manu procedit, dæmoni tribuant, vel peccatis, & imperfectionibus: dum amoris ignea pro odii indicio accipiunt: favoresque, & munera divina putant esse ictus à corde irato provenientes: creduntque, omne id, quod operantur, perditum esse, ac sine meritò, talemque amissionem nullum remedium admittere; si enim verè crederent id, quod à partere est, (scilicet nullam fieri perditionem: sed potius magnam adeptiorem (si anima ea occasione benè utatur; sicuti semper potest) totumque illud esse argumentum memoriæ amantissimæ, quam Deus habet de nobis, possibile certè non foret, ut inquietarentur, aut pacem amitterent, quòd afflicto

se viderent à multis tentari nibus, ac imaginationibus, nec non quòd aridos, & indevotos in oratione, aliisque ex cæcis se cernerent. Imò tunc novâ cum perseverantia animas proprias humiliarent, in conspectu Domini, libique proponerent voluntatem Divinam, ejusque servitium, quocunque modo opus esset, eidem Domino famulari in terris; tunc diligentes essent, ut pacificos, ac tranquillos se conservarent: omnia à celestis Patris dextra suscipientes, in qua sola calix iste, qui ipsis porrigitur, repositus est; & ratio est, quia, vel à damone, vel ab hominibus, vel ob precata, vel, quocunque alio modo, molestis, & tentatio illa procedat, semper DEUS est ille, qui nobis eam mittit, quamvis per varia media illam nobis porrigat juxta beneplacitum suum; ad nos enim non nisi malum pœnæ pervenit, quod semper ab ipso DEO est, qui illud demittit, & dirigat pro bono nostro, licet malum culpæ, quod committitur à proximo nostro, exempli gratiâ, damnum, vel injuriam aliquam nobis faciente, voluntati Domini sit contrarium: quo nihilominus utitur DEUS ob beneficium, atque salutem nostram, quare non tristitiam, aut animi inquietem in nobis deo excitare debemus, sed potius gratias DEO reddere cum interiori lætitia, & gaudio, peragendo

gendo
severam
quòd t
multa,
pit, ut
quam

De re

D
i
in op
reris
obmu
libent
nem v
tare
aliore
mod
turba
cogit
confi
causa
fragi
impe
pa,
mod
tus v

gendo id omne, quod possumus, cum perseverantia, & deliberatione, absque eo, quòd teramus tempus, & cum tempore multa, ac magna merita: quæ DEUS cupit, ut adipiscamur media illa occasione, quam nobis benignissimè impertitur.

CAPUT XIV.

De remedio, quo uti debemus, ne in peccatis, & fragilitatibus nostris inquietem patiamur.

Dilecte fili, si quandoque in aliquam incideris culpam, vel negligentiam in operibus, aut verbis: uti foret, si turbareris in re aliqua, quæ tibi contingat: vel si obmurmurares: aut alios obmurmurantes libenter audires: vel etiam si in contentionem venires: ad impatientiæ motus excitareris: in curiositatem, & suspicionem aliorum descenderes: seu quocunque alio modo, semel, vel sæpè labereris; non ideo turbari debes, aut diffidere, & te affligere, cogitando ad illud, quod tibi evenit, seu confundendo te intra te ipsum: exempli causâ, modò putando, te exire à similibus fragilitatibus non posse: modò credendo, imperfectiones tuas causam esse illius culpæ, nec non dubile propositum tuum: & modò tibi repræsentando, te verè in spiritus via non pergere: ac tandem mille aliis

E

timo-

timoribus, animam tuam onerando tristitia, & pusillanimitate in quocunque passu. Quapropter ex hoc sequitur, ut te pudeat, præsentare te DEO, vel, si te non pudet, hoc confisus adeò facias, tanquam si illi eadem non servâssis, quam eidem debes; unde, ob remedium adinveniendum, tempus amittis in cogitando resistas, nec non investigando, quantum tempus, datâ operâ, in illis te derinueris? an consenseris? an volueris, vel nolueris? & an cogitationes illas repuleris, vel non repuleris suo tempore? Dum verò in talibus cogitationibus magis, magisque versaris, veram viam negligendo, minus capis, quod velles; imò plus crescit in te molestia, perturbatio, atque anxietas de Confessione, ad quam dein cum molesto timore itur. Præterquam quòd, ubi raultum temporis insumpsisti in Confessione, adhuc quietum spiritum in te non sentis; semper enim tibi videtur non dixisse omnia Confessori; atque ita amarissima, & inquieta vita ducitur, non solum exiguo cum fructu: verum etiam cum totius fermè meriti perditione. Totum autem hoc accidit, quia nostram naturalem fragilitatem non agnoscimus, nescimusque modum, quo anima cum DEO agere debeat: cum quo anima (postquam lapsa est in prædictas omnes fragilitates, imò in quamcunque aliam) facilius agit

agit per
nam,
interius
puè, cū
special
riis, de
las solo
vit, qu
fuim
tam sp
sum su
catis s
pe, qu
morta
dendo
rium a
hæc,
lugen
nandi
& neg
tem n
turloc
per d
insup
sit in
non t
rorib
sueru
nus p
quide
præd

agit per humilem, & amantem conversio-
nem, quàm per tristitiam, & afflictionem
interiùs genitam propter culpam: præci-
puè, cùm sistamus tantùm in examine, &
specialiter de culpis venialibus, ac ordina-
riis, de quibus loquimur: in has enim so-
las solet labi anima illa, quæ eo modo vi-
vit, quo hîc supponimus; locuti namque
fuimus de illis tantùm hominibus, qui vi-
tam spiritualem vivunt, nec non progres-
sum suum querunt, ac à mortalibus pec-
catis se accuratè custodiunt. Pro illis quip-
pe, qui casu, ut ita dicam, vivunt, & inter
mortales noxas, frequenter DEUM offen-
dendo, aliud genus exhortationis necessa-
rium est: neque pro ipsis est apta medicina
hæc, cùm causam ii habeant morendi, &
lugendi, nec non diligentissimè se exami-
nandi, & confitendi; ne, propter culpam,
& negligentiam suam remedium ad salu-
tem necessarium intermittant. Denuò igitur
loquens de quiete, ac pace, in qua sem-
per debet se conservare Dei servus, dico
insuper, quòd hæc conversio, ut omninò
sit in Deum confidens, adhiberi debeat
non tantùm in levibus, & quotidianis er-
roribus: sed & in majoribus, ac ultra con-
suetum gravioribus, si quandoque Domi-
nus permitteret, ut in illos labereris; &
quidem etiamsi valdè forent inter se uniti
prædicti errores, nedum ob solam fragili-

tatem, & debilitatem tuam, sed etiam ob
malitiam tuam; quia pœnitentia, quæ so-
lum animum turbatum, ac scrupulosum
efficit, nunquam animam ad perfectum
statum adducet, nisi jungatur cum hac
amanti confidentia in bonitate, & miseri-
cordia Dei; hocque principalis necessa-
rium est personis illis, quæ cupiunt, non
tantum à miseriis suis exire, verum & ac-
quirere quoque altum virtutis gradum,
magnumque amorem, ac unionem cum
Deo; quod cum nolint benè capere multæ
personæ spirituales, semper vivunt cum
corde, ac spiritu debili, & diffiso, qui eos
tenet, ne ulterius progrediantur, & majo-
rum gratiarum capaces fiant, quas Deus
ipsis præparavit successivè donandas: du-
cuntque semper vitam quandam misera-
bilem, & inutilem, sed compassione indi-
gnam: quia nolunt sequi nisi proprium ju-
dicium, & imaginationem, respuentes ve-
ram, ac salutiferam doctrinam amplecti,
quæ per viam Regiam ad altas, solidasque
virtutes vitæ Christianæ nos dirigit: nec
non ad illam pacem, quæ nobis ab ipso
Christo Domino relicta est. Oportet eti-
am, ut isti homines, quotiescunque in ali-
qua inquietudine reperiuntur propter du-
bia conscientie suæ, consilium petant à
proprio Patre spirituali, vel ab alia per-
sona, quam idoneam existiment pro simi-
libus;

libus; tum in ipsa omnia remittant, & omnino quiescant. Ut autem omnia recenseamus de inquietudine, quæ ab erroribus, culpisque nostris procedit, sequens Capitulum addo.

CAPUT XV.

Quod anima quiescere debeat, & proficere absque temporis amissione.

HANC regulam præ oculis semper habeas, fili: quotiescunque lapsus te videris in aliquem defectum, siue magnum, siue parvum, quamvis millies, ac millies in die eundem admisisses, semperque voluntariè; & cum advertentia: ne molesta turberis amaritudine: neque inquieteris, multumque in perscrutando moreris: sed statim agnoscens errorem, quem commisisti: & cum humilitate respiciens fragilitatem tuam, ad Deum amantissimè te verte, & ore, vel etiam, sola mente, ad ipsum dicas:

Domine operatus ex illo fui, qui sum, nec à me aliud provenire poterat, quam isti errores, alique majores; & certè in istis tantum finem non facerem, nisi bonitas tua, qua me semper adjuvat, & nunquam deserit, auxiliaretur mihi. Gratias reddo tibi, Domine, pro eo, à quo me liberasti; & ex toto corde doleo propter illud, quod commisi, gratia tua non correspondendo. Ignosce,

*mibi, quæso, & gratiam mibi largire, quæ
 mediante nunquam amplius te offendam; imò
 dona mibi, ut nulla unquam res à te, vel paulisper
 me separet; tibi enim semper servire, atque ob-
 temperare mihi modo profecto, & firmissime volo.*
 Hoc facto, ne tempus amittas in inquietu-
 dine, vel in cogitando, quòd Dominus
 tibi non pepercit: sed cum fiducia, ac
 quiete ulterius perge: exercitia tua sem-
 per prosequens, tanquam si in nullum de-
 fectum lapsus fuisses; hoc vetò non semel
 tibi faciendum est: sed centies, si oportere-
 ret; imò in quæcunque momento, & qui-
 dem cum eadem confidentia, ac pace, ulti-
 ma vice, qua, prima; hoc namque modo
 valde bonitatem DEI honoras: de quo te-
 neris credere, quòd totus benignus, pius, ac
 misericors in infinitum sit supra id, quod
 tibi unquam imaginari potes. Sic agendo
 nunquam interrumpatur profectus tuus,
 perseverantia tua, & progressus tuus; ne-
 que tempus in vanum, & absque fructu
 disperdis. Præterquam quòd tu quoque à
 peccato, seu errore ullo surgere potes, ope-
 rando hoc modo, lucrando nempe mul-
 tumeo errore, per intentum actum: cogni-
 tionis misericordiæ ejus, ipsam Deum
 amando, & extollendo; ex quo contingeret,
 te à lapsu tuo, Dei auxilio, quod tibi præ-
 stabitur, aliùs assurgere, quòd excelsior
 fuit locus, à quo decideras; dum modo ta-
 men,

men, pro bono tuo, velis tali uti exaltatione. Ad hoc autem, de quo locuti fuimus, incumbere deberent personæ illæ, quæ inquietæ, ac anxie sunt; nam viderent, quàm magna sit sui ipsorum cæcitas; tanto enim cum proprio damno tempus terunt. Debet autem valdè hoc monitum notari, quia est una ex clavibus, quam habet anima ad magnos sibi thesauros spirituales referandos, atque ad se, brevi temporis spatium, dirandam.



DE MENTALIBUS JESU CHRISTI DOLORIBUS.

PROEMIUM.

Fuit quondam anima, quæ valdè pasci, ac saturari amantissimis cibis passionis amantissimi, atque dulcissimi JESU desiderabat. Hæc post multum temporis, atque ardentes preces, tandem in sacratissimum angustiarum, divinique cordis sui Thalamum introducta est. Præcipuam hanc gratiam multoties obrinuit usque adeo, ut præ dolore, quem in se sentiebat, cogeretur aliquando dicere: *Non plus, mi Domine, non plus: quia tantam penam sustinere non valeo.* Quas res indubitanter ego credo: cum sciam, Dominum de suis

doloribus largum, atque benignissimum esse dispensatorem erga eos omnes, qui cum fide, ac perseverantia postulare eos sciunt. Dixit mihi benedicta hæc anima, quòd orando, dicebat Deo, magna cum anxietate: *O Domine mi, te rogo, in amarissimo mentalium tuorum dolorum mari mergas me; inter illos enim cupio mori, o dulcis vita mea, o amor meus! sita tibi placeat. Dic mihi, o JESU, dic o spes anima mea, quàm magnus fuit dolor afflictionis tui? Cui JESUS, utpote dulcissimus, respondere solebat: Scis quàm magnus, quàm magnus fuit amor, quo Deum amavi, & creaturam. Mihi insuper dixit hæc anima, quòd jam alio tempore capax reddita à Deo fuerat (quantum ipsi placuerat) amoris, quo creaturam diligebat: super hunc amorem multa mihi pulchra, ac devota narravit, quæ hic describere, nimis longa res esset. Verum tamen est, quòd (ubi Dominus eidem animæ dicebat, tam magnum fuisse dolorem, quàm magnus fuit amor, quo creaturam amavit) videbatur animæ, propter immensitatem amoris, cujus facta fuerat capax, sibi sensus omnes deficere, ac audito solo illo verbo, non poterat non reclinare in aliquo loco caput suum præ magna afflictione, quam in omnibus membris suis sustinebat. Postquam verò semel ita permansit, resumptus parumper viribus, ad Deum dixit: *Mi Deus,*
*mi**

mi JESU
a te pro
magna
tolerā
dit b

-Prim

D
nolo
nui
men
vero
aute
debe
miss
liori
men
ma
qui
disi
sævi
tot
am
run
par
disi

mi JESU, unicum Bonum anima mea, flagito
à te propter te ipsum, quæso ut dicas mihi, quam
magna fuerint pœna, quas in amabili corde tuo
tolerasti? Cui petitioni dulcissimè respon-
dit benignissimus Dominus:

—Primus dolor mentalis JESU Christi fuit propter
animas sibi unitas, quæ damnanda
erant.

Dilecta anima, scito, quòd ultra tot
meos dolores, quos modo prodere
nolo tibi, infiniti illi fuerunt, quos susti-
nui in corde meo propter tot animas, ac
membra mea, quæ ego cernebam à me,
vero ipsorum Capite, separanda; toties
autem quæcunque anima separari à me
debebat, quoties peccatum mortale ad-
missura erat. Hæc verò fuit una ex crude-
lioribus afflictionibus, quas ego intra cor
meum perpeffus sum. Cogita, quæso, ani-
ma mea, quòd si adeo immaniter dolet,
qui ad torturam ponitur, cùm ei membra
disjunguntur à loco suo naturali: quàm
sævum martyrium meum fuerit; quoniam,
tot membra à me separanda erant, quot
animæ mihi nunc uniuntur, & imposte-
rum damnabuntur; ego enim tot dolores
patiebar, quot erant membra, quæ à me
disjungendâ erant.

Tantò verò dolorosior est separatio
E s mea.

membrorum spiritualium illa membrorum corporalium, quanto pretiosior est anima corpore; neque tu, neque ulla alia persona capere potest; ego siquidem solus animæ nobilitatem, corporisque vilitatem agnosco, sicuti ego solus effeci utrumque; quare neque tu, neque alia creatura percipere potest angustias crudelissimas, quæ causaverunt in me tot disjunctiones membrorum, quæ mihi tam chara sunt, adeoque conjuncta; & sicuti, in peccando, gravior est unus modus, quàm alius, & hoc peccatum illo enormius, ita in videndo varios modos, ac peccata, per quæ animæ separari à me debebant, ego quoque majorem, vel minorem pœnam sentiebam in me, à qua tum qualitas, tum quantitas tot dolorum, à quibus cruciabar, dependebat. Quia verò ego sciebam, peccantium voluntatem in æternum futuram fore perversam, ideoque æternis tormentis semper subjectam, hæc erat crudelior afflictio, quæ transfigebat cor meum, prædicta enim membra mea, tot scilicet animæ damnatæ, *Nunquam* in æternum uniendæ, & adjungendæ sunt Capiti suo.

Hoc verò, *Nunquam*, illud est, quod cruciat, & in æternum cruciabit infelices illas animas, plus quàm omnes aliæ pœnæ, quas habent, ac in æternum habebunt. Adeo autem me afflixit hæc pœna
 istiu.

filii Nunquam, ut ego elegissem promississimè, semel, & iterum pati omnes afflictiones, quas ego sustinui propter has omnes disjunctiones, atque separationes, omnibus modis, quibus contingere debebant non tantum semel, sed sæpè; imò infinitis vicibus, dummodo unam solam animam (non dico omnes) inspexissem rursus uniendam, atque conjungendam fore integritati aliorum meorum vitalium membrorum; nempe charis, atque electis membris, quæ in æternum vivent ex spiritu vitæ procedentis à me, qui vitam unicuique rei (quæ vitam vivit) imperior.

Hic autem nota, quàm chara mihi sit anima una, cum tibi dixerim, quòd pro una tantum anima tor, ac reiteratas pœnas libenter passus fuisset, infinitis civibus, ut eandem mihi unirem, atque conjungerem. Itaque scito, quòd adeò affligit, torquetque tales animas, pœna istius *Nunquam*, pro divinæ meæ justitiæ satisfactio-
ne, ut ipsæ quoque millenas, imò infinitas pœnas tolerare vellent, dummodo spem aliquam istius conjunctionis haberent. Atque ita efficio in omnibus peccatis, ut qualitati, & quantitati afflictionum, quibus me excruciarunt animæ in separatione à me ipso, qualitas, & quantitas supplicii correspondeat, & quia super omnia

hoc, *Nunquam*, me affligebat, ita efficio, ac volo, ut istud, *Nunquam*, cruciet, atque affligat eas animas super omnes pœnas, quas habent, ac in æternum habebunt.

Hic verò cogita, & accuratè nota, quam magnum dolorem passus sim in corde meo pro tot animabus damnatis. Dicebat mihi benedicta hæc anima, quod nascebatur in ipsa sanctum desiderium (quod quidem oriri ob divinam inspirationem credebat) petendi à Domino hoc dubium, sed cum timore, ac reverentia, ne videretur investigare velle divinitatem. Quapropter summa cum simplicitate, puritate, & confidentia dicebat: O dulcis, & pretiose mi JESU, multoties referre, audivi, te damnatorum omnium pœnas in te petulisse: vellem, mi Domine, si tibi placet, scire, an hoc verum sit, te scilicet diversitatem illam pœnarum perpeffum esse, quæ in inferno reperiuntur: cujusmodi sunt, frigus, calor, comburi, & ab iisdem spiritibus infernalibus membra morderi, ac lacerari? Ad hæc benedictus JESUS gratiosissimè respondens aiebat, (animæque videbatur similem petitionem Deo non displicuisse) Dilecta anima, ac filia mea: Ego diversitatem pœnarum damnatorum non sum passus eo modo, quo tu à me requiris: quia omnes damnati futuri erant, membra mortua, ac à me separata. Ecce tibi
exem-

exemplum: si manus, pes, aut aliud membrum tuum rescindendum esset, quousque manus, pes, vel illud membrum rescinderetur, & separaretur à te, magnam, atque inenarrabilem pœnam sustineres: sed, ubi manus, pes, aut membrum recisum esset, si aliquis in ignem illud projiceret, vel percuteret, aut canum & leonum dentibus exponeret, nullum tu, eo tempore, dolorem sentires, tanquam de membro putrido, & de mortuo, nec non omninò à corpore separato. Scis autem, quam pœnam eo tempore in te sentires; Non aliam, nisi, quòd illud fuerit membrum; valde enim affligereris, ubi ipsum inspiceret devorati. Hoc modo prorsus animæ damnatæ, seu putrida membra mea me excruciant. Quousque adsuit spes vitæ, atque novæ unionis, imperceptibiles, atque infinitos dolores ego sustinui: imò etiam omnes animarum angustias, atque tormenta, quæ ipsæ animæ in vita sua usque ad mortem sui corporis pertulerunt; nam usque ad illam horam spes aderat novæ conjunctionis, si ipsæ voluissent: ac illud, quod post mortem debebant pati, in me non tuli: imò nullam ex pœnis ab iisdem toleratis post proprii corporis interitum passus fui, tanquam de membris mortuis, putridis, à me omninò separatis, & quæ nunquam, in æternum, vitam in me vivere

110 DE MENTALIBUS DOLORIBUS

debebant. Equidem pro cruciatu gravissimo mihi erat intueri, tot fuisse vera membra mea mihi conjuncta, & jam rapi ab infernalibus spiritibus, atque ad infinitas flammis, æternosque cruciatus, condemnari debere. Illud autem est id, quod perpassus fui ex mentalibus doloribus pro damnatis, qui ante damnationem fuerunt membra mea.

Secundus dolor mentalis JESU Christi fuit propter peccata omnium electorum.

Dilecta anima, alius dolor, qui valdè afflixit animam meam, fuit ob peccata mortalia omnium electorum; omnibus namque modis, quibus dixi tibi, me afflictum fuisse ob membra damnatorum, similiter ob membra electorum, qui mortaliter erant peccaturi, amarissimè angustias passus fui, propter ipsorum scilicet separationem à me. Quàm verò magnus erat amor, quo in æternum eos amaturus eram: quàm velis exquisitas, cui uniuebantur, peccando mortaliter: quàm excellens vita, cui benè operando, uniendi erant, atque tam gravia, & deformia peccata, quæ separare ipsos à me debebant: tam acerba patiter erat passio mea propter tot dilecta mihi membra. In hoc tantum differens fuit dolor.

lor, quem habui pro membris damnatis, ab illo, quem pro electis sustinui, quod pro damnatis, utpote secundis membris, afflictus non fui propter pœnas illas tolerandas, post mortem, nisi, ut dixi tibi, ubi cogitabam, quod fuerant membra mea: sed pro electis pœnas omnes sustinui, quas nedum in vita, verum etiam post eorundem mortem passurierant. Quare expertus sum martyria omnium penitentium, tentationes omnium tentatorum, infirmitates omnium infirmorum, percussiones omnium percussorum, ignominias, peregrinationes, & quodlibet genus incommoditatum, quod ipsi perpessi sunt, ac tandem quodcumque tormentum, parvum, & magnum, quod omnes viatores electi toleraverunt, ad id intensè in me ipso habui, sicut tu intensè experieris, & sustines, si tibi manus, pes, aut aliud membrum corporis graviter percuteretur. Puta igitur, quod fuerunt Martyres, & singillatim, quam pœnarum diversitatem quislibet ipsorum passus est: ac demum, quàm variæ, & sævæ omnes cæterorum electorum membrorum fuere pœnæ. Ut melius autem has intelligas, benè considera, si tu mille oculos, mille manus, ac mille pedes haberes: imò mille ex quibuscunque aliis membris, & in quolibet eorum diversitates suppliciorum perterres, quæ supplicia simul in

uno essent momento, nonne hoc esset exquisitum, & nunquam auditum ac toleratum tormentum? Sed vide, dilecta mihi anima, quàm major in infinitum fuerit dolor meus! membra etenim mea non fuerunt mille, aut milliones: sed innumera-bilia; sicut neque dolores mille tantum fuerunt, sed absque numero; innumera-biles quippe fuerunt pœnæ electorum, ac sanctorum Martyrum, Confessorum, Vir-ginum, omniumque aliorum dilectorum meorum. Sicut autem non potest intelligi, aut percipi, quæ, & quot sint beatitudi-nes, gloriæ, ac præmia parata iustis, & electis in Paradiso, ita intelligi, vel percipi nequit, quæ, & quot fuerunt mentales pœnæ, quas pro membris electis ego per-uli: quibus pœnis oportet, ut, pro divina iustitia, beatitudines, gloriæ, ac præmia cælestia corresponsdeant. Ergo quoad do-lores, qui propter electorum tormenta, ab ipsorum obitu me afflixerunt, scito, me perpeßum fuisse omnes diversitates, qua-litates, & quantitates pœnarum, quas ipsi pati debeant in Purgatorio, juxta majus, vel minus ipsorum meritum. Hoc autem evenit, quia ista non erant membra à me in æternum separanda, sicut damnati: sed membra vitalia, quæ erant in æternum ha-bitura spiritum vitæ, cum eos ego præve-nerim per gratiam, & benedictionem me-

am. Ex hoc percipere igitur potes, anima mea, causam, propter quam non me afflixerunt pœnæ damnatorum in inferno: etsi verè me afflixerint pœnæ Purgatorii, propter electos meos; sicuti enim cum dolore sentiretur quæcunque percussio, & laceratio unius membri à loco suo moti, ac fracti, adhuc viventis, atque à corpore non omninò disjuncti, donec reposum in loco suo, sanitati restitueretur; ita expertus in me fui tormenta omnia Purgatorii, quibus subjacere debeant omnia electa mea membra viventia; ut per illud supplicium perfectè mihi ipsorum Capiti denuò unirentur. Et scito, quòd nulla alia invenitur diversitas inter pœnas Inferorum, & Purgatorii, (loquendo de pœna sensûs) nisi, quòd pœnæ infernales nunquam cessabunt, pœnæ verò Purgatorii finem quandoque habebunt. Verum tamen est, quòd animæ, quæ in Purgatorio, pro aliquo tempore, pleantur, quamvis eas tædeat, purgantur, ac in pace sustinent omnia, redduntque semper gratias mihi summæ justitiæ. Hoc autem dicere tibi volui circa pœnam mentalem, quam pro electis meis perpeffus sum.

Utinam hîc recorderer piissimorum verborum, quæ ab hac anima audiui, dum cum fletu ab intimis emissis visceribus dixit mihi, se tantisper factam fuisse capaccem

cem, (eo modo, quo sponso suo placueras
 ipsi ostendere) intelligendi, quàm magna
 sit gravitas, ac turpitudine peccati: nec non
 quàm grave supplicium, & martirium
 attulit amantissimo Deo suo, separando
 scilicet, ac disjungendo se ab eo, qui est
 summum Bonum, ut uniret, atque con-
 jungeret se rebus tam humilibus, ac vili-
 bus, sicuti sent omnia istius mundi, quæ
 nobis peccandi materiam præstant. Recor-
 dor itidem, eandem animam cum multis,
 ac dulcibus lacrymis dixisse: *O mi Deus! ô
 me miseram! Nam magnam nimis, imò infini-
 tam pœnam semper tibi attuli, si ve damnata si ve
 salva sum ego! ô Domine, verè nunquam percepi,
 quòd adeo graviter à peccato offendereris; nam si
 hoc ego scivissem, certissimè fuis, quòd à me nun-
 quam, vel leviter, offensus fuisses. Verùm, mi
 Deus, ne respicias ad id, quod dico: quia, hoc
 etiam præscito, pejus me gererem, quàm priùs, nisi
 omnipotens, ac benignissima manus tua me adju-
 varet. O Amator meus dulcissimus, & clemen-
 tissimus, adeo crudeles, & tot sunt pœna ista, ut
 mihi jam non Deus sed potiùs (nisi ita loquendo,
 te offendo) verus Infernus suppliciorum amoris vi-
 dearis: quo nomine hæc anima Deum sæpe
 vocabat sancta cum simplicitate, &
 compassione.*

*Tertius dolor mentalis JESU CHRISTI fuit
sanctissima Virginis, ac Matris
sua causâ.*

AUdi anima mea, siquidem mihi ad-
huc aliqua amarissima remanent di-
cenda tibi, & præcipuè de gladio illo, qui
animam meam pertransivit: nempe de
maximo dolore meæ puræ, atque innocen-
tissimæ Matris, quæ propter passionem,
ac mortem meam adeo affligi, ac torqueri
debebat, ut nulla unquam, vel fuerit, vel
futura sit persona magis afflicta, quàm ip-
sa; quare meritò in Paradiso ita tam evexi,
atque glorificavi supra omnes creaturas,
nedum humanas, sed & Angelicas; atque
ita semper efficiam, ut, quò magis in ter-
ris creatura pro amore meo afflicta, humi-
liata, & in se ipsa exinanita fuerit, eò ma-
gis etiam postea à divina mea justitia præ-
miatur, & extollatur in Cœlis. Ut verò
nulla unquam fuit in terris persona magis
angustiata, quàm dulcissima Mater mea,
ita in Cœlis, nec est, nec erit unquam per-
sona ei similis; nam sicut ipsa in terris,
post me, magis omnibus afflicta est, ita
& in cœlis, post me, est super omnes bea-
tificata. Atque ideo scito, quòd omnibus
modis, ac propter omnes causas, pro qui-
bus ego DEUS humana carne indutus do-
lui, & tot supplicia toleravi; pro singulis pari-

pariter misera, atque sanctissima Mater mea doluit, & passa est; nec ulla differentia inter meos, ac ipsius dolores fuit, nisi, quo ego in gradu altiori ac perfectiori, quam illa, perpassus fui. Me autem adeo dolor ejus afflixit, ut, si aeterno meo Patri placuisset, mihi pro summa fuisset consolatione, omnes ipsius dolores in anima mea perferre, ne ipsa, vel paululum, patereretur. Unde mihi denuo renovari fuissent dolores omnes, quos in tota passione mea sustinui; imò alia vice iterata mihi fuissent vulnera mea à venenosa, atque acutissima sagitta; quod tamen pro refrigerio mihi summo contigisset; nam sic ipsa mea Mater absque ullo dolore vixisset; verum, quia martirium meum incomprehensibile, ac sine ulla consolatione futurum erat, concessa mihi non fuit prædicta gratia, quamvis de hac multoties, ob filialem teneritudinem, multis lachrymis æternum Patrem meum exoraverim.

Tunc temporis dicebat hæc anima, videri sibi cor deficere præ dolore gloriosissimæ Virginis Mariæ, nec non in quadam anxietate mentis morari, in qua nullum aliud verbum proferre poterat præter istud, *ô Mater DEI! ô Mater DEI!* nunquam impotterum Dei Matrem appellare te volo: sed Matrem doloris, Matrem poenarum, atque afflictionum universalium, quæ pos-

sunt

sint à cr
lius tu
terte vo
ampli
loribus
cum;
sentio.
xero,

Quar

H

ciens
temp
proma
& ben
filia
neque
tum o
Præce
nem
cipula
test,
posse
que c
set, tu
lustali
præce

na Mater
differ. n.
fuit, n. fi.
f. f. f. f. f.
tem ad eod
neo Patri
et confo
n anima
lum, pa
vari fuit.
passione
ata mihi
, atque
to refi
nam sic
vixisset;
compre
he futu
na dicta
ob filia
chrynis
im.
na, vi
prio f. f.
quadam
nullum
ter istud.
nam im
te volo
narum,
qua pos
hnt

sint à creata mente excogitari. Si enim Filius tuus est doloris abyssus, quomodo aliter te vocabo, nisi Matrem doloris? Non amplius, mi Domine, non amplius de doloribus benedictæ Matris tuæ loquaris mecum; nam plus me adhuc tolerare possentio. Hoc mihi satis erit, quousque vixero, quamvis viverem mille annos.

*Quartus dolor mentalis JESU Christi fuit pro
amantissima Discipula sua Maria
Magdalena.*

HIC ipse Deus de supradicta materia silens, animam ita afflictam inspicens, dicere incœpit: Sed quem dolorem putas, ô dilecta anima! me pertulisse, pro maxima pœna, ac afflictione amata, & benedictæ discipulæ, in d. charissimæ filiz meæ Mariæ Magdalena? Neque tu, neque alia persona hoc benè capere posset, tum ob perfectionem mei, qui ejus sum Præceptor amantissimus, tum ob dilectionem, atque bonitatem ejusdem meæ discipulæ, quæ comprehendî ab aliis non potest, quàm à me. Aliquid de re ista ille posset percipere, qui expertus fuisset, atque castum, & spiritualem amorem libâset, tum in amare, cum in amari. Sed nullus talis inveniri non potest; sicut enim talis præceptor non reperitur, ita neque talis disci-

discipula; quoniam nulla alia Magdalena, præter hanc solam, in terris fuit, vel erit. Dicat, quidquid sibi libeat, quicumque: Excepta Matre mea sanctissima, nulla fuit, quæ magis de morte, ac passione mea doluit, quàm Magdalena. Quare sicut, post benedictum meam Matrem, Magdalena pro morte mea magis omnibus afflicta est, ita in mea resurrectione, post dulcissimam Matrem meam, prima fuit, quæ reciperet consolationem. Si verò alia persona magis doluisset, quàm ipsa, illi, & non Magdalene prius apparuissem. In dulci quiete, quam dulcissimus discipulus meus Joannes habuit in amara Cœna supra sacratissimum pectus meum, ipsum profundissimorum, Mysteriorum capacem reddidit; ibi enim resurrectionem, nec non animarum fructum amplissimum meæ passionis, ac mortis vidit; licet tamen amatus hic filius meus Joannes majorem passus fuerit dolorem, quàm cæteri mei discipuli, nihilominus, ne credas, quòd, propter id, quod ipse sciebat, amantissimæ Magdalene antecesserit, quæ tunc capax non erat altorum adeò, atque profundarum rerum, sicut Joannes, qui, etiamsi potuisset, meam passionem, ac mortem non impedivisset propter tantum bonum, quod ex ea erat subsequendum: sed de dilecta mea Magdalena non sic erat; quia, cum me in Cruce

Cruce
illi, no
sibi def
ejus amo
sistebat;
sura me
iam ejus
sura, ip
toleravi
Quam
nui on
possum
tuale. n
mè.
Uiv
cipul
non a
renis a
cattis
ab ip
stian
tota ar
ulta, u
vum i
tum
delect
ipsius
fuisse
dera, x
vivam
sancti

Cruce mortuum inspexit, visum statim est illi, non solum terram, sed Cælum ipsum sibi defecisse; siquidem in me solo totus ejus amor, tota ejus pax, ac consolatio residebat; sicut autem absque ordine, & mensura me diligebat, ita per consequens etiam ejus dolor fuit absque ordine, & mensura, ipsumque solus ego agnovi, tuli, ac toleravi amantissimè intra animam meam; Quia nobrem propter Magdalenam sustinui omnes illas teneritudines, quæ sustineri possunt ob sanctum, castum, atque spiritualem amorem, quippe quod intensissimè, atque toto ex corde ab illa amabar. Ut verò melius hoc intelligas, scito, Discipulos meos post meam mortem, utpotè non adhuc omninò ab omnibus rebus terrenis alienatos. (sicut erat sancta ista peccatrix) ad relicta retia reversos fuisse: quod ab ipso factum non est: quia ipsa ad vitam suam superbam non ampliùs rediit; imò tota ardens, ac ob sanctum desiderium exulta, utpotè nullam spem habebat me vivum in posterum videndi, anxie me mortuum quærebat, sciens, quod nulla aliare delectati, & siui poterat, quàm me dilecto ipsius præceptore, sive vivus, sive mortuus fuissem. Quod verò hoc verum sit, considera, quod ipsa, ut reperiret me mortuum, vivam societatem, ac præsentiam reliquit sanctissimæ, ac dulcissimæ Matris meæ, qua

qua desiderabilior, amabilior, ac delectabilior post me, inveniri non potest. Tam visio, ac dulcia Angelorum colloquia, quid aliud illi visa fuerunt quam primum nihil? Quod verò de Magdalena dico, de quacunque anima intellige: quæ ubi affertur, & verè me amat, ac desiderat, in nulla alia visione, & præsentia requiescit, nisi in me suo solo, atque dilecto Domino. Tu, anima mihi chara, nunquam cogitare posses, quàm magnus, & abque mensura amaræ hujus meæ Discipulæ esset dolor: qui, utpote totus in meum afflictum cor reverberabat, ego pro illa supra modum angustatus fui. Cecidisset Maria Magdalena præ magno dolore multoties; imò certè mortua fuisset: sed hoc ego non permisi, cupiens ipsam in aliis rebus necessariis adhibere; illa enim fuit Apostolorum Apostola, quæ annunciavit, & evangelizavit ipsis veritatem Resurrectionis meæ: sicut ipsi Apostoli dein fecerunt universo mundo. Fuit iudex lucidum speculum; vivumque exemplum veræ conversionis, & poenitentiae; præterquam quòd volui, ut regula, atque exemplar foret totius beatissimæ vitæ contemplativæ; in solitudine quippe triginta tres annos incognita mortalibus delituit, atque in ea intimos affectus, & amoris effusus degustavit, quantum in vita ista miserabili gustari, atque sentiri permittitur.

Quin-

Quintus
prope

ALiv
in
Apolle
mento
vium
disper
omnes
prom
tus fu
còrdo
mos
los, &
ego cr
verim
corpo
re por
Atqu
loren
pro li
illud
usque
quan
quer
re, s
tales
vide
Qua

*Quintus dolor mentalis JESU Christi fuit
propter amatos sibi, charosque Discipulos,
atque Apostolos.*

Alius dolor, qui feriebat animam
meam, erat fixa memoria Collegii
Apostolorum, cœli columnarum, funda-
mentorum meæ militantis Ecclesiæ:
oviumque mearum, quas absque pastore
dispersas ituras esse videbam: sciebamque
omnes pœnas, atque martyria, quæ pati
pro me debebant. Nunquam enim inven-
tus fuit præceptor aliquis, qui adeo ex
côrde discipulos suos amaret, sicut ego
meos dilectissimos filios, fratres, discipu-
los, & Apostolos diligebam; & quamvis
ego creaturas omnes semper infinito ama-
verim amore, nihilominus erga illos, quos
corporaliter agnovi, peculiaris (ut cogita-
re potes, anima dilecta) fuit amor meus.
Atque ideo particularem expertus fui do-
lorem pro ipsis in afflicta anima mea: ac
pro iisdem magis, quàm pro me amarum
illud protuli verbum: *Tristis est anima mea
usque ad mortem*, præ magna teneritudine,
quam sentiebam in me, quòd derelin-
quendi erant soli sine Me ipsorum Pasto-
re, atque fideli Magistro: quæ angustiae
tales pro me erant, ut altera ferè mors mihi
videretur corporalis separatio ab ipsis.
Quapropter, qui benè consideraret verba

postremi sermonis, quem feci, duri adeo
certè non esset cordis, ut non fletet; quo-
niam omnia illa dolorifica verba exabant
ab intimo cordis mei, quod discindi mihi
intra pectus videbatur præ ipsorum amo-
re. Tum inruerbar, pro nomine meo ali-
quem crucifigendum esse, aliquem dila-
cerandum, alicui caput amputandum,
omnesque per varia martyria pro amore
meo interimendus. Quare, quàm gravis
mihi hæc pœna fuerit, saltem quoad par-
tem, ex te sola, ô anima mea, agnoscere
potes, considerando scilicet, quàm inten-
sè doleres, si aliqua persona, quam sancto
amore diligeres, & cui propter te ipsam
cuperes omnem pacem, atque consolatio-
nem, vel factis; vel verbis malè acciperetur.
Verùm ego ipse, ô anima mea, causa
fui, cur isti omnia supplicia, & pœnas to-
lerarent, nec non, ut quilibet ex hisdem
adeo atrociter affigeretur. Quare doloris,
quem pro ipsis sustinui, nullam tibi simili-
tudinem asserere possum. Hoc tibi suffi-
ciat, si compati mihi cupis.

*Sextus dolor mentalis IESU Christi fuit propter
ingratitudeam amati ejus Discipuli.*

Juda proditoris.

Alius dolor internus me excruciabatur,
& sicut gladius tribus venenosis, at-
que

que acutissimis cuspidibus sagittabat. transfigebat, percutiebatque afflictum cor meum; hoc autem tui ob impietatem, atque ingratitudinem dil. & mihi discipuli Judæ, iniqui ac pessimi proditoris: nec non ob duritiam, perversitatem, atque ingratitudinem electi, multumque à me dilecti Judaici populi: tum ob cæcitatem, malignitatem, ingratitudinemque creaturarum omnium, quæ fuerunt, sunt, & erunt: sed de his in duobus sequentibus Capitulis. Modò verò considera, quàm magna fuit Judæ ingratitudo; illum enim in Apostolorum numerum accepi: omnia sua peccata ei remisi: miraculorum operatorem, & cujuscunque rei mihi traditæ dispensatorem, eundem effeci: ac semper præcipua amoris signa illi ostendi, ut ipsum à concepta sua iniquitate removerem. Sed, quò magis illi me amantem patefaciebam, eò magis ipsæ malignitates contra me machinabatur. Qua cum amaritudine hæc omnia putas, o anima mihi chara! me revolvisse in afflictio corde meo? Imò multa alia, quæ tibi modò non pandò; sed, cum humilem; dignumque compassionem exercui actum lotionis pedum, tum ipsius, cum sociorum ejus, tunc cor meum in lacrymas amantissimas liquificabat. Et verè ab oculis meis vivarum lacrymarum fontes supra immundos, & con-

spurcatos pedes ejus fluebant; dicebam enim in corde meo: O Judas, quid tibi feci, pro quo adeo crudeliter tradas Me! O infelicem discipulum! forsan maximum amoris signum non est illud, quod ostendo tibi? O filium perditionis! Quare sic discedis à Patre tuo? à Magistro tuo? O ingratum Discipulum! Ego cum tanto amore osculor pedes tuos, & tu cum tanto odio, & proditione osculaberis os meum? O quam malum mutuum reddes mihi! perditionem tuam, charè & dilecte mi fili, non mortem, & passionem meam illacrymor; quippe qui nulla alia de causa veni in mundum; quam ut paterer, & morerer pro dilectis animabus meis. Hæc, atque alia hujusmodi verba dicebat cor meum Judæ, madefaciendo, & irrigando, uno tempore, abundantissimis lacrymis pedes ejus: verum ad hæc ipse non advertebat: siquidem genuflexus ante ipsum, inclinato capite jacebam, sicut esse solet, qui alterius pedes lavat: præterquam quod à multitudine capillorum meorum longissimorum operiebatur madida, atque lacrymosa facies mea. Amarum verò meus planctus, qui ob magnam amoris tenacitatem profluebat à me, similis prorsus fuit fletui patris, unicum habentis filium, qui moriturus aliquid bonum præstat, ac postea hæc cum eo loquitur intra cor suum:

Deus

Deus te salvet, fili: hoc enim est ultimum
 servitium, quod præstabo tibi: Sic dixi, ac
 feci ego Judæ, cum lavi, osculatus fui, at-
 que maximo cum affectu admovi, & strin-
 xi sacratissimo vultui meo ipsius pedes.
 Quæ videntes cæteri Apostoli inæsti dice-
 re videbantur: O JESU! Præceptor no-
 ster charissime, per te altissimum verè exem-
 plum profundissimæ humilitatis, & cha-
 ritatis ferventissimæ relinquis nobis: sed
 nos miseri quid faciemur absque te, qui es
 totum nostrum Bonum; Quid afflictißima
 faciet Mater tua, cum illi tantam tuam
 recensebimus humilitatem? nempe te
 immundos pedes, lutoque, ac pulvere
 plenos lavisse nobis: ac tandem ore tuo
 dulcissimo, atque mellifluo osculatum eo-
 fuisse. O Domine, Deus noster, hæc
 tua amoris signa, certa, & indubitata signa
 nobis sunt majoris doloris, & poenæ! Præ-
 dictas res tecum locutus fui, anima mea,
 ut aliquam tibi notitiam traderem corda-
 tissimi doloris, quem passus fui, propter
 impietatem, & ingritudinem Judæ pro-
 ditoris mei: cui: quò amorem majorem
 ostendi, & manifestiora dilectionis signa,
 eò magis pessima ejus ingratitude
 afflixit, atque excru-
 ciavit me.

*Septimus dolor mentalis IESU CHRISTI fuit
propter ingratitudinem Iudaici
populi.*

Iudaicus populus ingratus, & obstina-
tus, ô quantum me transfixit, punxitque
sagitta, inenarrabilis ingratitude! Cogita,
quæso, anima mea, quàm fuit in-
gratus! Illum, populum sanctum, atque
Sacerdotalem ad partem, & hereditatem
meam ego contitui: supra cæteros omnes
alios terræ populos elegi ipsam: ab Ægyp-
ti servitute, & Pharaonis manibus eripui,
siccisque pedibus per medium rubi maris
deduxi eum: nubes, & columna, in die
per umbram, & in nocte per lucem ei fui:
manna quadraginta annos illum nutrivì:
proprio ore meo legem ei tradidi in monte
Sinai: tot victorias contra ipsius inimicos
pro ipso metretuli: humanam carnem ab
eo habui, totoque vitæ meæ tempore cum
illo versatus fui: Cæli viam ei ostendi, &
tot, tantaque beneficia, ac gratias eidem
feci: cæcose ejus illuminavi, surdos ejusdem
feci audire, claudos discurrere, mutos lo-
qui, mortuos vivere: & demum infinita,
atque stupenda semper apud ipsum mira-
cula operatus fui: Ergo, cùm intellexi in-
ter cætera, quòd tanto cum furore, & rabie
exclamabat, Barrabam hominem sceleratissi-
mum liberari, & me terræ, Cælique

Da-

Domini
tunc
c. fle
à l. d.
non ef
genus
genus
quàm
ita n
Cruce
perna
mus m
tati:
plūs
pene
bis.

Offici

E
quod
pro
bat
Deo
fici
ipso
long
habu
totu

Dominum cruci affigi, ac patibulo tolli. tunc afflictum cor meum præ dolore defesse visum est mihi. Hoc autem ignorat, dilecta anima, quisquis expertus adhuc non est, quinam sit dolor, aliquem omne genus malorum sustinere ab ea, cui omne genus bonorum à se ipso collatum est; & quàm dura res sit, innocentem audire contra se ab omni populo clamari: *Tolle, tolle, Crucifige, crucifige*: pro illo vero, qui talem pœnam habere deberet, imò mille interitus mereretur, audire vociferari: *Vivat, vivat: Liberetur liberetur*. Hæc res sunt, quæ plûs mente consideranda, atque intimè penetranda sunt, quàm exprimenda verbis.

Octavus dolor mentalis JESU Christi fuit propter ingratitude[m] omnium creaturarum.

Eadem anima, cum esset à Christo, justitiæ Sole, illuminata, dixit mihi, quòd pro gratiarum actione, pro se, ac pro omnibus creaturis tantam tunc sentiebat in se humilitatem, ut verè confiteretur Deo, ac toti cœlesti Curie, se altiora beneficiæ, ac dona accepisse à Domino, quàm ipsum Judam: imò se solam, in majori longè numero, & magnitudine in se ipsa habuisse favores, & gratias à Deo, quàm totum illum amatum populum simul: &

tamen acerbius, ac magis proturvè Deum à se crucifixum fuisse, quàm fuerit ab ingrato eo populo crucifixus. Cum qua sancta consideratione totam pedibus damnatorum, & maledicti Judæ se submittebat: atque ex profundissimo eo loco voces, clamores, ac plandus ad amatum suum, injuriisque affectum Deum mittebat, dicens: Benignissime mi Domine, quomodo possum gratias tibi reddere, quòd toleres me, si milles, ac milles iniquius Juda tecum me gessi? Tu Judam Discipulum tuum effecisti: sed me etiam talem; illi ignovisti peccata: mihi quoque ob maximam tuam gratiam, & misericordiam, te ignovisse confido; Illi rerum temporalium dispensationem dedisti: mihi verò tot, ac tanta dona, & gratias spiritualium thesaurorum largitus es. Illi, ut patraret miracula, donasti gratiam: mihi plusquam miracula efficere concessisti: cum me voluntariè in locum, atque habitum religiosum deduxeris, in quo sum: O mi JESU, te vendidi, ac tradidi, non semel, ut ille: sed milles, & sapissime. O mi Deus: tu benè hoc scis, quòd impudentius, quàm Judas per osculum Te tradiderim: cum adhuc sub specie etiam spiritualitatis reliqui te: atque ad mortis vincula me approximavi. Quòd si tantum te afflixit ingratitudo illius populi, quantum à mea afflictum te fuisse ingratitudine

rudine
quàm
benefi
à te ob
cissim
tibi e
servit
à ma
xeris
pro v
mina
US,
mun
grati
nis tr
mè d
cibâ
talite
ta ter
aliqu
nibu
Pater
dede
mon
gito
cord
tibi
pro
meo
enin
ties

tudine putandum est? quoniam pejor;
 quam ipsum tecum fui, eo quod majora
 beneficia, & gratias habuerim, quam ipse
 à te obtinuerit, ô verum Bonum! O dul-
 cissime mi Domine! ex toto corde gratias
 tibi ego rependo, quòd ab Ægyptiaca
 servitute mundi, & peccatorum, nec non
 à manibus crudelis Pharaonis me subtra-
 xeris, nempè ab infernali dæmone, qui
 pro voluntate sua miseriam mihi animæ do-
 minabatur: quòdque me deduxeris, DE-
 US, per medium aquarum maris vanitatis
 mundanæ, siccis pedibus, ita ut, mediante
 gratiâ tuâ, ad solitudinem sanctæ Religio-
 nis transiverim, in quâ sæpè, imò sæpissi-
 mè dulcissimo, ac sapidissimo, mannâ tuo
 cibasti me: quod manna omnem saporem
 taliter in se habuit, ut omnia delectamen-
 ta terrena fastidiverim, ubi respiciebam ad
 aliquam, etiam minimam, ex consolatio-
 nibus tuis. Gratias ago tibi Domine, ac
 Pater mi benignissime, quòd legem mihi
 dedideris pluries ex sanctissimo ore tuo, in
 monte Sinai sanctæ orationis, scriptam di-
 gno misericordie tuæ in tabulis lapideis
 cordis meis durissimis, & rebellis. Gratias
 tibi ego, Redemptor mi benignissime,
 pro auxilio mihi præstito contra omnes
 meos inimicos, & capitalia vitia; quoties
 enim vici, à te provenit victoria mea; quo-
 ties verò peridi, ac perdo, propter mali-

gnitatem meam, exiguitatemque amoris mei erga te, ô desiderande mi Domine, orrum est. Tu, mi Deus, mediante gratia tua in anima mea natus es, mihiq; viam, & veritatis lucem ostendisti, ut à tenebris, & obscuritatibus infelicissimi hujus mundi venirem ad te Paradisum, & lumen verum. Tum mihi visum dedisti: tu auditum: tu loqui: tu ambulare: verè enim cæcus eram; surdus, mutus, ac claudus in rebus spiritualibus: quin insuper me resuscitasti in te, vita vera, quæ rebus omnibus viventibus vitam donas. Sed mi DEUS, mi Redemptor: quis te in Cruce suffixit? Ego. Quis te alligatum ad columnam verberavit? Ego. Quis te spineâ coronâ circumdedit? Ego. Quis te felle, & aceto potavit? Semper Ego. Itaque per ista discurrens multis cum lacrymis juxta benignitatem Domini sibi concessis, concludens anima agebat: mi Domine! scirene cupis, cur dicam, me talia contra te effecisse? Quia lumen aspexi in tuo lumine. Quare benè scio, te magis afflictum fuisse à peccatis meis mortalibus, quam afflictus fueris tunc ab hominibus illis, qui tanta cum ignominia, ac rabie corpus tuum sacratissimum dilaniarunt. Quamobrem non opus est, ut mihi amplius dicas maximum dolorem, quem à gentium, atque omnium creaturarum ingratitudine perpessus es; post-

postquam namque gratiam mihi donasti
agnoscendi; aliqua saltem ex parte, ma-
gnam ingratitudinem meam, nunc quo-
que considero ob tuam peculiarem illu-
strationem, ac gratiam, illud, quod ma-
chinatae fuerunt adversus te: atque in hac
consideratione deficit spiritus meus: & ob-
stupeſco, mi JESU, propter tantam cha-
ritatem, & patientiam tuam supra nos in-
gratissimas creaturas tuas; quippe quod
neque propter prædicta omnia unquam
desistis nobis succurrere in omnibus no-
stris, tum spiritualibus, tum corporalibus
egestatibus. Sicut autem, mi Deus, sciri
non possunt res innumerabiles, quas pro
nobis, indignissimis tuis creaturis, in Cœ-
lo, in terris, in aquis, & in elementis creâ-
sti, ita agnosci non potest, & comprehen-
di inenarrabilis nostra ingratitudo. Qua-
propter confiteor, mi Domine, & credo,
te solum scire posse, quanta, & qualis fue-
rit amarissima illa sagitta, quæ tam barba-
rè cor tuum pertransiit propter ingratitu-
dinem tot creaturarum, quæ sunt, fue-
runt, & erunt; quam veitatem ego agno-
ſco, & confiteor non solum pro me, verum
& pro cæteris omnibus creaturis: quod si-
cuti nullus præterit mensis, dies, hora vel
momentum, in quo beneficia tua, & gra-
tias non participemus: ita neque unum
momentum temporis excurrat absque in fi-

nitis ingratitude nostris. Hocque credo, agnosco, & confiteor fuisse unum ex acerbioribus doloribus, ac pœnis sanctissimæ, afflictissimæque animæ meæ.

DE MODO J

ET CONS

cujuscun

INF

Ad bi

Infirmus eram

CA

*Quam magnum
juror*

Manifestat salutem n. consistere; in quem locum enim arbor ceciderit, ibi semper erit; ex quo consequitur, opus juvandi infirmos ad benè moriendum esse opus maximæ charitatis; & verè opus istud majus est, quàm multi credant; quia si consideratur homo, qui salvari debet, agnoscimus in-

asti-



æstimabilis ipsum esse valoris, cum creatus sit ad imaginem, & similitudinem altissimæ Trinitatis; & si deinde cogitationem convertimus ad operationes, quas Dei Filius fecit propter hominis salvationem, quis capere unquam poterit æstimationem, & magnitudinem salutis ejusdem hominis: Si demum consideratur principalis finis humanæ salutis nostræ, ineffabilis adhuc remanet in magnitudine sua, cum sit gloriæ ejusdem Dei.

CAPUT II.

De considerationibus peragendis, cum adjuvandos Infirmos vocamur.

UT melius ad charitatem excitemur, cum ad infirmos vocamur, præter prædictas considerationes, res sequentes meditari debemus:

Primo, nos non vocari ab hoc; vel ab illo, sed ab eo, qui pro nostro exemplo Filium suum dat nobis: quem è Cælo in terram misit ad salvandum mundum; ubi considerabis, quomodo indefessè laboraverit pro re ista; non enim curavit frigus calorem, famem, sitim, aut ullam aliam poenam; quinimò neque ipsam Crucis mortem. Itaque, nisi volueris, Dominum tuum contristare, adverte, ne tale opus recuses propter rem aliquam, non ob la-

borem, non ob lassitudinem, non ob tuam commoditatem, non ob quamcunque aliam incommoditatem, quam opus sit in infirmorum domiciliis sentire.

Secundò, considera dictum illud Domini nostri: *Qua men juramenti fueritis, remittetur vobis.*

CAPUT III.

De precipuis mediis, qua nos ad Infirmos juvandos fortes reddunt.

SI non cupimus bene exercere sanctum hoc opus auxiliandi illis, qui stant prope mortem, quinque rebus indigemus:

Primò. Virâ bonâ.

Secundò. Diffidentia nostrimet ipsorum.

Tertiò. Confidentia in Deum:

Quartò. Oratione:

Quintò. Modo quos benè juvandi.

De primis quatuor in hoc brevi Tractatu non loquor, cum de illis in Certamine Spirituali satis differuerim; solum igitur hic loquor de quinta re, auxiliante civinâ gratiâ, & quidem cum magis possibili brevitate,

CAPUT IV.

De statibus, in quibus esse possunt infirmi.

QUINQUE mihi videntur esse status: in quibus solent infirmi inveniri.

Primus est, illorum, qui ob casus, vulnera, vel varios alios eventus coguntur intra tempus brevissimum mori.

Secundus illorum, quibus longius temporis spatium conceditur, & ut plurimum, nollent se conformare voluntati divinæ.

Tertius eorum est, qui iidem aliquo tempore haud carent: conformes sunt voluntati divinæ: & exercere possunt suas animi potentias in efficiendis virtutum actibus.

Quartus de iis est, qui parum, aut nihil amplius sentiunt; vel valdè difficulter aliquem virtutis actum elicere queunt.

Quintus tandem de illis est, qui jam extra mortis periculum quotidie ad melius, atque ad corporalem sanitatem gradum faciunt: seu de convalescentibus.

CAPUT V.

De modo auxiliandi infirmis primi status, nempe illis, quibus brevissimum vita spatium conceditur.

Modus auxiliandi infirmis, qui proximè invaduntur à morte, est, ut visâ mali

mali gravitate, si hoc mediam horam vitæ
 nobis promittit; eam medium tantum
 quadrantem esse putemus; quare auxilium
 præstandum à rebus principalioribus, ma-
 gisque saluti necessariis initium sumet;
 quia, si vita erit longior, incumbendi po-
 terea reliqua dabitur locus; exempli cau-
 sâ: ubi comperimus aliquem morti jam
 proximum, auxilium tunc erit, ipsi dicere:
 Doleas, fili mi, te offendisse variis modis,
 & quidem sapissimè. Deum tuum: qui
 cum tanto amore creavit te ad imaginem,
 & similitudinem suam: imò cum jam in
 perditionem ivisses, redemit te pretioso
 sanguine, ac morte Filii sui. Petas ergo in-
 stanter, & cum confidentia veniam peccā-
 torum tuorum in nomine Filii DEI, ac in
 virtute sanguinis, quem effudit ille pro te.
 Quòd si aliquis, fili mi, te offendit, ipsi ex
 toto corde ignoscas, & dicas: *JESU Sal-*
vator mundi miserere mihi: JESU dulcissime, sis
mibi JESUS: JESU precor te, accipe spiritum
meum: Sancta Maria, succurre mihi misero pec-
catori: Sancti DEI omnes intercedere digno-
mini pro mea salute. Si vero majoris vitæ supe-
 rerit tempus, dicetur agere, ut hoc modo
 confiteatur peccata sua: Doleo, me peccas-
 se contra tale, & tale præceptum, sapè, vel
 sapius, ita tamen, ut semper ad se expe-
 diendum incumbat, quàm citius potest;
 quòd is ab infirmitate promitti majus tem-
 pus.

pus videatur, de numero, magisque necessariis peccatorum circumstantiis interrogabitur æger; hoc quippe modo, & hac prudentia procedendo, absque sufficienti ad salutem auxilio è vivis non decedet infirmus.

C A P U T . VI

De modo juvandi infirmos secundi status, scilicet eos, quibus majus tempus ad mortem datur, & ut plurimum, conformare se nollent voluntati divine.

CUM auxilium infirmorum secundi status (illorum nempe, quibus majus tempus ad mortem datur, & ut plurimum, conformare se nollent voluntati Divine) consistat in benè illos preparando ad Sacramenta suscipienda: ad vitæ hujus odium: ad amorem à terrenis eradicandum: nec non ad illos instituendos, solidandosque contra tentationes, quæ ipsos à morte retrahunt, & sub fallacibus titulis, juventutis, dignitatum, filiorum, timoris peccatorum commissorum, & judicii DEI, eò quod poenitentiam de suis erroribus non emisierint, ac bene proprio rectè, in tempore, non consuluerint; ideo singillatim de his omnibus in sequentibus Capitulis tractandum est; sicut & de causis, propter quas Confessio in ægritudine pro-

tra-

trahitur; & de duobus universalioribus mediis, ut infirmus ad mortem libenter subeundam inducatur.

CAPUT VII.

*De prima imagine arduarum vite humane
an infirmorum secundi status juveni
conferente.*

UBI ad juvandos infirmos secundi status vocatur, debemus, antequam ad ipsorum cubiculum proveniamus, cum dexterritate, & modo inquirere ab ipsis cognatæ, vel notæ de eorundem moribus, & qualitatibus, (si eos nos non agnoscamus) nec non de ipsorum vita: quia ex hac cognitione pandetur nobis via illos valde juvandi, atque ad virtutes educendi. Ingressi postea unius infirmi cubiculum, ubi diximus, *Pax huic domui*, ab infirmo de ipsius infirmitatis qualitate pretemus: & quomodo si gerat, ostendendo ei semper, tum verbis, tum vultu, impensissimum affectum amoris, compassionis, atque desiderii de bono ejus: perseverantes deinde pro aliquo exiguo tempore velut cogitabundi, subsequenter dicemus sententiam ea voce, & modo, qui infirmi ægritudini conveniat: *Occupatio magna creata est omnibus hominibus, & iugum grave super filios Adam à die exitus de ventre matris eorum usque in diem sepul-*

sepultura in matrem omnium, Eccles. 40. Hæc sententia, ac verba sunt, fili mi N. verè, & naturalis imago miseriæ hominis vitæ: omnium hominum experientia rem istam confirmat: sed, quod magis refert, hanc imaginem effecit Spiritus sanctus, qui errare non potest, aut quæquam decipere; hanc inspiciamus igitur omnes: hanc sæpe respiciamus, quia admirabiles valde sunt fructus eius, nempe contemptus istius vitæ mortalis, & desiderium cœlestis, quæ nunquam deficit, & nullam, vel minimam, miseriæ umbram admittit. Non satis tamen fuit Spiritui sancto dixisse: Occupatio, & iugum: sed subjunxit, magna, & grave: neque contentus fuit addidisse, hominibus: sed subdidit, omnibus; ac tandem postquam ait: A die exitus de ventre matris eorum, sibi exiit, usque in diem sepultura in matrem omnium. Nonne tibi ergo videtur, N. fili mi dilectissime, felicem nos vocare posse illum hominem, qui sit proximus morti; vel, ut clariori, & magis proprio loquar sermone, qui alteri vitæ sit prope? Iste etenim majora ostendit ligna citò relinquendi præsentis vitæ arumnas, quæ ut plurimum, esse solent infirmitates: quare nonne feliciores vocandi sunt mortui, quàm vivi? Ut ait Sapiens Eccl. 7. Melior est dies mortis diè natiuitatis,

CA.

CAPUT VIII.

*De secunda imagine misera hominis vitæ, in
auxilium item infirmorum secundi
status depicta.*

UNO in loco inter ceteros alios indu-
meros nostris exhibet oculis sacra
Scriptura imaginem miserae hominis vitæ,
dicens: *Homo natus de muliere, brevis vivens
tempore, repletur multis miseriis: o vitæ homi-
nister, & quater misera, ac miserabilissi-
ma! si miseriis plena es, quinam remanet
locus pro aliqua exigua consolatione, quæ
vera sit, & non fallax? o infelicissima vi-
ta! verè non solum plena est uno miseria-
rum genere, sed multis: quorum quodli-
bet reliquis aliis pejus est. Neque eo, quòd
aliqua miseria finem habeat, altera non
sequitur, quin etiam duæ, & plures simul.*
Ad has misérias cogitabat Philosophus
ille; qui, quoties aliquem hominem vide-
bat, amarissimè lacrymabatur; videbatur
enim sibi videre vas equidem pulchrum,
sed mille miseriis, & innumerabilibus in-
fortuniis, ac casibus subiectum. Ad hoc
respiciebat populus ille, qui hominis nati-
vitatem lugebat, ejusdem morte lætebatur.
Amarissima esca procul dubio est incutus
prædictarum duarum imaginum: sed illi,
qui sanum palatum, mentemque habet,
dulce est, quod sequitur: *Brevi vivens tem-*
pore

*perire: quasi flos creditur, & conteritur, & fugit
velut umbra.* Hoc boni habet misera vita
nostra, quod brevis est; quia considerans
Christianus homo, quod brevi à miseriis
istis ascendere debeat ad Cœli beatitudi-
nem, atque ad gaudium Domini sui, non
potest non gaudere, & patienti animo to-
lerare quancunque miseriam, vel in pec-
nam peccatorum suorum, vel ob benepla-
citurum DEI sui. Ita dulcis est consideratio
brevitatis vitæ nostræ, ut non tantum fide-
libus, verum etiam infidelibus mors fuerit
chara; & quidem adeo, ut multi se occi-
derent propriis manibus, cupientes, ut
miseriæ citò finirentur. Scribit Valerius
Maximus de quodam Philosopho, qui ira
ad vivum narrabat, & præsentabat vitæ
hujus calamitates, ut in multis pepererit
desiderium mortem sibi intendendi; quare
Rex Ptolemæus veruit, ne de re illa am-
plius loqueretur. Isti verò, qui se vole-
bant occidere, ut exirent à miseriis istius
vitæ, erant Pagani: non autem, qui, Dei
gratiâ, Christiani sumus, & aliam vitam
credimus, non miseriis plenam, sed bonis,
quæ nec oculus unquam vidit, nec auris
audivit, nec in cor hominis descenderunt.
insensati sicrimus, atque in luto cæcarum
passionum, ac vitiorum nostrorum immer-
si: ut nolimus, volente DEO, transire à
miseriis ad felicitates, quæ nullum finem
cogno-

cognoscunt? Ergo renuemus audire cum gratiarum actione vocem divini nostri Pastoris, qui ab hac terra lupis rapacibus plena ad cœleste Ovile nos vocat?

CAPUT IX.

*De tertia imagine vite humana, pariformiter
pro utilitate infirmorum secundis
status delineata.*

IAm inspexisti, fili, & considerasti in duabus precedentibus imaginibus miseras humanæ vitæ: modo mentis oculos converte ad hanc tertiam, à qua reliquæ duæ ortum traxerunt: ecce, hîc adest: ipsam, quoniam tibi lubet, inspicias; eam enim semper amatam esse comperies:

Mulierî quoque dixit: Multiplicabo arumnas tuas, & conceptus tuos; in dolore paries filios, & sub potestate viri eris, & ipse dominabitur tui. Ada verò dixit: Quia nudisti cor meum: tuæ, & comedisti lignum, ex quo præceperam tibi ne comederes, maledicta terra in opere tuo; in laboribus comedes ex ea, cinctis diebus vita tua: spinas, & tribulos germinabis tibi: & comedes herbas terræ: in sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec revertaris in terram, de qua sumptus es, quia pulvis es, & in pulverem revertaris. Neque aliquis puer, hanc esse imagi-

imaginem solam vitæ hominum misero-
rum, quia est universalis, & comprehen-
dit omnes, sive pauperes sint, sive divites,
sive nobiles, sive ignobiles, sive Principes,
sive Reges, sive Imperatores, sive Pontifi-
ces; deludant siquidem isti, & majores pa-
tiantur afflictiones, atque angustias in
mentibus suis, quam pauperes perferant
in corpore simul, & mente.

Pro ultima autem imagine sit: forma no-
stri corporis, quod, cum in Crucis modum
sit factum, optime nobis declarat, huma-
nam vitam perpetuam esse tribulationum,
atque dolorem. Qui in Cruce est, excru-
ciatur oportet: ergo, dum anima nostra in
mortali nostro corpore residet, aut velit,
aut nolit, opus est, ut tormenta sustineat.
Ex omnibus, quæ hucusque dicta sunt,
manifestè apparet, hominis vitam non so-
lùm miserabilem, sed miserabilissimam
esse, nullumque reperiri potentiam, aut
artem hominis, quæ tanta miseria tolli ab
eo possit. Sola mors illa est, quæ libenter
acceptata (cùm Deus nobis eam immiuit)
nos liberet, atque eripiat à quacunque mi-
seria; illis autem, qui affligunt, se vitam
invenisse dulcem, ac delectabilem: atque
ideo sibi ipsis durum esse asserunt illam re-
linquere: illis inquam respondere poterim-
us; iisdem prorsus ea contingere, quæ
infirmis evenire solent; illi enim, quia cor-
rup-

ruptum habent palatum, dulce pro amaro sentiunt, & cibos bonos pro malis, maiosque pro bonis judicant; quare, ut veritatis capaces fiant, hæc ad illos dici possunt.

Primo. Nisi intellectum, ob vitam in malo habituatum, ac tot inordinatis passionibus, motibusque subjectam obsecratum haberent, isthæc non dicerent. Tum, nisi intellectu carerent apto ad considerandum, & segregandum, ex una parte, continuas, magnæque afflictiones, & labores à se perpassos (ut aliquando falsâ, ac brevi delectatione fruerentur) & alia parte momentaneam, levemque sui ipsorum consolationem, certissime non ita loquerentur. Querant de hoc ab animabus illis illuminatis à DEO, quæ res præsentis odio habebant: semperque ad æternas alterius vitæ delicias suspirabant. Divus enim Paulus cupiebat mori, & esse cum Christo, & Rex David nonne offensum se putabat, & lamentabatur, & eo quod nimis differretur sibi exilium præsentis vitæ; Quare hæc? Nonne quia benè agnoscebant, quàm parvè facienda est vita ista? Imò quàm vili habenda, ac odio afflicenda propter tot misérias, quibus plena undique est? Omnis autem ratio suadet, ut prædicti homines intellectum suum submittant intellectui tot Philosophorum, aliorumque Scriptorum altissimi ingenii: qui

qui omnes absque ulla discrepantia declarant, ostenduntque, plenam angustias, ac miseriis esse humanam vitam.

Secundò. Si sermonem omnium tam pauperum, quam divitum audire volumus, invenimus, quoscunque & dicere, & credere miseram vitam nostram.

Tertiò. Etiam si huiusmodi homines adde, sint cæci ac superbi, ut aliorum hominum iudicio se subdere nolint, contra voluntatem suam debent se submittere Spiritui sancto: qui dicit, vitam hominis miseriis plenam esse; qua de causa ego nescio, quomodo vita, si miseriis plena est, delectabilis esse possit.

Quartò. Insuper peto ego à prædictis hominibus (secundum cæcum quorum iudicium, opinionemque vita nostra semper est delectabilis) de ipsorum vita particulari, quam dicunt talem invenisse: an illis unquam acciderit res aliqua amara? Quòd si amarum aliquid ipsis contigit, quomodo vitam dulcem dicere possunt, cum proprietas sit rei amaræ, quæ ad dulce consequitur, totum id dulce in amarum convertere? Præterquàm quòd nonne cor humanum talis est conditionis, ut præteritam dulcedinem in præsentem iam fastidiat, & amarum existimet, ubi illam recogitat? Quid juvat imitatio gustasse cibos duarum, vel trium parophidum, si cibi po-

stremi dein amarum cor reddunt, & venenatum? Sed supponamus etiam, falsam horum hominum opinionem non esse falsam, vitamque humanam totam esse dulcem, atque delectabilem, ac absque ulla, vel minima amaritudinis mixtione: nonne brevis est, & finitur citissimè? Hic verò finis, an dici potest, quod non sit amarissimus, & super omnem præteritam dulcedinem? Sed, quamvis longa esset vita, & absque fine. (ut ita dicam) quænam longior est, ista terræ, temporalis, vel illa cœli, æterna? Quænam altior, & melior? Hic fruimur creaturis: illic, cum plenissimo, & inexplicabili solatio fruimur Creatore. Hic cum hominibus avidis, perversis, & absque fide conversamur: in Cœlo inter animarum sanctarum, atque spirituum Angelicorum (qui se adinvicem ardentè diligunt) societatem, ducimus vitam: atque inenarrabiliter increata DEI pulchritudine delectamur, & pascimur. Quapropter, etiam secundum cœcam istorum hominum mentem, falsumque eorundem judicium, non potest homo recusare mortem, ubi DEUS vocat ipsum ad aliam vitam, eò quod ad meliorem sine comparatione, feliciterque statum pertranscat. Quomodo namque sani judicii homo ille appellari potest, qui rem aliquam cupiens, lamentetur de meliori, eamque nolit, ubi cito,

cito, & minori cum pretio habere potest?
 Quando plus expendit homo: cum præ-
 sentem vitam contra voluntatem suam re-
 linquit, vel quando voluntariè hoc facit?
 Cum ipsam deserit, transiendo illico ad
 æternam mortem, vel cum ab ea discedit,
 eundo subito ad vitam veram, beatam, &
 sempiternam?

C A P U T X.

*Quomodo iuvandi ii, qui tentantur, et
 quod iuvenes moriantur.*

Alii tentantur, quia sibi ipsis videntur
 iuvenes mori, & cum in florida ju-
 ventutis ætate reperiuntur. Alicui ex istis
 dicetur: N. mi diledte, si benè considera-
 res brevitatem vitæ nostræ, manifestè
 agnosceres, illi nulla ex parte convenire
 hanc vocem, *Brevis*, vel *Tarda*: Quid aliud
 namque est vita ista, quam nebula brevis?
 Quàm umbra quocunque tempore à nobis
 fugiens: quàm ventus, qui velociter præ-
 terit? Num adhuc advertisti, quod res
 omnes ea in parte, qua magis non fruimur
 in hoc mundo fallaci, pertransierunt?
 Quodque plus morimur, quò plus vivi-
 mus. *Præcipua est*, ajebat Propheta, *velut à*
texente vita mea, dum adhuc oräver, succidit
me, de mane usque ad vespertinam finies me. Bre-
 vis est hac vita, & brevis ista, semper incerta est:

G.

quia

quia nescimus, an Dominus noster, in
 cus manibus est vita, & mors omnium, sic
 venturus *serò, an media nocte, an galli cantu,*
an mand. O vitam non dicam dubiam, &
 cæcam solum, sed vivam afflictionem!
 Quod si percipere cupis, fili, aliquid de
 brevitate istius vitæ: ad memoriam tuam
 revoca aliquam actionem, quam ante
 quinque annos fecisti; & deinde aliam,
 quam ante decem, & vix inter unam, &
 aliam major temporis distantia concipie-
 tur; pro certo enim credas, quod, etiamsi
 à tempore Adæ usque ad istud vixisses, ni-
 hilominus citissima tibi mors videretur.
 Quod quidem tibi evenit ratione volunta-
 ris tuæ, quæ creaturarum amor nimis addi-
 cta est; nam, si defæcatum haberes affe-
 ctum, diceres cum Propheta: *Hei mei, quia*
incolatus meus prolongatus est: Quod si tandem
 voluerimus comparare hanc vitam cum
 æternitate alterius vitæ, nonne erit velut
 minimum instans? Sed penamus insuper,
 quod possibile sit nobis concedi, juxta vo-
 luntatem nostram, in hac valle miseria-
 rum vitam longissimam: estne hoc deside-
 randum? Quid aliud est, multum vivere,
 quam multum affligi? Nos omnes pere-
 grini sumus, & per vias plena laqueis,
 inimicis, erroris, afflictionibus, occa-
 sionibus, peccatis, & infinitis, ut ita di-
 cam, malis discurremus; & in doles, si-

nem

nem ad
 culosa
 quot h
 spatis
 in vi
 tionib
 ciei te
 tur, r
 adeo
 perfe
 nem r
 qui p
 mult
 nes,
 cin: us
 fun: us
 mus:
 cet no
 Magn
 di gra
 care a
 de igi
 tuam
 quo
 d

nem advenisse vitæ tam laboriosæ, & periculosæ? O vita misera, atque fallax! In quot homines saporem immisisti longis spatiis tuis? Quoties fecisti, ut navis vitæ in virtutibus, atque spiritualibus perfectionibus florentissimæ, in scopulos perniciæ sempiternæ frangeretur? Qui nascitur, moritur; si ergo mori debes, quare adeo mortis tarditatem desideras, quare perferens molestissimam in te cogitationem moriendi una die? Stultus ille esset, qui per Judicem damnatus simul cum multis supplicio, rogarer, ut sibi post omnes, mors donaretur. Quare quotidie dicimus: *Fiat voluntas tua*, si deinde rebelles sumus voluntati divinæ? Vel, quare dicimus: *Adveniat Regnum tuum*, si adeo placeat nobis intolerabilis servitus istius vitæ? Magna est obligatio tua N. mi fili, reddendi gratias Deo, quod dignetur te circo vocare ad Regnum, & gaudium suum. Redde igitur eidem gratias, voluntate, & quæ voluntati divinæ conformem efficias; quoniam alias tibi obstringet, & quidem absque ullo fructu, miserrabilissimum, & perpetuum poenitere.



CAPUT XI.

De auxilio illorum, qui, utpote in dignitatibus constituti, nollent mori.

ACriter tentantur personæ illæ, quæ ad altos dignitatis gradus ascendunt, ubi morti appropinquant; mallent enim non mori. Illis dici potest: Mundi hujus dignitates contemnendas esse, velut nullo dignas pretio: maximè, quia illi, qui in dignitatibus sunt constituti, Gemiles iis sunt, qui ob aliquod negotium in summitate altiorum ædificiorum morantur, sæpè enim ad terram præcipites ruunt: semper cæli sagittis expositi illi moriunt: neque deficit ventus, qui eos ita aliquando inflat, ut die aliqua distrumpantur: obnoxii valde sunt frigori rerum cœlestium, verarumque virtutum, nec non calori amoris terrenarum vanitatum, ac vitiorum; & quidem tales sunt omnes, præter illos paucos, qui dignitates fugerunt, vel illas ita possederunt, ac in illis vixerunt, tanquam si illas non haberent. Ego nunquam legi, aut audiui, dignitates attulisse quietem in hac vita, & salutem in alia; cum nihil aliud sint dignitates, quam materia assiduum cogitationum, atque occasio profundissimæ damnationis. Molestias, quas mundanæ dignitates in corde pariunt, & magna pericula, quibus eadem di-

dignitates subiectæ sunt, optimè multi ex
gentilibus cognoverunt; quæ de cæusa om-
nino coronas suserunt; sicut narrant Hi-
storix. Omitto hic recensere tot, & tot
Christianos Reges, Reginas, Imperato-
res, nec non filios, & filias ipsorum, qui
omnes, cunctas res terrenas contemnen-
tes, omnino se DEO dediderunt religiosi
effecti. Memento, quæso, fili mi N. di-
splicentias, atque afflictiones, quas in dig-
nitate tua sustinuisti, cum in ipsa eas om-
nes conditiones, ac qualitates non invenie-
bas, quas desiderium tuum cupiebat; tum
anxiarum cupiditatum recordare, dilecte
mi, quas habuisti, ut ad majores si mper
dignitates ascenderes; quot noctes absque
sufficienti somno transegesti, imò quando-
que absque omni etiam modico somno. O
cæcum mundum, quàm vanus, quàm
mendax, quàm fallax es! Quàm deinde ti-
bi amara fuit mortis memoria, fili, quod
sciveris, tibi (vel velis, vel nolis) surri-
piendum esse unâ cum dignitatibus vitam?
Quod si adeò tibi dignitates placent; ter-
renas aspernare ex toto corde, ut placeas
Deo; ipse enim certissimè in Cælo talem
tibi dignitatem concedet, quæ in infini-
tum quancunque aliam tenenam supera-
bit; noli, quæso, mi fili, ita imprudens,
ut velis unâ cum illa istam dignitatem, ani-
mamque cum corpore amittere. Quod

præter dubium eveniet, ubi moriaris
(quod Deus avertat) cum affectu istius
vitæ, & illibenter.

CAPUT XII.

*De modo succurrendi illis, qui propter filios
suos, quos debent relinquere, manent
non mori.*

ADsunt aliqui dicentes, quòd libenter
morerentur; sed propter filios sua
moderatione indigentes ferme, confor-
mari non possunt cum voluntate divina.
Cum his ita procedemus.

Primò petemus ab istis: Quid magis in-
tersit: ut ipsimet in gratia Dei decumbant,
vel, ut ipsorum filii aliquod bonum ha-
beant in hoc mundo? Quòd si magis ipso-
rum interest, & quidem absque compa-
ratione, propria salus, quàm bona tem-
poralia filiorum, debent se ab omnibus
illis affectionibus remove, quæ salutem
animæ impediunt: Si autem manus tua, vel
pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & projice
abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi debilem,
vel claudum, quàm duas manus, vel duos pedes
habentem mitti in ignem æternum; & si oculus
tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te:
bonum est tibi unum oculum habentem in vitam
intrare, quàm duos oculos habentem mitti in ge-
hennam ignis.

Secun-

Secundò petemus ab ipsis: Quis magis filiorum sit pater: Deus an ipsi; quis magis eos amet: ipsi an Deus? quis magis illis auxiliari possit: Deus an ipsi?

Tu enim N (dicemus ad unum existis) carnalis tantum es, & peccatorum pater: sed Deus optimus est illis bonitatis Pater: qui pro sola sua benignitate corpus, animamque creavit filiorum tuorum. Si autem Deus propter ineffabilem charitatem suam misit in mundum Filium suum, ut ipsum salvaret, præcipue verò propter salutem filiorum tuorum: quomodo ipsos abjicere deus poterit, eisque non providere de bonis illis, quæ ad ipsorum salutem sunt necessaria? Terrenos honores, celsitudines, & reliqua bona non debet Christianus homo in tali pretio habere, in quo natura nostra vellet, ut ea haberemus: sed in eo omnino, in quo jubet Deus, ut ea nos habeamus: nec non propter illum prorsus finem, qui placet eidem Deo. Non à platurum vita, atque industria filiorum bonum procedit, sed à bonitate, & providentia divina. *Bona, & mala: vita, & mors: paupertas, & honestas à Deo sunt.* Non ideo tamen prohibemus homini: Ille industrium, & laborate pro se, atque pro familia sua: sed per hæc illi innuimus, quòd confidentia ipsius non in laboribus, atque industriis suis, sed in Deo reponi debeat: ac proinde

ab ejusdem DEI manu prote optima suscipere oporteat, quidquid contingerit. Propterea, fili, si placet Deo, ut moriaris: & si mediante morte tua, filii tui pauperiores evaderent, quam modò sunt, optimum quoque pro illis est egros esse. In hoc autem totum situm est: ut nos libenter, & cum gratiarum actione, quidquid nobis potest accidere, à manu Dei suscipimus. Cùm igitur ita res se habeant: consigna dilecte fili, liberos tuos in manus carissimi Patris cum confidentia magna, quòd sit illis facturus omne id, quòd expediens, & bonum fuerit pro illis. Quare ad animam tuam tantum incumbere: atque ab ea sola, quæ ad tuum bonum spectant, omnes cogitationes tuas converte.

C A P U T XIII.

De illis, qui non libenter moriuntur ob timorem de peccatis commissis: nec non de judicis DEI.

Maxima pars infirmorum turbari solet propter timorem de peccatis commissis, ac de divinis judiciis; propterea non libenter moriuntur, illis dicimus; quòd si bonares sit, divinam justitiam, atque occulta, & altissima DEI judicia formidare: sed non utque adeò, ut à pavore deiciatur ad terram, & consternetur spes, quam

quam habere debemus in bonitate divina.
 Quare scire oportet, fili mi, Deum à peccatore quidem velle, ut cogitet, se offendisse Majestatem divinam, doleatque, quòd magis possibile est, de offensa, puerè ut ei placeat: ac cupiat hunc dolorem: & ipsum efflagitet à clementia divina: ut offensam integrè confiteatur, animo firmo, & stabili potius amittendi res omnes, & vitam simul, quàm Deum denuo offendendi: ut se voluntati divinæ resignet, tum circa hanc, tum circa aliam vitam: ac tandem, ut speret in misericordia ipsius Dei, quamvis tibi videretur contrarios esse Deus inueniri. Qui prædicta facit, credere debet, quòd, *vita vivet, & non morietur*: quòdque peccata sua, si fuerint, ut coeamus, quasi nix dealbatur; & si fuerint rubra, sicut & miculus, sicut lana alba erunt: Huc converte debet peccator omnes cogitationes, totamque voluntatem suam: ac, ut dixi, voluntati Dei se conformare, qui vult, ut peccator doleat, quòd illum offenderit: proponatque, si sum amplius non offenderet: & in eo nihil ei obediens, efficiendo quicquid ei præcepit, ac præcipit illa eadem Domini Sponsa, Ecclesiæ sanctæ Romanae. Quæcunque alia cogitatio, & sollicitudo, aut verba, eximpli præcepta: Quis scit? quis scit? illi perit, quòd tunc ex illis peccatoribus, quibus Deus non ignoscit, & si-

milia: sunt cogitationes, ac verba à superbia nostra proveniente, nec non dæmonis doli; tam infinita enim est misericordia Dei, adeoque ineffabilis satisfactio, quam Crucifixus Dominus pro toto mundo obtulit: tantusque, ac tam inexplicabilis affectus, atque præstantia, qua Deus parcit: ut peccator lætus magis esse debeat pro isto, ubi illud agnoverit, quam pro ipsa peccati remissione, atque indulgentia.

CAPUT XIV.

Quomodo agendum cum illis, qui mallent non mori, eò quòd peccatorum suorum poenitentiam agere, òperent.

NON desunt ex illis, qui mallent non mori: quia nondum peccata sua fleverunt: Istis dicetur: scitote NN. filii mei charissimi, quòd fletus ille, ac poenitentia majoris valoris est, quæ Deo magis placet; illa verò magis illi placet, quam à nobis stricte requirit. Si Deus à vobis multas lacrymas veller, longam quoque vobis vitam concederet: Sed, cum velut modò à vobis vitam anterre, signum manifestissimum est, quòd poenitentia, quam à vobis requirit, sit resignatio voluntatis vestræ in voluntatem divinam: dolentes quòd olim

non

non amarissimè luxeritis offensam Divinitatem; si verò prædictus fletus, ac resignatio vobis non placet, estote certi, quòd desiderium vestrum de longa vita, non est ob desendum peccata vestra (quamvis vobis aliter videatur) sed ob continuandam malam vitam præteritam; illorumque profusus est peccantium, qui, post acceptam sanitatem, magis, magisque vitiosis passionibus se dediderunt; non id est nihilominus modus (licet brevis sit vita) lugendi diu. Lugere peccata vestra intensius, & majori cum dolore, non ob timorem peccatorum: sed purè ob amorem DEL. Lugere majori cum odio vestrimet ipsorum, & intensiori cum amore erga Deum, nec non cum firmitiori resignatione ad quamcunque adversitatem ferendam, quam Deo placebit vobis imponere: quæ resignatio, si in vobis modò non est, dolete, quòd eam non habetis, illamque desiderate, & à Deo postulare: prosequentes offerite ipsimet Deo fletum, quem pro nobis Filius ejus emisit ad gloriam Patris sui celestis.

C A P U T XV.

De tentatione differendi Confessionem.

NON desistet diabolus tentare infirmum istius secundi status, cum eum viderit ferè conformem voluntati divinæ,

G 7 ut

enim veniet ira illius, & tempore vindictæ disperdet te; Eja igitur, mi frater, fili mi, incipe in nomine Domini confiteri: quia cras, præter alia pericula, minatur infirmitas majora tormenta, atque angustias, quam modò sustineas; & forsan, nullo absque dubio, angustia ista sunt ab arte demonis, ut Confessionem tuam impediat: Ideo cò statim incipiamus; quod enim spectat ad id quod dicis, nempe, te bene de illa non cogitasse, mihi remittas; promitto namque ego omnia peccata, quæ fecisti, ad mentem tuam cum facilitate reducere. Cogitare verò quòd confiteri aufferat ab infirmo spem corporalis salutis; est cogitatio stulta nimis ac ralsa; quinimò res omninò aliter se habet; propter peccatum siquidem, ut plurimum, mittit Deus infirmitates, unde, sublato per Confessionem peccato, quod est causa infirmitatis, tollitur quoque ejusdem effectus. Quod apertissimè ostendit Dominus noster in Evangelio; ubi enim volebat infirmos sanare, prius peccata illis dimittebat, & postquam illos sanaverat, semper admonerat: ut rursus ad peccatum non redirent, ne majori cum ipsorum damno peior illis infirmitas superveniret: Ecce jam factus es, noli amplius peccare, ne deterius tibi aliquid contingat; sunt hæc Domini nostri verba in Evangelio recensita.

CA.

CAPUT XVI.

*De prima causa ex precipuis, qua sunt quatuor,
propter quam peccator Confessionem differt,
scilicet de inhonesta Adhæsione,
& affectione.*

Quatuor sunt præcipuæ causæ, propter
quas peccator confessionem differt,
nempe

Inhonesta adhæsio, & affectio.

Odium cum aliquo.

*Restitutio rerum malè acquisite facta
facienda: &*

Pudor in confitendo.

Propter primam causam advertat Confessarius, quod si persona dilecta non est absens, oportet illam ab infirmi oculis auferre: & quidem taliter, ut infirmus illam amplius non videat, & de ea nihil impellerum sciat, vel ei renunciatur. Postea dicetur infirmo: Bene agnosco, fili mi, quod differre Confessionem proveniat eò, quia res dura tibi videatur relinquere personam, quam adeò amas: sed licet adeò amasiam istam diligis: ipsa verò te etiam multum: quomodo cum veritate dici potest, quod ad invicem amemini, si in hoc amore aliam alius mortaliter persequitur? Hoc verbum, *Amare*, nihil aliud dicere intendit, quàm, personæ amatz bonum optare, eique illud idem bonum, quò plus fieri
pe-

potest, procurare. Istud verò non facit vester amor, qui semper tale secum habet venenum, ut eodem tempore, ac momento, quo amamini adinvicem, mortem velocissimè vobis pariat. Dum amas, fili mi, amasiam tuam, occidis uno idu te, & illam simul: ac ipsa te amans sibi pariter, & tibi mortem parturit sempiternam. Quòd si adeò placet tibi, dilecte mi, ipsum amare; ut ipsam ames contentus sum: sed absque veneno: illo scilicet amore eam amam qui tibi, illique bonum, animæque salutem procurat, & gignit. Ecce ejusdem amasiam bonum, & tuum: id, tam relinque, ut convertatur ad amorem illius, qui eam creavit, & redemit, utque fluiti se dedat, eò quòd cum tanto errore Majestatem divinam offenderit; & certò credere debes (neque absque bona loquor, ego cogitatione) ipsa non amplius vult amicitiam tuam. Primò ob salutem tuam: deinde ob tuam: sed præcipuè, ut placeas Deo tuo: Hic adducere, fili mi, diversas oppositasque cogitationes vanum omninò est, quia eam omninò debet relinquere, vel velis, vel nolis; & tu adeò demens eris, obstinatus, ut potius eam velis relinquere cum æterna damnatione tua, quàm cum adeptione amicitiae Dei, & Regni ejus?

CA.

CAPUT XVII.

*De secunda causa, ratione cuius Confessionem
differt peccator. scilicet ratione odii
contra aliquem.*

UT tollatur secunda hæc causa, nempe
odii, quo forsitan infirmus aliquem
prosequitur, ei dicitur: Mihi videtur,
si i, quod capiens militem honestum, &
decorum agere, ferre nihil bellandi ar-
tem, ac leges calleas. Quam unquam vi-
disti, qui volens se vindicare ab inimico
per viam vindictæ, prius cogitet de occi-
dendo seipso? De quo unquam honorato
militi intellexisti, quod, ubi adscriptus
fuit alienius Ducis in signibus, illi pro ho-
nore sit militare sub illius signibus hostis sui?
Tu, gratia Christi Domini Ducis recti,
es Christianus, & in sancto Baptismate
miles Christi es. Quis es; quocirca iuxta le-
ges Christianæ militiæ pugnare tenetis.
Si igitur ita res est, scio, quod in Christia-
na militiæ tantum contra peccatum pugnatur,
nec non adversus motus & passionem
illas, quæ ad peccatum inducunt; qui
aliter facit, & contra seipsum praelia-
tur, Christi miles non est: in id neque ho-
noratus est miles: sed re bellis, id. oque In-
ferno dignus; si ad id placet tibi, mi fili,
indignatio, atque vindicta, illi in contra-
te suscipias, qui tam impiè, & toties Deum
offen-

offendi
mum
ordina
tuum
eo, qui
igno
certa,
nos de
quibu
guem
verus
dico
cus m
inimi
esse
cere;
omni
tuis
absq
te ha
quod
man
Tuis
per d
lis, n
coris
cruc
que
mun
om
dile

offendisti, animam tuam, atque proximum tuum: indignare inquam contra inordinatas passiones, & contra peccatum tuum decerta. Tum, si cupis certare cum eo, qui te offendit, ipsumque vincere magno cum honore tui ipsius, illis armis decerta, quibus JESUS Christus dux noster nos decertare docet, & cupit. Ecce arma, quibus vult Christus Dominus, ut nos pugnemus cum inimicis nostris: ecce modus verus eos cum gloria superandi: *Ego autem dico vobis, delite inimicos vestros.* Putat cæcus mundus esse dedecus, non vindicare inimicorum injurias: animique exilitatem esse credit, illis ignoscere, illisque benefacere; O Domine, ô Domine, ô mi Deus omnipotens! cum tu igitur paucis inimicis tuis, ipsisque benefacis, ergo vilis es, & absque honore? E. gò, cum pro proprietate habeat majestas tua ignoscere, habet quoque, juxta cæcum, & impium illud mundi judicium, exilitatem, & dedecus? Tuus igitur Filius, mi Deus, etiam, cum pendens in Crucis dicat: *Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt*, actum dedecoris, & vilis faciebat: pro inimicis crucifigentibus interpellabat? Ob consequens ergo quoque, secus in idem pessimum mundi iudicium, omnes Hierosolimi servi tui, omnesque Apostoli invicibiles: cuncti discipuli: Martyres: Reges: Imperatores: Chri-

Christiani, & Sancti reliqui: nec non quicumque militia tua milites, viles sunt, & absque honore; quia omnes inimicis suis pepercerunt, illi que benefacere quaesierunt? O cæcum Mundum, & inipium supra modum! Tu ipsemet Munde impie, in Historiis tuis honoras, & celebras Cæsares, quia inter cætera opera sua inimicis ignoscebant, & faciles erant ad benefaciendum illis: Tu non vilem, sed magnanimum prædicas Octavianum Augustum in illis verbis, quæ dixit ad inimicum suum: *Olim tibi hosti ô Cinna, nunc infidatori, & parricida do veniam: tam hinc internos in hoc tui amicitia, contendam, que, utrum meliori fuisse ego tibi bis vitam condona verim, an tu acceperis?* Tu inquam ira tentis, ô munde, & postea, hodie Ignoscere, exilitatem appellas?

Sed, relicto mundo in cæcitate sua, sequamur JESUM Christum Ducem nostrum: quia honor, qui hinc sequitur, magnus est: premium inestimabile: & necessitas inevitabilis illi, qui non vult pro semper mortuus esse. Ecce honor: ecce premium illi, qui ignoscit, & benefacit inimicis suis: *Ut scitis, inquit Christus, Filii Patris vestri, qui in Calis est: quis honor, quale premium sit fieri DEI filium, non est, qui possit capere, vel explicare. Quid dicemus dein de necessitate, quam habemus*
ad

ad ignoscendum inimicis nostris? Nos omnes debitores sumus DEO: quia amnes ipsum offendimus: singuli magis, vel minus: Nisi ignoscitis, ait ipse, neque vobis ignoscetur. Qui vindicari vult, à Domino inveniet vindictam: & peccata illius servans servabit, Eccl. 28. & alibi: Si enim dimiserit hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater celestis delicta vestra, Matth. 7. Parcas ergo, mihi, mi N. quia, si cogitationem tuam vertis ad honorem, non habes, quid dicas, & quare non statim agnoscas; si ad debita tua, non est, quid in favorem tuum allegari possit, ubi non parcis; si ad Gentiles recurris, jam convinceris, & debes ignoscere; & si convictus non ignoscis, citissime condemnaberis, & ad flammam, quæ nunquam desinunt, inferorum, à dæmonibus deduceris. Audi, quid in Vita Sanctorum inter cætera Exempla ad propositum nostrum legatur: Fuit unus, qui moriens noluit unquam ignoscere inimico suo, etsi multoties de hoc exoratus fuerit; dum huic, in Ecclesia, defunctorum Nocturni canebantur, cum ad ea verba pervenire cantores: *Parce mihi Domine*, visus est suffixus Cruci Dominus manus à Cruce, clavisque dissolvere, ac sibi aures obturare, dicens: *Non pepercit, neque ego parcam.* Quod si vis, ut DEUS tibi parcat absque eo, quod inimico tuo parcas, scito, quod in dia-

diabolicam superbiam elatus, adeoque magnam, ut quò nomine eum opprobrem, ignorem. Quare vis, ut Deo tibi obediat, & illi obdiceretur culas?

CAPUT XVIII.

De tertia causa, ob quam peccator differt Confessionem, id est, ob restitutionem faciendam rerum male acquisitarum.

Tertiam causam, ob quam differtur Confessio, diximus esse: Quia infirmi rem alienam restituere nollunt. Ibi dicitur: Quare alienam rem restituere non vultis? O miseri! Ego non puro, quòd sit ideo, quia credatis vobiscum illam detinere; nudi enim in hunc mundum venistis, & nudi deò recedere debetis. Si verò hoc agitis, ut filii vestri sint divites, magno in errore versamini; quia, hoc modo, æternam damnationem vobis eligitis, ut divites filios vestros relinquantis; vobis inferos, divitias filiis vultis. Sed quid dico divitias? Occasiones potius perniciæ ipsas vos vultis; hocque verum est, quia per hæc bona male acquisita, eos in via ponitis inferorum, ut damnati dein in æternum maledicant animabus vestris; inò, ob justum Dei iudicium innumeras quoque misérias patientur in terris; vidimus enim ex multis

experientiis, quòd tres malè à parentibus
 ac multis filii diti dissipaverint: atque in
 exilium lapsi fuerint paupertatem. Sed,
 etiam si tales divitiæ essent permanentes,
 atque perpetuæ in familia vestra, reflectite
 pauperum ad illa verba JESU Christi:
*Quid prodest homini, si universam mundum lu-
 cetur, anima verò sua detrimentum patiatur?*
 Quod juvamen habebitis à tot divitiis,
 dum propter ipsas animam vestram amitte-
 ritis? Insuper, quam satisfactionem ha-
 beritis in non satisfaciendo paucis istis vitæ
 diebus, aut horis, quæ vobis adhuc super-
 sunt, si vos conscientie vermis corrodit:
 quod est principium veri inferni? In quo
 postea supra modum vos affliget, recorda-
 ri, derelictos à vobis fuisse vestros filios di-
 vites; Agnosceitis enim, quàm impie ope-
 rati fueritis contra animam vestram, cum
 illam ad tot perpetuas penas condemnave-
 ritis, ut filios vestros in momentaneis,
 inanibusque deliciis relinqueretis.

C A P U T XIX.

*De quarta causa, propter quam peccator differt
 Confessionem, videlicet propter pudorem
 in confitendo.*

Pudor assignatus fuit pro quarta causa,
 propter quam peccator differt Confes-
 sionem. Hujusmodi hominibus à pudore
 detur.

detentis dicetur: Ut video, vos Confessionem fugitis propter pudorem alicujus gravis peccati: honestus quidem fuisset, & valde aestimandus pudor, quem de vobis ipsis debebatis habere in cogitationibus, quæ vos querebant inducere ad peccatum, considerando scilicet, quod peccantes ex hominibus in bestias: imò in quid pejus, nempe ex DEI filiis in demonis mancipia immutabimini; ò quem pudorem dignum æterna vita, atque bonorum inæstimabilium habuissetis, si, ultra prædictas considerationes, insuper attentè cogitavissetis, quod, peccando, peccatur ante purissimos, atque terribiles oculos DEI, qui omnia videt: ante æternum Patrem, qui propter ineffabilem amorem, quo nos amat, Filium suum misit in terras ad destruendum peccatum, atque ad salvandum nos. Itaque hunc pudorem deberent habere quicumque, ubi tentantur, & ad peccatum extimulantur: sed nullo modo pudorem ad confitendum. Pro anima tua, ait Deus Eccl. 4. *nè confundaris dicere verum: est enim confusio adducens gratiam, & gloriam.* Et, ut omittam loqui de inæstimabili honore, quem Confessio defert confitenti, ipsum liberans à servitute peccati, & demonis, ipsumque efficiens amicum, atque filium DEI: jam ad amissum respondeo ad tentationem vestram. Vos Confessionem fu-

fugitis
& in
tis. Pu
apud D
i quod
catum
cæcus
raret,
catu
hum.
E. R.
vus A
jed at
nam,
mon
ign, ch
medi
suum
lem C
tione
Dom
ipse:
cipue
men
rat pu
ob ha
non
calet
fessu
testi
vobis

fugitis propter pudorem, atque honorem,
& in maiorem cæteris aliis errorem inciditis. Primum, cum unus est inhonoratus apud DEUM, ejusque cælestem curiam (quod nunquam accidit, nisi propter peccatum) est inopax honoris: & quamvis cæcus mundus summopere ipsum honoraret, citò efficitur DEUS, ut ab eo agnoscatur, & pro semper inhonoretur, Nahum. 3. *Ostendam gentibus nuditatem tuam, & Regnis ignominiam tuam.* In quo cautus divus Augustinus DEO dicebat: Non operui, sed aperui, ut operires; non celavi, ut tegeres; nam, quando homo detegit, Deus regit: cum homo mox celat, Deus nudat: cum homo agnoscit, Deus ignoscit. Quare certi estote, quod efficacius medium peccator non habet ad honorem suum recuperandum, quam Sacramentalem Confessionem, & inter tot alias rationes, hæc adest confirmata verbo Christi Domini, qui mentiri non potest; dicit enim ipse: *Qui se humiliat, exaltabitur*; quod præcipuè intelligitur in Confessione Sacramentali; ita ut, quod magis confitens superat pudorem, confitendo ignominias suas ob honorem DEI, qui sic vult; eò magis non tantum honoratur ab ipso, & à tota cælesti aula, verum etiam ab eodem Confessario, operante sic DEO, qui omnia potest in Confessarii mente: & de hoc multa vobis exempla afferre possem relata in

H

San-

Sanctorum vica: sed ea, ad quos spectat, remitto. Igitur nullum melius medium adest, ut verè, & perpetuò honoremur, quàm amicitia DEI, & ejusdem consecratio, quò citius fieri potest, per Confessionem, ubi antea per peccatum amissa fuit.

CAPUT XX.

De duobus mediis universalibus, ut infirmus ad libenter moriendum inducatur.

DUO media mihi videntur pro quocunque infirmo potentissima, ut voluntas ejus inclinetur ad moriendum libenter: unum est ipsi dicere: mori, & non mori hominis non à nostra, sed à divina voluntate dependet; quapropter, si DEUS vult, ut in hac infirmitate moriaris, fili, omnes medici, quæcunque mundi remedia, cunctæ artes, nec non universæ potentiae, & voluntates creaturarum efficere non poterunt, ut mortem effugas: Non est consilium, non est sapientia, non est prudentia contra Deum: Ego occidam, & ego vivere faciam, percutiam, & ego sanabo. & non est, qui deus resistere possit. Idcirco, si ego te ad moriendum inducitur, non propter aliud, quàm ut bene moriaris, & in hac infirmitate tua ostendatur, quod tuus es.

Quam
tendo
ditatib
te detu
ille, f
nis m
magis
Quan
vellen
us &
ri vole
Ali
sape
sus, q
rò sen
ut om
intra
stremu
tur Cre
rerum
subjug
os,

Quamobrem humilia te DEO, submit-
tendo te potentibus ejus manibus; ac cupi-
ditatibus, quæ te aggrediuntur, & à mor-
te deturbant, dicas: Ad quid cupiditates
istæ, si mors mea non in meis, sed in divi-
nis inanibus posita est? Ut verò decoram
magis victoriam reddas tuam, adde:
Quamvis autem in manu mea mors esset,
vellem mori, videns, quòd Dominus me-
us & Deus meus, vult, ut ego moriar: mo-
ri volo, ut illi placeam.

Aliud medium, fili mi, est, tibi DEUM
sæpe imaginari dicentem: *Dispone domui
tue, quia morieris tu, & non vives*: hanc ve-
rò sententiam in promptu semper habeas,
ut omnia vivendi desideria superes, dicens
intra te. Ad quid desideria isthæc, si po-
tremum jam advenit vitæ meæ? Volo igitur
Creatori meo obedire, & attendere ad
rerum mearum dispositionem, nec non ad
subjugandos, ordinandosque affectus me-
os, & omnia opera mea propter aliam
vitam, atque ob Patriam
cælestem.



CAPUT XXI.

*De infirmis tertii status, hoc est illorum, qui
itidem tempus habent: conformes sunt Divina
voluntati, & exercere valent animi sui po-
tentias in virtutum actibus efficiendis; nec
non in quo ipsorum auxilium
consistat.*

Auxilium infirmorum istius tertii sta-
tus, qui illi sunt, ut superius dixi-
mus, qui itidem tempore non carent, con-
formes sunt voluntati Divinae, & exercere
possunt animi sui potentias in eliciendis
virtutum actibus, consistit in edocendo ip-
sos: quomodo se gerere debeant, ut pla-
ceant DEO: quomodo agere eos oporteat
cum medico, cum illis, qui eis deserviunt,
cum infirmitate, ut eam patienter susti-
neant, & tandem in multis aliis occasio-
nibus, quæ iisdem contingent, vel con-
tingere, ut plurimum, solent: quibus ap-
ta, atque optima media, & auxilia sub-
duntur, ut nihil pro quibuslibet infirmo-
rum istius tertii status opportunitatibus
necessarium debeat desiderari.

CAPUT XXII.

*De eo, quod infirmus agere debeat cum
medico.*

Modus, quem infirmus servare debet
cum medico, est, ut Pri-

Primò. Respiciat medicum, ac medicinas, velut opera bonitatis, & providentiæ DEI, cui placuit providere homini in infirmitatibus, tum de medicis, tum de medicinis: istis præbendo virtutem sanandi infirmitates nostras, & illis cognitionem infirmitatum, virtutumque herbarum tribuendo.

Secundò. Scito, quòd si DEUS lumen medicis non concedit, & actualem concursum virtuti medicinæ: neque hæc effectum suum habebit, neque medicus infirmitatem, ejusque causam agnoscer. Ex quo tria eruenda sunt. Primum existis est quod Confessio Sacramentalis subito facta est optima etiam pro salute corporis: quia respiciens DEUS conscientia puritatem, audiet utique suspiria, & orationes infirmi; unde, si ita pro eo expediens fuerit, præstabit medico veram cognitionem infirmitatis, & medicinis actualem virtutem, atque effectum salutis. Secundum est, ut divites, & potentes non confidant in multitu line medicorum, doctisque eorundem collegiis; tum, ut pariter non contrahantur pauperes, diffidentque, ubi sedelictos inspicunt à creaturarum auxiliis: sed isti, & illi æqualiter confidant in Deum, & ab eo dependant, qui sanitatem donat per medicos, & absque medicis juxta divinam suam voluntatem, ac bene-

placitum. Tertium est, quòd, licet dependentia nostra à DEO esse debeat, nihilominus boni medici respuendi non sunt, sed potius, ubi possumus, procurandi: quorum monitis, & præceptis omnibus obtemperabimus.

C A P U T XXIII.

Quomodo se gerere debeant infirmi cum illis, qui ipsis deserviunt.

QUia verò infirmi, ut plurimum, propter suas afflictiones inestis sunt, & tardiosi circa modum amen, & servitia, quæ ipsis præstantur: debet hoc maturè præcaveri, ipsos admonendo, & hortando ad patientiam, & ad recipiendum quodcumque servitium cum animo tranquillo, & quieto; quamvis pro eorum voluntate ipsis non inserviat: vel, ita iisdem videatur, eò quòd afflicti repantur.

Ne igitur in vitium impatientiæ, atque ingratitudinis labantur infirmi, dicetur illis, ut, eo tempore, quo ipsis servitia præstantur, si hæc bona non videantur, tacite iidem infirmi dicant ad se: Silete jam, & quiescite, quia iudicium vestrum, hoc tempore, non est bonum, & rectè non iudicat; &, quando etiam ipsis quidquam quandoque deficeret in re aliqua, agant prudentes, & bonos Christianos, excusent-

sentque, & dissimulent omnia vultu læto,
 & cum gratiarum actione. Quod si aliqua
 necessaria deessent, non ideo infirmi in-
 impatientiam excurrere statim debent: sed
 potius meminisse peccatorum suorum, &
 debiti permagni, quo justitiæ divinæ te-
 nentur, atque cum gratiarum redditione
 suscipere deservientium errores, ceteros-
 que omnes, in pœnam peccatorum com-
 missorum, considerantes semper, quod
 longè melius pro se ipsis sit solvere hæc
 paucis, & cum merito id, quod debent,
 quam multis, & absque ullo merito in Pur-
 gatorio. Tum recordantur itidem, quod
 Filius Divinus inter tot suas acerbissimas
 pœnas, dum erat in Cruce, neque panis
 per aquæ obtinere potuit. O si sciretis,
 quot dantur ex infirmis, qui usque adeo
 derelicti ab humanis auxiliis inveniuntur,
 ut petra, ne dicam homines, iisdem corri-
 pati deberent; & tamen patienti animo
 benedicunt Deum; certè hoc idem liben-
 tius vos feceritis, quibus multa auxilia, &
 commoditates non desunt.

CAPUT XXIV.

*Quomodo cum infirmitate se gerere de-
 beat infirmus.*

Quia infirmitas affligit, doloreque in-
 firmo affert, idcirco modus nos bene
 gerenda-

gerendi in infirmitate, est, patienter sustinere: Ad patienter igitur sufferendum per considerationes sequentes animum infirmo addemus: Stulta res est, præter dubium, in homine, nolle tolerare adversitates, dolore (que, quos secum affert vita humana, & vitari non possunt. Tum non exiguum est itidem dedecus, nondum habere consuetudinem in tolerando ipsos cum tranquillo animo; Quod si pro dedecore reputamus exiguam doctrinam in eo, qui in scholis plures annos versatus est, atque multum ad studia incubuit, quid dicendum de homine, qui, vix natus in terrarum orbe, afflictionibus, atque doloribus datus est istius miseriæ vitæ, si ipse nondum didicit tolerare; Quis unquam vitam istam transiit sine doloribus? primi nostri Parentes, quàm citò à terrestribus Paradisi deliciis in abyssum dolorum istius vitæ calamitosissimæ ceciderunt; quàm acutos dolores in pectoribus suis perpessi fuerunt, cùm à Paradiso per tot maledictiones ejecti sunt, quando in sudore vultus sui vescabantur pane suo: quando horribilem filii sui Abel mortem intulerunt, quod nunquam antea visum fuerat, vel sub Sole contigerat? Et tamen omnia sustinuerunt cum animi patientia. Quis ex Patriarchis, quis ex Regibus, vel Prophetis immunis fuit à doloribus? Quis ex nobis

nobi
exper
morte
nibu
Isaac
Qui
tum
ama
dolo
vit,
bat,
bat
ut o
de a
cùm
fili
ocul
des
Etas
ben
nov
mus
nost
ni v
Ma
flic
tera
tyr
dolo
fun
abl

nobis intensionem, & atrocitatem unquam
experietur in se doloris Abraham, dum
mortem recogitabat, quam propriis ma-
nibus unico, adeoque sibi dilecto Filio
Isaac inferre debebat, ut obediret Deo?
Quis amatum probavit in se Jacobi fle-
tum, cum tunicam Joseph, à se maximè
amati, sanguine conspersam vidit? Quis
dolores Davidis vel solum etiam penetra-
vit, cum scilicet à Palatio suo regali fugie-
bat, quia proprius filius, quem valde ama-
bat, eum persequabatur ad mortem? Et,
ut reliqua alios omittamus, quid dicemus
de amarissimis doloribus Regis Sedecia,
cum privatus est Regno? cum ante ipsum
filii proprii occisi fuerunt? cum sibi erepti
oculi? ac tandem, cum catenis circa pe-
des positus, ad carcerem Babylonis dedu-
ctus fuit? Et nihilominus inter ista omnia
benedicebat Deum, Si ad Testamentum
novum deinde mentis oculos converteri-
mus, statim ante nos exponetur Caput
nostrum, Christus JESUS, qui cum om-
ni veritate Vir dolorum vocatus est: ejus
Mater sanctissima verè Mare magnum af-
flictionum, atque amaritudinum: ac cæ-
tera omnia ejus membra, Apostoli, Mar-
tyres, Pontifices, omnesque Sancti, qui
dolores, atque tormenta innumera passi
sunt? Ergo, N. mi, si nullus datur, qui
absque dolore vixerit, unicum adest reme-
diū.

dium; & est, omnia in patientia sustinere ac benedicere Deo; hoc namque modo quot erunt dolores, tot itidem erunt gemmeæ coronæ, quâ in Cœlo à Creatore nostro coronabimur.

C A P U T. XXV.

*De modo excitandi infirmum ad patientiam;
nec non de arte tolerandi.*

UT dein infirmo ostendamus modum, ac artem ferendi dolores, atque afflictiones infirmitatis, illi dicemus: ut sapè totam cogitationem suam ad unum ex sequentibus punctis convertat: semper secum loquens in hunc, vel similem modum: Ah! qua de causâ non vis edere ex illis amaris fructibus, quibus semper, & quocunque tempore natura vescitur humana? Ad quid patientia mea valet, si à me non aufert, sed magis in me auget afflictionis? Nonne dementia hæc mea est, si, ubi corpus infirmum gerò, mentem quoque infirmari permittam? Quæ si conservetur sana, quòdcunque aliud malum nihil est. Caro mea forsitan non est unus ex præcipuis inimicis meis: & quare igitur dolo de doloribus inimicis meis? nonne offendi Deum, ut carni delectationem afferrem? & cur modò non lætor, si per ejusdem carnis dolorem offensionem Dei mei facio

cio satis? si nullus invenitur mercator, qui
omitiat, ubi paucis potest nummis emere
pretiosas merces: quomodo omittam ego
timere Cœlum, & divitem coronam æter-
næ gloriæ brevibus; levibusque istis do-
loribus? Idem, quod in presenti est momen-
taneum, & leve tribulationis nostra, supra mo-
dum in sublimitate æternum gloria pondus operu-
tur in nobis: non contemplantibus nobis, quæ vi-
dentur, sed quæ non videntur: quæ enim viden-
tur, temporalia sunt, quæ autem non videntur,
æterna sunt, ait divus Paulus 2 Corinth. 4.
Quanam ergo merces est ista tam pretiosa,
si temporali æternum, & exiguo multum
emitti? Felix ego igitur sum, qui in flori-
dis hisce mundis invenior; quare agnos-
cens, quod injustè doleam, cogitare de-
beo, quod si cupio membrum esse Christi,
nulla ratio reperitur, propter quam sub
Capite, spinis præcincto, membrum abs-
que acuminum perferentia resideat. Ego
volo in Cœlorum Regnum ingredi: Per
multas tribulationes nos oportet introire in Re-
gnum Cœlorum; nec hoc mihi accidere debet
novum, quando Caput nostrum Christus,
de se loquens, ait: Nonne hac oportuit pati
Christum, & ita intrare in gloriam suam? Insu-
per dicetur infirmo: ut, præter supradictas
considerationes, cum à dolore tenetur,
pergat cogitatione ad Christi dolores, quos
sustinebat, modò in hoc, & modò in illo

passionis Mysterio; si enim occupatus in-
 his fuerit infirmus, procul dubio ejus do-
 lores dulces reddentur. Addet quoque ja-
 culatorias orationes, hoc modo. Ubi vi-
 detur Christum Dominum angustatum
 in horto madere sanguine, ita dicit ad il-
 lum: *Heu! mi Domine, placebit tibi in memo-
 ria, atque virtute tormentorum tuorum, quæ in
 horto tolerasti, robur debilitati meæ præstare, ut
 valcam sustinere dolores istos una cum quocunque
 alio; ut placeam tibi.* Alia vice, ubi co fide-
 ravit aliquantisper militarium aliquod,
 imaginabitur sibi, quod crucifixus Deus
 ad ipsum oculos suos vertat, ac dicat: *Ece,
 N. mi fili, quanta pro te ego patior! attendam
 nunc ego quoque, quomodo coignes hosce dolores
 tuos perferes ob amorem meum. Quod si res dura
 tibi videtur, tolerare; violentius te, cum agas, his
 violentia namque illa est, quæ Cælerum Regnum,
 Me ipsum, & patrem meum caelestem rapit: in
 quibus consistit Beatitudo. Per gratiarum actio-
 nem Deo, qui dignos nos efficit, ut aliquid
 patiamur, dilatatur itidem cor ad patien-
 tiam: gaudendo nempe, quod aliquid ha-
 beamus ad offerendum Deo unâ cum do-
 loribus Filii ejus, Mariæ Virginis, om-
 niumque Martyrum ac Sanctorum
 pro indigentia nostra.*

CAPUT XXVI.

*Deo eo, quod ab infirmo peragendum est
cum Deo.*

QUOD infirmus cum Deo observare debet, est, ut magis, ac magis per fidem, spem, charitatem, atque dolorem de offensa ejus, cum ipso Deo uniatur; quod sequenti vel alio modo fit: nullum invenitur medium aptius, ac magis potens, ut inducatur unus ad supradictas virtutes, sicut consideratio bonitatis divinæ; quæ detegitur infirmo successivè per declarationem istorum punctorum: Quod Deus est noster Creator, Redemptor, Rex, Sacerdos, Sacrificium, Advocatus, Intercessor, Pastor, Cibus, Pater, Caput, Medicus, Magister, Exemplum, Via, Gaudium, Veritas, Vita, Honor, Gloria, & omne Bonum: addendo, post declarationem cujusvis ex istis punctis, hunc, vel similem loquendi modum: Dilecte fili, benignum illum Dominum tam multum offendisti, qui non ad Inferos, ut merebaris, te misit: sed te semper sustinuit, semperque variis modis te vocavit ad se. Nonne tibi videris tineri ad ipsum amandum ex toto corde tuo, ex tota mente tua, ex totis viribus tuis? ad dolendum de ipsius offensione? nec non ad operandum in bonitate ejus, non tantùm peccatorum tuorum ve-

H 7. niam,

niam, sed quodcunque aliud bonum? Eja igitur istarum virtutum actus elicias, te excitando ad amorem ejus, ad dolorem de offensa illius, nec non ad spem in bonitatem ejusdem. Inter declarationem unius, & alterius ex prædictis punctis poni itidem poterit (nec erit absque delectatione, & utilitate circumstantium) aliqua sacre Scripturæ narratio, vel alicujus Sancti vita, quæ apertè bonitatem Dei ostendat, subdendo istis pulchrum aliquem conceptum circa bona cælestia, ut cor infirmi accendatur, & sublevetur in ipsis; quod fiet dicendo, exempli gratiâ: *Cum invocarem, exaudivit me Deus*: Ecce, dicetur infirmo, ita paratus, ac promptus est Deus ad nos juvandum in necessitatibus nostris, ut tota ejus delectatio in bene faciendo nobis hominibus noster cor sistere quodammodo videatur! Veni, ad quicumque locum tibi placet, cogitationem tuam, fili, & ibi paratum semper Deum comperies; si enim intueberis Cælum, terram, arbores, mare, animalia; & cætera omnia: in quacunque re inest Deus donans illis ad utrum tuum continuam virtutem, atque operationem, imò, si daemones ipsos nobis inimicos aspicias, in ipsis etiam Deum invenies, qui eos ita in potentia limitat, ut tantum; ac tantum solummodo tentare nos possint, sicut & in virtutibus exercere. Si ingredi-

mur cor nostrum: ecce in eo Deus, qui nos de malo reprehendit, ad bonum hortatur, Cælum promittit, & se ipsum cum Cælo, si illi obediverimus. Explicatio parabolæ de Filio prodigo valdè apta est pro infirmis trepidantibus justitiam Dei, ponderando nempe subsequencia puncta: Cum adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordia motus est, & occurrens cecidit super collum ejus, & osculatus est eum. Cito proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes ejus, & adducite vitulum jaginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur, quia hic filius meus mortuus erat, & revixit, perierat, & inventus est. Quanam ingratitude, fatearis fili mi, dicemus ad infinitum, est nostra, quando tam benignum Patrem offendimus? Quis veniam non sperabit à quo cur que, vel gravi peccato! O quæ felicitas illius, quæ citò moritur! citò eum pergit ad videndum Creatorem, qui ei formavit oculos, linguam, vultum, ac totum corpus: animamque in illo creavit: Redemptiorem, qui proprio sanguine, ac morte salutem eidem attulit. Ad videndam inquam Dei pulchritudinem, quæ talis, ac tanta est; ut impleat, ac saturet sensum, & infinitam capacitatem ipsius DEI, qui est completa, atque perfectæ felicitas. Quæ pulchritudo illa esse debet, quæ perpetuo pro-

prospecta, & ab æterno ab ipso DEI oculo respecta adhuc fixam detinet beatam illam mentem, usque adeò, ut nunquam ab alio objecto distrahatur? Præterquam quòd talis pulchritudo non solum nunquam displicentiam, vel molestiam affert: sed semper incomprehensibilem causat lætitiā. O ineffabilem gratiam homini concessam, ut in pulchritudine illa beatus sit, in qua Deus ipse beatus est. Pretiosam ergo vocabo, fili, infirmitatem hanc tuam, quæ ex mundo ad Cælum à tot periculis ad tutum portum: atque à miseris innumeris ad beatitudinem Dei aperit tibi iter.

CAPUT XXVII.

De modo, quo uti debemus quibuscunque occasionibus, quæ infirmo accidere solent, ut idem infirmus semper unitus Domino conservetur.

NON desunt occasiones, ut mens infirmus cælis sibus cogitationibus, adhibeturque virtutum enuntiatur.

A medico suscipiemus occasionem loquendi cum illo. si modo in hunc modum, ubi ille discesserit: Jam à medico, fili mi, visitatus fuisti: jam ejus mandata, & quidquid necessarium videtur pro infirmitate tua, intellexisti: Iste medicus, terrenus medi-

medicus appellatur : quia soli medetur
 corpori, quod terrenum est, & in terram
 reverti debet, his in die te visitat, & sol-
 vis ipsum: modò ad cælestem Medicum
 mentem converte, qui sanitatem defert
 animæ, quæ est immortalis: imò & cor-
 pori, cum videt hoc ei expedire pro salute
 animæ. Hic est noster Deus, Creator at-
 que Redemptor: hic solus ille est, *Qui pro-*
pitatur omnibus iniquitatibus tuis: Qui sanat om-
nēs infirmitates tuas: qui coronat te in misericor-
dia, & miserationibus; Neque his tantum in-
 firmum visitat: sed cum eo, perpetuò,
 commoratur: ipsum à malis custodiens,
 eidemque bonum procurans: *Cum ipse sum*
in tribulatione; Nec aliam solutionem pro
 his omnibus vult, quàm amorem, & qui-
 dem amorem illum, qui efficit, ut præce-
 ptis ejus obediamus: ut doleamus, cum
 eum offendimus: utque cum humiliare,
 atque fiducia citò ad pietatem ejus curra-
 mus. Quoties à divino hoc Medico acce-
 pisti prædictas gratias? Quiesce igitur jam
 in amore ejus, & cum omni illic affèctu: *Be-*
nedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me
sunt nominantur jussu ejus: Benedic anima mea Do-
mino, & noli oblivisci omnes retributiones ejus:
 Atque hic unum advertendum est, ne in
 magnum errorem incidas: Tu, tu terreno
 Medico obtemperes, libenter multas res
 sensui amaras suscipis propter corporis

COR-

corruptibilis salutem, & quidem incertam: quo ergo affectu, ac gratiarum persolutione sumenda est qualibet amaritudo sensuum, ut obedias Deo, & in omni re, divinæ ejus voluntati facias satis? Itaque valde cautus in hoc sis, fili, quia de honore Dei, animæque tuæ salute hic agitur. Insuper dici poterit, nunquam inventus est Medicus aliquis terrenus, qui infirmi agitudinem, medicinas, atque amara remedia suscepit, ut ipsum sanaret: sed tantum pecunias, & dona; at Medicus noster divinus hæc omnia fecit pro salute nostrâ: *Vere languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.* Ipse amarum calicem medicine nostræ portavit: *Calicem, quem de hi nobis Pater, non vis, ut bibam illum?* Tum ipse pariter tulit in carne sua delicatissima omnia dolorum remedia pro salute nostrâ: *Ipse autem vulneratus est propter scelera nostra, & ut corpe, manibusque, quare eructavit amarissima ea suspiria: Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* O quam ingrati tudinem hominis, qui hunc Medicum non amat, qui Domino isti non obtemperat, & parum pati non vult pro amore ejus!

Cum ab initio pro eliciendo sanguine inciditur infirmæ vena, dici ei poterit: Tu emisisti sanguinem: sed una sola ex parte, & in exigua quantitate, & quidem propter amorem, quo corpus istud corruptibi-

le

le diligis : tum sanguis iste subtilissimo
 acumine eductus est, ne damnum, aut do-
 lorem aliquem sustineres ; sed suffixus
 Cruci Medicus noster Divinus voluit, ut
 totus sanguis erueretur ab ipso, atque ex
 omnibus corporis sui partibus per flagel-
 lorum, acutatum spinarum, nec non cru-
 delium clavorum inhumanitatem. *O ineffa-
 bilis, ac dulcis amor ! O bone JESU, sis mihi, qua-
 so, JESUS !* Scis fili, quid nobis contingat,
 dum de amore, quo nos DEUS afficit, lo-
 quimur ? Eodem proctus modo, sicut acci-
 dit illis, qui cum vasis suis tendunt ad ma-
 re, ut ea impleant : & verè implent : sed
 quid ? licèt saepe mare adeant, ac domum
 plenis cum vasis revertantur, semper ni-
 hilominùs mare in immensitate sua reman-
 net, ac si nihil ab eo sublatum fuisset : ita,
 inquam, nos facimus, dum loquimur de
 amore divino ; quamvis enim omninò in-
 tellectus nostri impleantur cognitione il-
 lius, id, quod superest ad agnoscendum,
 semper est infinitum.

Ubi infirmus visitatus fuerit, dicetur
 ipsi : Ecce quot ad te visitandum accurrunt,
 & solamen tibi afferunt, fili mi. sed Re-
 demptor noster in Cruce positus voluit pro
 visitationibus afflictiones, & opprobria :
 & quidem propter salutem nostram : Pra-
 terea autem blasphemabant eum, morientes
 capita sua, & dicentes : Vah qui destruis tem-
 plum

*plum DEI, & in triduo reedificas illud: salva
temetipsum: si Filius Dei es, descende de Cruce.*

Ubi infirmus pedus suum expurgaverit, vel os laverit, dicemus ei: Tu, DEI gratiâ, pedus expurgans, lavisti utique os: sed Salvator noster, ut purgarentur pedora nostra ab iniquitatibus, tulit conspui sacratissimum vultum suum: in quem desiderant Cœlorum Angeli intueri: *Tunc expuerunt in faciem ejus.*

Cum infirmus ex uno latere se verteret ad aliud, dicitur illi: Tu sape, modò in hanc, modò in illam partem te vertis, nec quietem invenis; & ratio illius est, ægitudine tua: hoc idem accidit animæ nostræ, cum DEUM relinquens infirmatur, & creaturis adhæret; se vertat, quocunque velit, in nullo unquam loco quietem inveniet: *Vergis, inquit Divus Augustinus, & reser, & in torum, & in latera, & in ventrem, & ducunt omnia: quia solus Deus est pax, & quies animarum nostrarum: in DEO igitur, si quietem desideras, fili, cor tuum repone: in amore DEI ex uno actu in alium te verte, & tuam omnem cogitationem illic fute, illic quiesce, in doloribus offensionis ejus dolores tui corporis lenias, & in spe bonitatis ejus totaliter pacatus maneat.*

Inspiciens verò super mensam aliquam vasa, dicitur infirmo: O quot pulchra vasa.

savarii
constit
paratu
autem
quz lo
nostra
stus D
lute n
nostris
action
ejus p
Flo
infirm
detine
centar
tis per
hilce
Filiu
amoris
inquit
mine
vel illi
vult; r
tùm h
ita, in
nem i
ne ex
sancti
tus Al
vel illi
in cha

sa variis plena liquoribus, ac lymphis hinc consistunt! Sed Filio Dei vas, quod erant paratum, plenum erat amaritudine, *Vas autem erat possum areto plenum.* Meditare, quanto, parumper, fili, ingratitude nostram: licet enim vidimus, quod Christus Dominus amarum gustaverit pro salute nostra, & pro expurgandis peccatis nostris, nos nihilominus pro gratiarum actione, magis, magisque studuimus, ut ejus pedes redderemus amarum.

Flores, qui conspici solent in domicilio infirmi, occasiones item esse possunt ad detinendam infirmam mentem in Deum intentam, si ei dixerimus: Attolle aliquantisper, fili mi, interiores oculos à terrenis hisce floribus ad florem illum Divinum Filium DEI, in quo nulla suavitas veri amoris omnigenæ consolationis deest; Ego, inquit ille, *flos campi*; flos campi non ab homine, sed à cælo madefit; neque hujus, vel illius est: sed ejus, qui illum habere vult; tum subj. Quis est pedibus, non tantum hominum, verum etiam bestiarum: ita, inquam, DEI Filius non sumpsit carnem in puissimo Mariæ Virginis sanguine ex operatione hominis, sed Spiritus sancti: *Spiritus sanctus super veniet in te, & Virtus Altissimi obumbrabit tibi*; Neque istius, vel illius est: sed ejus, qui cupit ipso frui, in charitate, & obedientia præceptorum
suo-

suorum: si quis vult venire post me, tollat Crucem, &c. Divinus autem hic flos non solum de Divo Josepho subjecit, ejusque Matri sanctissimæ: Et erat subditus illis: sed bestialibus Phariseorum, plebisque voluntatibus: Ego sum vermis, & non homo: opprobrium hominum, & abjectio plebis: consideranda autem est cum dolore magna hominis superbia, qui neque DEO se submittere voluit in voluntate sua.

Lecti pulvinaria, & cervical nobis pariformiter occasionem præbunt differendi cum infirmo; unde poterimus illi dicere: Caput tuum habet, fili, in quo requiescat: sed caput Filii DEI non habet, ubi reclinetur, de quo ipse valde dolet, dicens: *Vulpes foveas habent, & volucres Celi nidus, Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinat.* Ita, ait, ab homine contemnitor, quem ad imaginem meam creavi, ac meo sanguine, & morte redemi: ut potius in corde suo locum vanitatibus, atque fallaciis damnum, mortemque sibi afferentibus pandat, quam mihi, qui pacem, & vitam dono. Hoc modo igitur à re omni occasionem sumere poterimus loquendi cum infirmo, & circumstantibus, ut omnes accendamus, sed præcipuè infirmum, ad novos actus amoris DEI, nec non ad dolorem de offensa ejus, & ad spem in ipsius misericordia.

Quid

Sume
ni in
Domini
cedem

Ut
multu
no me
transf
transf
ritu ex
emissio
falsip
mus Co
Lex no
Patriob
ram, f
put Ch
bus illi
nes me
statem
censqu
twe ison
9^o pecc
A
m

CAPUT XXVIII.

*Quid dici debeat, ubi Cruci affixi Domini
imago præ manibus accipitur.*

SUmetur quandoque Cruci affixi Domini
imago præ manibus, &, quasi ipse
Dominus loqueretur, sic cum infirmo pro-
cedemus:

Ut videas, anima mihi dilecta, quàm
multam te amem, ante oculos tuos expo-
no me in Cruce pendentem, capite spinis
transfixo, manibus, pedibusque à clavis
transfossis, latere per lanceam aperto, spi-
ritu expirato, & in manus æterni Patris
emisso, ut placatus in amicitiam suam te
fufcipiat! Hoc considerato adorabis infir-
mus Crucifixum Dominum, dicens: Ave
Rex noster: tu solus nostros es miseratus errores;
Patri obediens ductus es et crucifigendum, ut agnus
mansuetus ad occisionem: dein peculiariter ca-
put Christi Domini adorabit, in vulneri-
bus illis suas omnes superbas, atque ina-
nes mergens cogitationes, quibus Maje-
statem divinam offendisse poruisset, di-
censque: Placeat tibi Redemptor mi, in vir-
tute istorum vulnerum ignoscere mihi quodcum-
que peccatum per cogitationes à me commissum:
Adorans postea manuum plagas, omnium
morum, operum peccatorum veniam fla-
gitabit, & deinde adoratione in ad-

gentiam cunctorum terrenorum affectuum exposcet; ac tandem latus adorando totum se unà cum cogitationibus; verbis, atque actibus omnibus, quibus offendisse potuisset DEUM, immergetur in illud, ut ibi expurgetur, & tutus maneat à quacunque aggressionem, & à quolibet malo defensus, dicendo diligenter, & ex corde: *Domine, fortitudo mea, & refugium meum, & liberator meus.* Dici itidem infirmo poterit, Crucifixo adhuc perseverante præ ejus manibus: In virtute vulnerum hujus sacratissimi Corporis Christi Domini Pater Divinus te Coronabit in Cœlo corona æternæ gloriæ: ac propter disceptos istos humeros stolam jucunditatis largietur tibi; Manus istæ clavis transfixæ sedem tuam tibi in cælesti Patria ædificaverunt: Vulnera istorum pedum tibi viam ad Paradisum explanaverunt, ingressumque ad æternum gaudium aperuerunt. Offer igitur, offer tibi, cum gratiarum persolutione cælesti Patri in hoc crucifixo Domino Filium ejus: ut, ejusdem interveniente virtute, & meritis, effectus supradictos concedat tibi. Quapropter dicas: *Deus meus, & Domini nostri JESU Christi Pater, respice, rogo, faciem Christi nostri: & in virtute ejus operum parce mihi, tuoque Cœlorum Regno dignum me fac: ut ibi te adorem, ac laudem sine fine.*

Aliquando item efficiemus, ut infir-

INUS

mus cur
cifixi l

De mod
tamen

E se
vo
in exte
nunqu
lisceda
plures
lis. C
sum se
ruam?
lorum
paratur
mam v
tua, scil
DEO v
dæmon
beat, in
tia, atq
omnia v
tūm dia
quousq
te deside
manibu
amat.

mus cum omni affectu, atque fiducia Crucifixi Domini vulnera osculatur.

C A P U T XXIX.

*De modo instruendi infirmum ad singulare Cera-
tamen cum hoste infernali, ubi in postrema
mortis hora ab eo invadetur.*

Esse posset, diceretur infirmo, ut ægritudo vocem, auditum, & sensum omnem in extremo tibi occuparet: quo tempore nunquam hostes desistunt pugnare, ut illis cedamus: sed non paveas propter istud, plures enim nobiscum sunt, quam cum illis. Credes forsitan, tunc Christum festum se ostensurum in operando salutem tuam? Tunc Mariam Virginem, & Angelorum Cæli exercitum in auxilium tuum paratum non fore? Si diabolus immanissimam voluntatem habet de damnatione tua, scito fili, quòd major in infinitum est DEO voluntas de salute tua; tum, licet dæmon sciat decipere, & aliquam vim habeat, in infinitum tamen à divina sapientia, atque potentia superatur; &, ut hæc omnia verbo concludam, eo usque tantum diabolus poterit, tentabit, & sciet, quousque Dominus noster, qui nos salvare desiderat, ei permittet. Itaque totum in manibus illius est, qui ineffabiliter nos amat. Vis meliorem nuncium isto? Nihil

lo tamen minùs vult DEUS, ut nos quoque, ex parte nostra, caveamus, & armati simus contra aggressiones inimicorum, qui extremis istis tēporibus solent, ut plurimum, tentare per tentationes contra fidem, contra spem, nec non per præsumptionem, & illusiones; contra quas, ut rectè decernere valeamus, pręclara monita in sequentibus Capitulis trademus.

CAPUT XXX.

*De modo instruendi infirmum adversus
Fidei tentationem.*

IN fine Certaminis nostri Spiritualis tractatum est de istis tentationibus tempore mortis contingentibus, sed breviter; quare hęc fusiùs de illis, velut in loco proprio, differemus. Ut autem, mi fili, cum exigua occupatione, & semper cum victoria pugnes in Ceramine contra Fidem, debes omninò fugere discursus circa eandem Fidem; in hoc propugnaculo semper firmissimus manens: *Ego credo, quicquid credit Ecclesia sancta Romana* Et quamvis prodeant aggressiones auctoritatibus sacre Scripturę munitę, quia omnes malè adductę, vel mutilatę proponuntur, de illis ne curesimò nec eas confideres; hoc quippe modo, totum, instar cerę ad ignem positę, vel fumi ad aciem, evanescet. Ad-

vite

verte itidem, quòd aliquando suscitabuntur cogitationes in te, quæ in favorem Fidei videbuntur: tu nihilominus illis aures ne præbeas, pro quacunque causa, etiamsi hæc evidentissima tibi appareat, quia totum hoc à dæmonis arte procedit, ut sibi januam aperiat ad disputationes, in quibus dein mentem tuam involvat; & ut idem repetam centies, ac millies, sis in ea extrema hora contentus tuto isto propugnaculo: *Ego credo, quidquid credit sancta Mater mea Romana Ecclesia.* Quid credat, quomodo credat, quantum credat, & quare credat, velle curiosè in ultimis illis conflictibus investigare, est res magni periculi; atque ideo ad quamcunque interrogationem, seu cogitationem circa Fidem tardus esto, quamvis tibi videretur, quòd Cæli Angeli, vel etiam ipsemet affixus Cruci Dominus à te requireret, ut merendi occasionem præberet tibi. Assuesce igitur, ex hoc tempore, te exercere in isto, dicendo sæpe: *Ego credo, quidquid credit sancta Mater mea Romana Ecclesia; nec in hoc scire aliud volo.* Tamen si autem totum id, quod tibi dixi, fortissimum sustentaculum sit, nihilominus totum sustentaculum tuum in omnipotentia, bonitate, ac misericordia Domini reponetur: quia non est arcus, aut ens hominis, qui salvat eum, eique victoriam impetratur: sed dextera virtutis

DEI; quocirca ad Deum saepe cogitatione
recurre, ut à periculo te custodiat

CAPUT XXXI.

De Fidei protestatione.

Dicetur infirmo, ut pronunciet *Credo*;
Et dein: Nonne credis, fili mi, totum
hoc, & quidquid aliud sancta Romana Ec-
clesia credit? Nonne vis in hac sancta, &
tuta Fide vivere, & mori? Converte igitur
mentem ad Creatorem nostrum, & dicas:

*Domine mi Creator, non tantum placuit bo-
nitati tuae me creasse ad imaginem, & similitudi-
nem tuam; sed voluisti insuper, ut à Catholicis
nascerer parentibus, atque in vera, & Catholica
Romana Fide semper viverem. Propter hoc infini-
tas tibi gratias reddo. Quia vero opera tua perfe-
cta sunt, & infinita est bonitas, & misericordia
tua; Te humillimè rogo, ut perfecta sit in me gra-
tia ista, moriendi nempe in sancta Fide Catholica,
ac Romana; quia hac est firma, & a liberata vo-
luntas mea; & in hoc me declaro ante te Creato-
rem, ac Redemptorem meum, ante tuam Ma-
trem sanctissimam, ac Virginem immaculatam,
nec non coram Angelo meo Custode, sancto Mi-
chaele Archangelo, Angelis, Sanctis, &que omnibus
Celi, atque etiam coram R. R. his P. P. omnibus-
que circumstantibus istis; & Te oro, mi Domine, in
visceribus amoris illius, qui operatus est, ut de
caelo in terram descenderes, ut digneris me custo-
dire, ne labar; vel si ob fragilitatem unquam la-
berer, cito me sublevare; ex hoc namque tem-
pore*

pore detestor quemcunque lapsum, vel dubium,
in quod incidere possem, & de eo, ex hoc tempore,
veniam flagito.

Postulabit quoque infirmus auxiliū Ma-
riæ Virginis, & Angeli sui Custodis, ac san-
cti Michaelis Archangeli, aliorumque
Protectorum suorum: totumque istud ulti-
mo loco traditū diebus singulis sæpe faciet.

C A P U T XXXII.

*De Certamine contra spem; & de modo nos
defendendi in eo.*

TRia sunt argumenta principaliora,
per quæ diabolus spem nostram ten-
tat deicere ad terram.

Primum est, suadere nobis, quòd ante-
actæ Confessiones benè factæ non sint.

Secundum, quòd gravitas, ac multitu-
do peccatorum nostrorum incapax sit in-
dulgentiæ DEI.

Tertium, quòd conversio nostra sit ni-
mis tarda.

Defensio à prima aggressione facilis illi
est, qui adhuc aptus reperitur ad agen-
dum cum Confessario suo; huic enim di-
cet: Pater mi, hoc, & illud molestiam mi-
hi affert: Quid de hoc Reverentiæ tuæ vi-
detur? Ubi postea fecerit, quod iustum, &
consultum ipsi fuerit, de eo amplius cogi-
tare non debet, neque aures amplius mo-
lestis argumentis præbere.

Pro illis verò, qui, satis morti propinqui, non possunt circa præteritam vitam discurre, remedium quoque est facile; debent hi dicere sibi ipsis: Ego credo, quòd transactæ Confessiones bene fuerint factæ: sed, si tales non fuerunt ob aliquem errorem meum, de illis, mi Domine, doleo, & veniam peto, confusus in sanguine, ac morte Filii tui: promptusque ego sum, & paratissimus ad faciendum id omne, ad quod teneor, si concedatur mihi potestas hoc faciendi; hoc verò satis erit; atque ideo, ubi hoc fecerimus, statim formidinem omnem propellemus à nobis.

Pro secundi argumenti responsione, nos scimus ipsum Salvatorem nostrum dixisse: Se in terram ad salvandos peccatores venisse, pro illis carnem sumpsisse, pro illis natum fuisse, pro illis in terra triginta tres annos versatum esse, pro ipsorum salute concionatum fuisse, atque divinam doctrinam docuisse: tum, pro salvandis illis peccatoribus, tot pœnas, & tormenta in vita, in passione, in Cruce, in morte sustinuisse. Nonne dixit ipse DEUS per os Prophetæ sui in Veteri Testamento: *Quiescite agere per versè: discite bene facere, & venite, & arguite me.* dicit Dominus, *si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur &: si fuerint rubra sicut vermiculus, velut lana erunt alba.* In novo verò Testamento sa-

IIIIII

nans S
cum
tridua
lum in
mus E
milita
recus
Ter
pura
verò
in
...

S
bu
sump
duob
P
mam
tem n
Sec
US n
vea
Qu
ter re
nitim
operat

nans Salvator noster socrum Simonis, unicum filium viduæ Naim & Lazarum quadriduanum, nonne manifestè ostendit, nullum inveniri peccatum, quod benignissimus DEUS non ignoscat illi, qui cum humilitate, ac fiducia ac piissima ejus brachia recurrit?

Tertium argumentum solo sacrae Scripturae dictum affatur annib' latet; Dictum verò istud est: *Impietas impi non nocet ei, in quantum ne die converſus fuerit ab impietate*. Ezechielis cap. 33. v. 12.

C A P U T XXXIII.

De aggreſſione, qua est præſumptio; & de modo eam repellendi.

SUJUGATIS hostibus in supradictis duabus aggreſſionibus, solent nos per præſumptionem aggredi; quod quidem agunt duobus præcipuis modis.

Primus modus est, efficere, ut præsumamus de operibus nostris, & in illis salutem nostram ponamus.

Secundus est, nobis suadere, quòd DEUS nobis inagis, quàm aliis faverit, & favoreat.

Quoad opera propter duas rationes, inter reliquas, erramus, si nostris operibus nitimur. Ratio una est, quia nescimus, an operationes illæ acceptæ fuerint DEO;

alia verò Ratio est: quia ex operibus bonis labi possumus in aliquam iniquitatem, quæ sempiternam mortem pariat nobis.

De præsumendo postea in singulati misericordia, alia hîc subdere non est opus, nisi, quòd talis præsumptio sit mera superbia, quam segere, atque odisse nique ad mortem debemus; unde dicit sæpe et firmus intra se: *Nescit homo, utrum odio, aut amore dignus sit; & non intres in iudicium cum servo tuo, Domine, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens.*

CAPUT XXXIV.

*De aliquibus monitis infirmo antecedenter dandis, ut in ultimo puncto mortis
his uti possit.*

Dilecte fili, si ob infortunium, dicetur infirmo, vel ob exiguam advertentiam in aliquod Fidei dubium incideres, vel in cogitationes desperationis, præsumptionis, infidelitatis, aut aliter rei, ne animo concidas, etiamsi inimici tibi dicerent, aditum esse de te: sed, ubi poteris, confitearis illico; ubi verò non poteris, saltem dicas corde: *DEUS propitius esto mihi peccatori*; Et, si potes, aliquod signum contritionis efficias, atque doloris; te enim infallibiliter juvabit Dei pietas. Mentem sæpè etiam converte ad auxilium Mariæ Virginis.

nis, atque angeli tui Custodis, & aliorum
 Protectorum tuorum, incipiens ex hoc
 tempore assuescere in istis actibus. Memen-
 to pariter ex nunc, quod, ubi ostendero
 vulnera pedum suffixi Cruci Domini, te
 ad humilitatem, sanctumque DEI timo-
 rem hortari vellem, dicens nomine tuo.
Non intres in iudicium cum servo tuo Domine:
 Ostendens verò manuum vulnera, ad spem
 merito, um Christi te vocabo, & pro te di-
 cam: *in te Domine speravi, non confundar in*
æternum: Ostendens autem latus apertum,
 ad Dei amorem invitabo te, & proferam
 in personam tuam: *Diligam te Domine fortitudo;*
mea; Ostendens item totum Crucifixum,
 denuò ad amorem, & spem in eum invita-
 bo te, ac pro te dicam: *IESU sis mihi IESUS;*
 tum attollens ego manus ad Cælum, in no-
 mine tuo pronuntiabo: *Quemadmodum de-*
siderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat
anima mea ad te Deus. Et coram te imaginem
 Beatæ Virginis listens, in persona tua re-
 citabo:

Maria Mater gratia,

Mater misericordia:

Tu nos ab hoste protege,

Et hora hanc mortis suscipe.

Nonne cupis, ut ego in nomine tuo præ-
 dictas orationes, & affectus, aliaque pera-
 gam, quæ Deus mihi inspiraverit? Sis igi-

tur lætus, & confide in eo, qui te creavit, atque redemit.

Cave semper à visionum desiderio, quòd si eas videris, ne illas cures, aut adores, etiamsi ad hoc te interius motum sentires: sed mente conversus ad Sanctum, quem repræsentant, ipsum adora in Cœlo; si verò Mariam Virginem repræsentant, Eam in dextera Filii ejus adora, si autem Filium Dei, in dextera Dei Patris, atque in sanctissimo Altaris Sacramento adoretur à te.

C A P U T XXXV.

De eo, quid dicendum est, ubi infirmus per Viaticum communicatur.

CUM sanctissimum Altaris Sacramentum adfuerit, dicetur infirmo, antequam communicetur: Ecce unicus mundi Salvator absconditus sub speciebus istius Hostiæ consecratæ! Hic adest benedictus ille Filius, quem divinus Pater propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, misit in mundum: Hic, inquam, absconditus manet Agnus immaculatus, qui in Cruce mortuus est, ut tolleretur peccata mundi. Nonne istud totum credis? nonne firmiter tenes, quòd manducando ex hoc pane, cum bene sumus dispositi, multos favores, ac gratias, & inter alias, postremo hoc.

hoc tempore, virtutem nobis sit præstiturus, duxque futurus in Cæli via? Nonne ardentius desideras ipsum sumere ob prædictos effectus, atque ut illi placeas? nonne indignum te agnoscis, fili, tanto bono, ad recipiendum scilicet intra te immensum hunc Dominum? Dic igitur ex corde: Domine non sum dignus: ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea: non semel tantum, aut bis: sed ter, & quater.

C A P U T XXXVI.

De quarto infirmorum statu, id est de iis, qui parum, aut nihil amplius sentiunt, vel valde difficulter aliquem virtutis actum elicere queunt.

IN quarto infirmorum statu enumerati iunc, qui parum, aut nihil amplius sentiunt, vel valde difficulter aliquem virtutis actum elicere possunt. Illorum auxilium erit, sæpe mentem nostram in Deum coram ipsis intendere, orando pro iisdem in hunc, vel similem modum: Ecce, Creator Cæli, & terræ, creatura tua, quam tam alto consilio, & amore ad imaginem, & similitudinem tuam creasti! Ne, quæso, opus tuum contempnas, quamvis, propter peccatum ab eo factum, defectuolum sit. Ecce, ô verbum, incarnatum, creatura

illa, quæ erat jam caro tua ! ne illam odio habeas, etsi nuda sit operibus bonis : sed illam indue, mi Domine, bonis, ac meritis tuis, sicut nobis mandas, ut faciamus cum aliis : Ecce, divine Legislator, creatura hæc in peccatis suis inimica tua ! Ignosce Domine inimicis tuis, & fac illis bonum : quia sic jubes, ut inimicis nostris faciamus : Ecce, Pastor bone, ovis deperdita, quam triginta tres annos insecutus es in hac lacrymarum valle : ne permittas, rogo, mi Pastor, ut à divinis humeris tuis in luporum infernalium decida manus : sed ipsam deduc ad Ovile tuum. Ecce, mundi Redemptor, creatura, pro qua adeo inenarrabiliter Crucist tormenta tulisti ! ne illam nunc deferas, licet ingrata tibi fuerit : Salva illam, Domine, obsecro, in memoriam angustiarum illarum, quas tolerare in horto tibi placuit : In virtute sacratissimorum tuorum vulnerum, nec non sanguinis, ac mortis tuæ illam salva Psalmorum versiculis tempori, & loco aptis idem utemur, ut infirmum juvemus. Si timidus est, dicatur :

Adjutor meus, & Liberator meus es Tu, Domine, ne moreris. In Te Domine speravi, non confundar in æternum. In Te speraverunt Patres nostri, speraverunt, & liberaisti eos ; ad te clamaverunt, & salvi facti sunt : in Te speraverunt, & non sunt confusi, Deus, ne elongeris a me !

Deus

Deus meus, in auxilium meum respice. Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina. Deus noster refugium, & virtus: Adjutor in tribulationibus, qui invenerunt nos nimis. Misere mei, Deus, misere mei: quoniam in Te confidit anima mea, & in umbra alarum tuarum sperabo, donec transeat iniquitas. Domine, vni patior, responde pro me. Quare tristis es anima mea? Et quare conturbas me? Spera in DEO: quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus. Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum: concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini. Beati, qui habitant in domo tua Domine: in secula seculorum laudabunt Te. Convertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter nomen tuum, & propter miseracionem tuam, Eripe me de inimicis meis. Domine clamaui ad Te: dixi, tu es spes mea, portio mea in terra viventium.

Si verò timetur, quòd infirmus de se ipso, ac de suis operibus presumat, versiculi erunt, qui sequuntur:

Non intres in iudicium cum servo tuo, Domine, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Si iniquitates observaveris, Domine, Domine, quis iustinebit? Non enim in arcu meo sperabo, & gladius meus non alioabit me. Non nobis, Domine, non nobis: sed nomini tuo da gloriam, Deus propitius esto mihi peccatori.

Dicetur pariter saepe: JESU sis mihi FE-

*US! JESUS Maria! JESU, adjuva me propter
 temetipsum, & propter Matrem tuam!*

Maria, Mater gratia:

Mater Misericordis,

Tu me ab hoste protege,

Et hora hac mortis suscipe.

Signetur infirmus multoties Crucis signo in fronte, super oculos, super os, & super pectus, dicendo in quocunque signo: *JESUS, Maria, JESUS Nazarenus Rex Judaeorum, saluum me fac in nomine tuo.* Tum saepe etiam aqua benedicta aspergatur. Legatur quoque passio JESU Christi, dicantur Litaniae, & alia, quae à Rituali Romano apta hoc temporis praescribuntur. Dicitur verò circumstantibus, ut orent pro eo: actandem variis modis quicunque incumbet ad ipsum juvandum, recordatus illius dicti Salvatoris nostri: *Qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.*

CAPUT XXXVII.

*Quid fieri debet, ubi infirmus à viris
 excesserit.*

Mortuo infirmo, bonum est pergere ad aliquam partem, ut illius domestici cum possint commodare; dicemus tamen nos eo tempore officium mortuorum; tum redeuntes ad cognatos mortui,
 hoc

hoc mo
 do vos,
 quod r
 human
 iam est
 mentu
 in viti
 lacrym
 ex nob
 vox e
 sic eni
 jam eg
 ut tu p
 bit de
 hodie
 veloci
 enim
 Ad qu
 super
 que fl
 tendit
 & vos
 istae n
 abund
 ma no
 marum
 derant
 purgan
 dat;
 virtute
 proxim

hoc modo cum illis loqui poterimus: Lau-
do vos, quòd fletis, quia, pràterquam
quòd res grata DEO est, lugere mortuos,
humani cordis est signum: sed verum et-
iam est, quòd plàctus indiget modo, &
mensura, ne tam laudabile opus vertatur
in vitium. Ut verò moderari incipiamus
lacrymas, audiamus illud, quod cuilibet
ex nobis mortuus dicit: etsi non audiat
vox ejus: *Memor esto, ipse ait, judicii mei.*
sic enim erit & tuum: mihi heri, & tibi hodie,
jam ego mortuus sum, nec multum deest,
ut tu pariter moriaris; neque tempus redi-
bit denuo vitæ nostræ. Ab heri usque ad
hodie dici potest, quòd homo vivat, adeò
velociter hujus vitæ umbra transivit; vita
enim vera nulla adest pràter illam Cæli.
Ad quid igitur tot abundantes lacrymæ
super me? Si flendum est, super vos uti-
que flete: qui pariter ad mortem citato
tenditis cursu; &, ut melius dicam, si me,
& vos amatis; omittite lacrymas: quia me
istæ non juvant: vobis verò cum nimis
abundantes sint, tum corpori, tum ani-
mæ nocent. Insumite ergo tempus lacry-
marum in orando DEUM pro me: confi-
derantes, quòd judicia plus in animabus
purgandum inveniunt, quàm ullus cre-
dat; Tum ego, velut amicus vester, ad
virtutes vos hortor: ad amorem Dei, &
proximi: atque ad mundi contemptum.

Quid

Quid mihi profuere carnis delectationes;
 Quid desideria? Quid superbia? Quid
 vanitas mundi? Ecce omnia ad instar ven-
 ti velocissimè transferunt! Quod solum
 mihi remansit, sunt acerbissimæ pœ-
 næ, quas Dei gratiâ, ut sperare debe-
 tis, non in Inferno: sed in Purgatorio
 me luere oportet. Quapropter vos oro, ut
 mihi, omnibus mediis, quæ sancta Ro-
 mana Ecclesia vos docet, auxiliemini; &
 ut finem sermoni meo imponam, vos rur-
 sus rogo, ut ea faciatis, dum vivitis, quæ
 fecisse in mortis extremo voluissetis. O
 quis dolor! ô quis dolor est, cogitare in
 mortis articulo bonum, quod fieri pote-
 rat, atque occasiones, quas ad facien-
 dum illud habuimus, & non fecimus! ô
 quot æterna bona amittuntur! ô quot
 amittuntur bona, nisi ferine, & insen-
 sare munde! Sinis vos ergo sapientes, in-
 telligentes, & prudentes: vitamque ve-
 stram ad postremas necessitates, atque ad
 mortem dirigite, & componite; in hoc
 enim consistit totum: & quidquid
 aliud Vanitas, & Nihil est.

C A P U T XXXVIII.

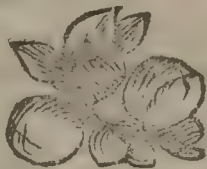
De quinto, & ultimo infirmorum statu; videlicet de Convalescentibus.

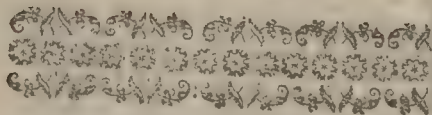
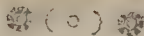
CONvalescentes adnumerati sunt in quinto statu: quibus ita loquemur: **N**ocul dubio credo, quòd, in infirmitate ista, multa filii mei videritis: quia majori cum sensu agnovistis, vos esse mortales. & terrenas res velociter præterire: vestram adhesionem creaturis tenaciorē esse, quàm purabatis, (unde non ita facilè, ac absque dolore homo ab ea se remover) ac tandem terribiliter vos terreri à strictissima ratione, quæ Deo de tota vita nostra reddenda est; dulcem verò esse memoriam operationum bonarum patratarum. Quod colligere debetis ex hoc toto, est, ut instar prudentis Ducis, visis infirmis cordis vestri partibus, vestrique inspicitis erroribus, vacetis hoc exiguo vitæ tempore, quod vobis superest, cum omni solertia munimentis vestris: ut adveniens mors paratos nos inveniat, & ad veram vitam transitum vobis pandat. Quod quidem fiet, hoc modo: Quotidie manè, videamini vobis audire singuli vestrum has voces: *Dispone domini tui:*
quia

quia morieris tu, & non viues, & velut
 si vobis sola illa dies concessa foret, in-
 cumbite in quibuscunque actionibus ve-
 stis, ut puram, & mundam conscien-
 tiam conservetis, mortificantes semper
 passionem, & motus: mundum asper-
 nantes: animamque virtutum actibus
 exorantes, ut placeatis Deo. Ut fa-
 ciatis omnia, illa vobis sunt necessaria,
 Violentia, Violentia, Oratio. Medita-
 tio, & sanctissimum Sacramentum
 Frequentia. Assidete igitur vigilate
 super cor vestrum: ut se retineatis, &
 amplius non a hanc creaturam, &
 rientes vobis in hoc bonum, vultis
 contra vos agere, itaque, & a
 nem confiteatur, hoc, vobis simili modo
 dicente: Ego mi Domine, libera me
 ab inimicis meis, atque ab omni adhæ-
 sione mea ad te creatus: Auxilium mihi,
 mi DEUS, ne illis motivis voluntati
 tue contrariis cedam. Meditatio dein
 erit, considerare rem aliquam, quam
 Dei Filius fecit in vita sua, atque in My-
 steriis Crucis: ubi videntes, quod to-
 tum dedit, & insumpsit pro vobis: ne
 vos etiam pigeat vos ipsos omnino tra-
 dere voluntati ejus: quæ nihil aliud
 vult, quam bonum vestrum, & quidem
 tale bonum, quod percipi nequit, quia

vos o-
 dem
 nedi-
 citur
 fusè
 randi
 anim
 bus,
 est:
 ac

vos optat in Cœlo secum ipso : ut eodem cibo gaudii perfectionis , atque benedictionis fruamini , quo ipsemet pascitur in sempiternum. Quod si habere fusè cupitis modum vivendi , & moderandi vos ipsos , vestrosque inordinatos animi motus , nec non ornandi vos virtutibus , ac omni alio , quod vobis necessarium est : utamini *Spirituale Certamine* , in quo adamussum , exactèque omnia ego doceo.





INDEX CAPITULORUM,
quæ in altero Opusculo con-
tinentur.

Addita Certamini Spirituali.

- C**AP. I. *Quid sit Christiana Perfectio.* Pag. 8.
CAP. II. *Quid pugitare oporteat, ut Cori-
thianam perfectiorem consequamur.* 9
CAP. III. *De tribus rebus, quibus indiget ho-
mo Christi miles.* 9
CAP. IV. *De Resistencia, & Violentia; nec
non de arte adhibendi arma in Certamine Spi-
rituali.* 10
CAP. V. *Quod vigilare perpetuo debemus su-
pra voluntatem nostram, ut agnoscamus, cui-
nam ex passionibus eadem voluntas addicta
sit.* 12
CAP. VI. *Quod, ubi sublatus est noster amor
erga creaturas, & nos ipsos, ac Deo donatus,
quidquid aliud bene se habet.* 14
CAP. VII. *Quod oporteat voluntati humana
succurrere.* 16
CAP. VIII. *Quod, per victoriam mundi, vo-
luntati hominis magno cre sub veniat.* 17
CAP.

INDEX.

CAP. IX. De secunda voluntatis subventionione. 19

CAP. X. De tentationibus superbia spiritualis. 21

CAP. XI. De tertia voluntatis humana subventionione. 22

CAP. XII. Quid agere debeat homo, ut habeat, quoties vult, presentem Deum. 23

CAP. XIII. De aliquibus monitis circa orationem. 25

CAP. XIV. De alio modo orandi. 26

CAP. XV. De quarta voluntatis humana subventionione. 27

CAP. XVI. De meditatione Essentia divina. 28

CAP. XVII. De meditatione potentie Dei. 28

CAP. XVIII. De meditatione sapientie Dei. 29

CAP. XIX. De meditatione bonitatis DEI. 30

CAP. XX. De meditatione pulchritudinis DEI. 31

CAP. XXI. Quid fecit Deus pro homine, & quo animo; ac quid in super jaceret, si opus esset. 31

CAP. XXII. Quid facit Deus quotidie propter hominem. 32

CAP. XXIII. Quàm magnam bonitatem ostendat Deus, expectando, & tolerando peccatorem. 33

CAP. XXIV. Quid factururus sit in vita aeterna Deus, non solum illi, qui semper Divina Majestati suae est famulatus, verum etiam peccatori converso. 34

CAP. XXV. De quinta humana voluntatis subventionione. 36

CAP.

INDEX.

CAP. XXVI.	Quomodo agnosci potest amor proprius.	37
CAP. XXVII.	De sexta subventione.	39
CAP. XXVIII.	De Communione Sacramentali.	41
CAP. XXIX.	De Confessione Sacramentali.	43
CAP. XXX.	Quomodo vinci debeant inhonesti motus.	45
CAP. XXXI.	A quot rebus fugiendum est, ne in turba carnis vitium prolabamur.	47
CAP. XXXII.	Quid fieri debeat, cum in hoc inhonestum vitium incidimus.	48
CAP. XXXIII.	De aliquibus moribus, propter quos peccator cito ad DEUM converti debet.	50
CAP. XXXIV.	De modo procurandi lacrymas de offensa Domini, nec non etiam conversionem.	53
CAP. XXXV.	De aliquibus rationibus, propter quas non solumus offensam Dei, & absque virtute, ac Christiana perfectione vivimus.	55
CAP. XXXVI.	De amore erga inimicos.	58
CAP. XXXVII.	De conscientia examine.	60
CAP. XXXVIII.	De duabus regulis, ut in pace vivamus.	62



INDEX.

VIA PARADISI,

Seu,

De Pace interiori.

- CAP. I.** *Quenam sit cordis nostri natura; & quomodo gubernanda.* 64
- CAP. II.** *De cura, quam habere debet anima, ut se paci resituat.* 65
- CAP. III.** *Quomodo paulatim pacifica cordis habitatio adificanda sit.* 67
- CAP. IV.** *Quod anima refutare debeat quolcunque solatium, quia hoc est vera humilitas, ac spiritus paupertas, quae pacem animae adipsimur.* 68
- CAP. V.** *Quod anima in mentali solitudine conservari debeat, ut DEUS operetur in ipsa.* 71
- CAP. VI.** *De prudentia, quam in amando proximo habere debemus, ne turbetur pax cordis nostri.* 73
- CAP. VII.** *Quomodo anima propria voluntate despoliata praesentare se debet coram DEO.* 76
- CAP. VIII.** *De fiducia, quam habere debemus in sanctissimo Altaris Sacramento, & quomodo offerre nos Domino debeamus.* 81
- CAP. IX.** *Quod deliciae querenda non sunt: sicut nec aliquid aliud, quod consolationem adferat, sed solus DEUS.* 82
- CAP.**

INDEX.

- CAP. X.** Quod animo excidere non debet DEI
 ierosus, quamvis, entiat in e repugnantiā,
 & perturbationem propter hanc pacem interio-
 rem. 84
- CAP. XI.** De diligentia, qua diabolus utitur, ut
 hanc pacem perturbet; & cavere debemus ab
 ejus fraudibus, ac fallaciis. 86
- CAP. XII.** Quid inquietem pati non debeat
 anima ab tentationibus interioribus. 90
- CAP. XIII.** Quid tentationes nobis à Deo
 mittantur ob progressum nostrum. 92
- CAP. XIV.** De remedio, quo uti debemus, ne
 in peccatis, & fragilitatibus nostris inquietem
 patiamur. 97
- CAP. XV.** Quod anima quiescere debeat, &
 proficere absque temporis amissione. 101

DE MENTALIBUS DOLORIBUS à JESU CHRISTO in passione sua perpeffis.

- P**ræmium. 103
- Primus dolor mentalis JESU CHRISTI fuit
 propter animas sibi unitas, quæ damnande
 erant. 105
- Secundus dolor mentalis JESU CHRISTI fuit
 propter peccata omnium electorum. 110
- Tertius dolor mentalis JESU CHRISTI fuit jan-
 tiffima Virginis, ac Matris sua causā. 115
- Quartus dolor mentalis JESU CHRISTI fuit
 pro

INDEX.

pro amantissima discipula sua Maria Magda-
lena. 117

Quintus dolor mentalis JESU CHRISTI fuit pro-
ter amatos sibi, charosque discipulos, atque
Apostolos. 121

Sextus dolor mentalis JESU Christi fuit propter
ingratitudinem amati ejus discipuli Juda pro-
ditoris. 122

Septimus dolor mentalis JESU Christi fuit propter
ingratitudein Judaici populi. 126

Octavus dolor mentalis JESU Christi fuit pro-
pter ingratitudein omnium creaturarum. 127

MODUS JUVANDI, ET CON-
solandi cujusunque generis infir-
mos ad benè moriendum.

CAP. I. Quàm magnum, & laudabile sit
opus juvandi infirmos. 132

CAP. II. De considerationibus peragendis, cum
ad juvandos infirmos vocamur. 133

CAP. III. De precipuis mediis, qua nos ad in-
firmos juvandos fortes reddunt. 134

CAP. IV. De statibus, in quibus esse possunt
infirmi. 135

CAP. V. De modo auxiliandi infirmis primi
status, nempe illis, quibus brevissimum vite spa-
tium conceditur. 135

CAP. VI. De modo juvandi infirmos secundi sta-
tus, scilicet eos, quibus majus tempus ad mori-

Pars II.

K

INDEX.

- tem datur, &, ut plurimum conformare se nallent voluntati divina. 137
- CAP. VII. De prima imagine arumnarum vita humana ad infirmorum secundi status iuvamen conferente. 138
- CAP. VIII. De secunda imagine mi sera hominis vita, in auxilium item infirmorum secundi status depicta. 140
- CAP. IX. De tertia imagine vite humana pariformiter pro utilitate infirmorum secundi status delineata. 142
- CAP. X. Quomodo iuvandi ii, qui tentantur, eò quòd iuvenes moriantur. 147
- CAP. XI. De auxilio illorum, qui, utpotè in dignitatibus constituti, nollent mori. 150
- CAP. XII. De modo succurrendi illis, qui propter filios suos, quos debent relinquere, mallent non mori. 152
- CAP. XIII. De illis, qui non libenter moriuntur ob timorem de peccatis commissis, nec non de iudiciis DEI. 154
- CAP. XIV. Quomodo agendum cum illis, qui mallent non mori, eò, quòd peccatorum suorum poenitentiam agere cuperent. 156
- CAP. XV. De tentatione differendi Confessionem. 157
- CAP. XVI. De prima causa ex precipuis, qua sunt quatuor, propter quam peccator Confessionem indiget, scilicet de inhonesta adhesionem, & affectione. 160
- CAP. XVII. De secunda causa, ratione cuius Con-

INDEX.

- Confessionem differt peccator, scilicet ratione
odii contra aliquem. 162.
- CAP. XVIII. De tertia causa, ob quam pec-
cator differt Confessionem, id est, ob restitutio-
nem faciendam rerum male acquisitarum. 166
- CAP. XIX. De quarta causa, propter quam
peccator differt Confessionem, videlicet propter
pudorem in confitendo. 167
- CAP. XX. De duobus mediis universalibus,
ut infirmus ad libenter moriendum inducatur. 170
- CAP. XXI. De infirmis tertii status, hoc est
illorum, qui itidem tempus habent: conformes
sunt Divinae voluntati, & exercere valent
animi sui potentias in virtutum actibus ef-
ficiendis; nec non in quo ipsorum auxilium con-
sistat. 171
- CAP. XXII. De eo, quod infirmus agere debeat
cum medico. 172
- CAP. XXIII. Quomodo se gerere debeant in-
firmi cum illis, qui ipsis deserviunt. 174
- CAP. XXIV. Quomodo cum infirmitate se ge-
rere debeat infirmus. 175
- CAP. XXV. De moda excitandi infirmum ad
patientiam; nec non de arte tolerandi. 178
- CAP. XXVI. De eo, quod ab infirmo peragen-
dum est cum Deo. 181
- CAP. XXVII. De modo, quo uti debemus qui-
buscunque occasionibus, qua infirmo accidere
solent, ut idem infirmus semper unitus Domi-
no conservetur. 184

INDEX.

CAP. XXVIII.	Quid dici debeat, ubi Cruci affixi Domini imago pre manibus accipitur.	191
CAP. XXIX.	De modo instruendi infirmum ad singulare certamen cum hoste infernali, ubi in postrema mortis hora ab eo invadetur.	193
CAP. XXX.	De modo instruendi infirmum adversus Fidei tentationem.	194
CAP. XXXI.	De Fidei Protestatione.	195
CAP. XXXII.	De Certamine contra seem, & de modo nos defendendi in eo.	197
CAP. XXXIII.	De tertia aggressionem, quae praesumitur; & de modo eam repellendi.	199
CAP. XXXIV.	De aliquibus moribus infirmis antecederet dandis, ut in ultimo junctio moris ut ut eos.	200
CAP. XXXV.	De eo, quid dicendum est, ubi infirmus per Vinctum communicatur.	202
CAP. XXXVI.	De quarto infirmorum statu, id est de illis, qui parum, aut nihil amplius possunt, vel valde difficulter aliquem certum affum elici requeunt.	203
CAP. XXXVII.	Quid fieri debet, ubi infirmus de vivis exciderit.	206
CAP. XXXVIII.	De quinto, & ultimo infirmorum statu, videlicet de Convalescentibus.	209



INTERPRES

rursus

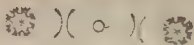
PIO LECTORI,

O Perepretium duxi, pie Lector, in Libelli huius calce de cuiusdam Typographi errore te monere. Cum enim potius istud Opusculum, nunc primum Latiali idiomate donatum, è Typographia, hoc anno 1663. meo studio emergeret, prius Ven. P. LAURENTII SCUPULI Clerici Regularis ad manus venit, PUGNA nempe SPIRITUALIS impressa in Germania, cum nomine Auctoris inpositi: atque idè apud nos Itales peregrini. De hac re maximam illico admirationem concipiens, in istam penè propendebam opinionem: talem auctorem novum, non secus ac ille Virgiliocarinus, PUGNAM SPIRITUALEM SCUPULO rapere voluisse. Verùm dein advertens, apertum Auctorem esse Filium Religiosi Ordinis; Quem (quòd doctrina, & virtutibus usque ad stuporem semper floruerit) nihil unquam ab exteris, nisi ipsorum corda in sui obsequium, amoremque impensissi-

K 3

mum

IN.

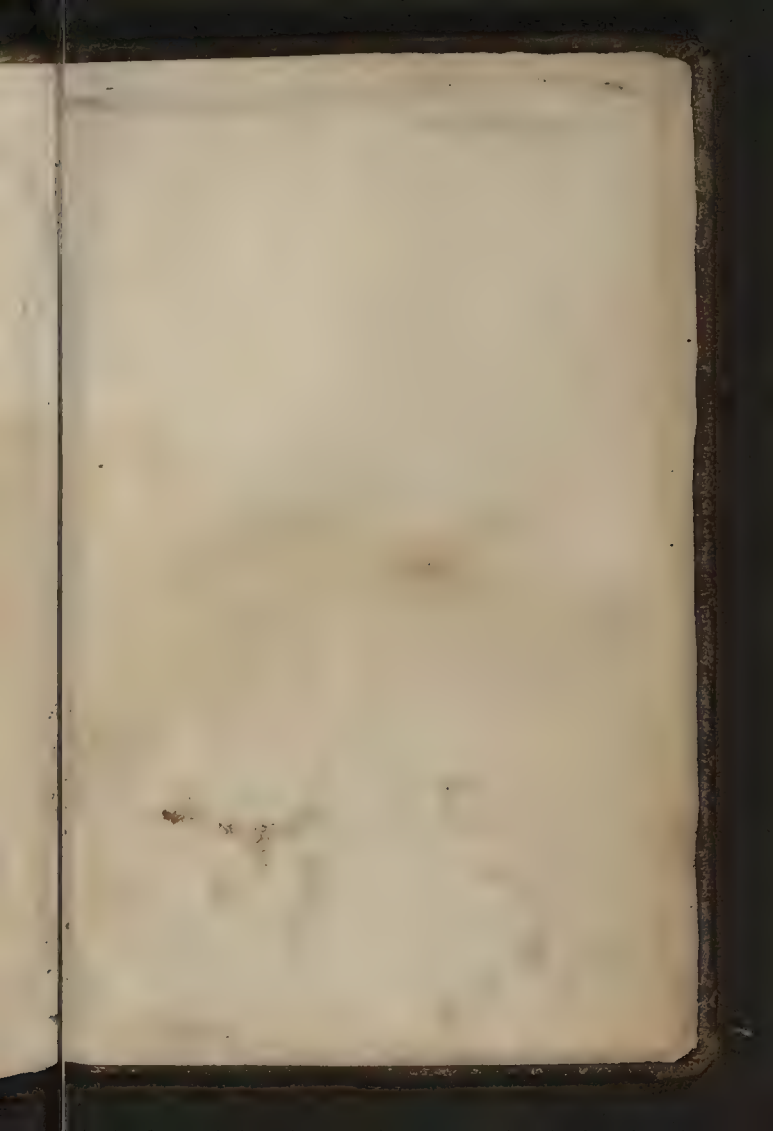


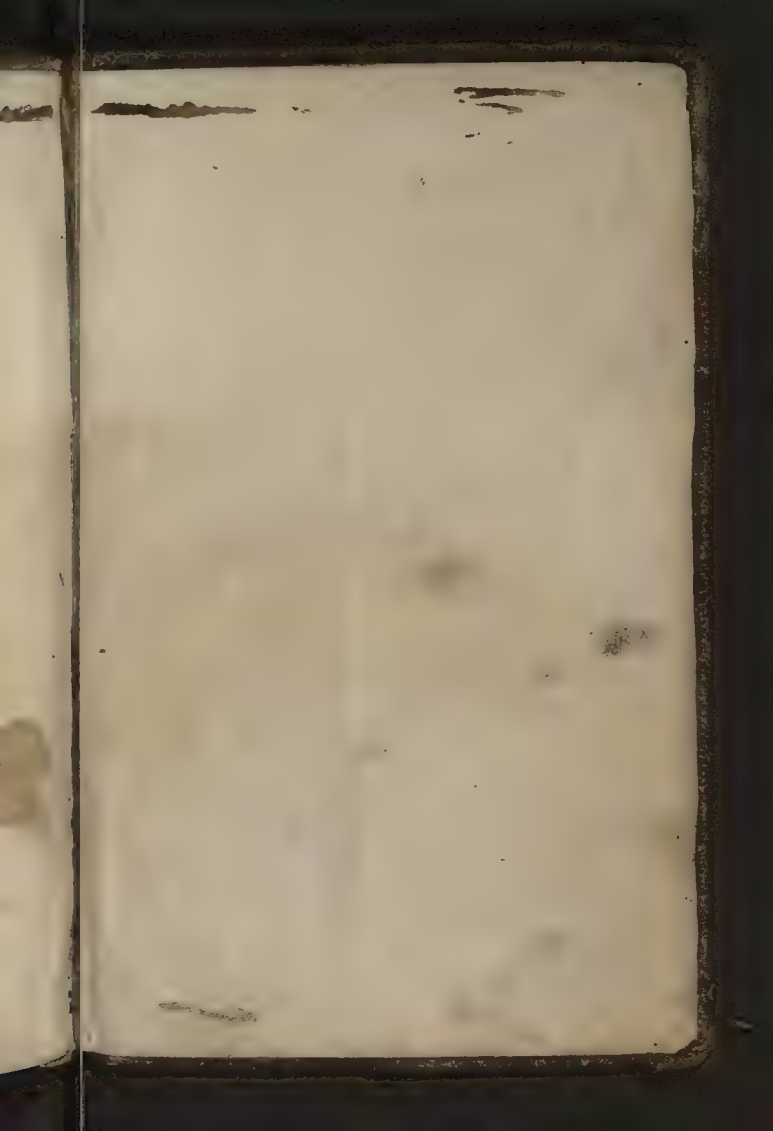
mum rapuisse, liquidò constat, immutavi
sententiam: erroremque uni Typographo
asserendum putavi: qui pro hac voce, *In-
terprete*, inscripserit in Libelli Titulo,
Auctore. Quod tibi sit satis insinuasse, ut
tu, & unâ tecum Typographi impofterum
eundem cavere possi ut errorem; verusque,
& legitimus Auctor absque hæsitazione
ubilibet dignoscatur. Quod, ut in præmis-
sis in SPIRITUALI CERTAMINE
manifestissimè videre est, alius non fuit,
quàm Ven. P. LAURENTIUS SCU-
PULUS è Clericis Regularibus, vulgò
Theatinis. Præter hunc liquidem, Italia,
Gallia, Anglia, Hispania: imò ipsæ In-
diæ, PUGNÆ SPIRITUALIS, atque
ita translata à me prius Libelli CERTA-
MINISQUE SPIRITUALIS (ut ab
incompletis, excusis antea, diversificaretur)
insigniti nomine, nullum recogno-
scunt Auctorem. Vale iterum,
Pie Lector.

F I N I S.



am
pro
ulo.
ut
rum
que
ione
mis-
NE
ut
CU-
lgò
lia.
In-
ue
A-
ab
(x)





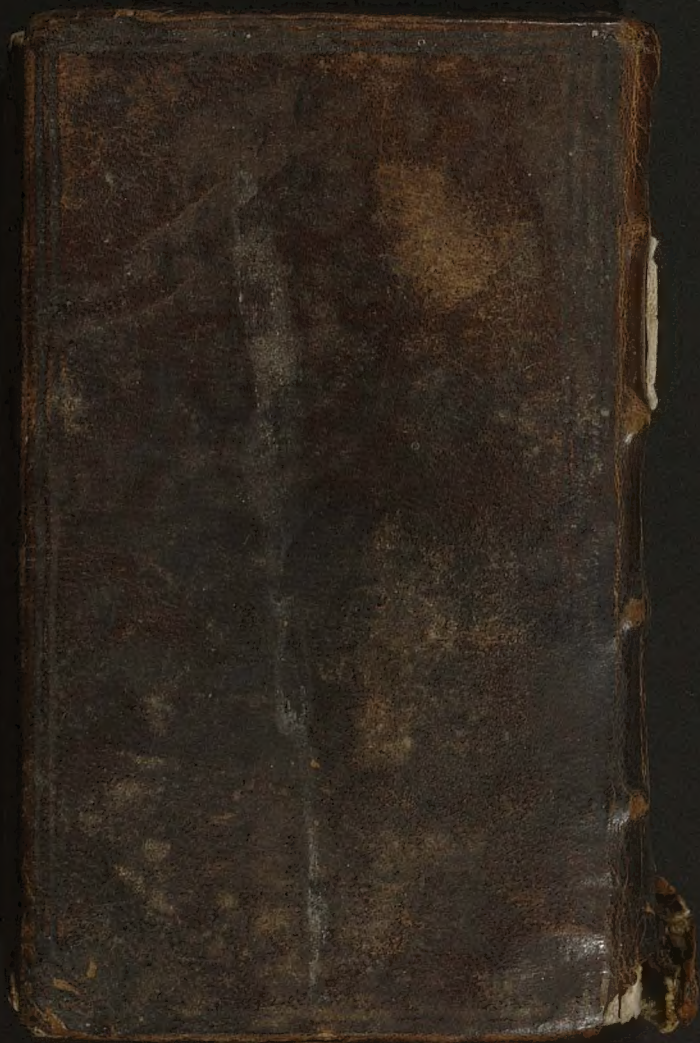
Dec. 23. 1884. Dec. 23.



Biblioteka Jagiellońska



stdr0025031



ca.
asset. Lat.
No 46.